

Tuần báo Xã hội Văn hóa Nghị luận

ĐỜI MỚI

SỐ 140

Từ 14-11 đến 21-11-54

Nam Việt. 6 đồng
Trung, Bắc, Miên, Lào . . 8 đồng

Wason
A.P.95
VC
D64+

TRONG TẬP NÀY:

✱ ĐÀO TẠO THẾ HỆ
MỚI

KIÊM ĐẠT viết

✱ CÓ CHÍNH TRỊ VIỆT
NAM CHỜ KHÔNG
CÓ CHÍNH TRỊ CỦA
ÔNG A. HAY ÔNG B.
TRẦN VĂN AN viết

✱ VAI TƯỜNG QUÂN
ĐỘI TRONG SỰ XÂY
DỰNG QUỐC GIA.
ĐA KỶ viết

✱ THƠ : của HOÀNG
NGỌC CẮC, LÊ ĐÀO
LINH, THỦY HƯƠNG
KINH THÀNH.

✱ CHUYỆN NGẮN,
TÙY BÚT, CÙNG
CÁC MỤC THƯỜNG
XUYẾN.

HÌNH BÌA :

NHỚ MẶT NƯỚC AO LÀNG
cô NGỌC HÀ

Ảnh của Nguyễn Mai

TẠP CHÍ XUẤT BẢN NHIỀU NHỨT TRONG NƯỚC

BỨC THƯ CHỦ NHIỆM

HƯỚNG VỀ PHẦN XÂY DỰNG NỘI BỘ QUỐC GIA

Bạn đọc thân mến,

SUỐT HAI NĂM ĐÀI, báo **ĐỜI MỚI** của Bạn đã cùng các bạn xa gần góp phần xây dựng về các phương diện. Bạn đã nhận ra lớn chỉ đường dẫn của cơ quan ngôn luận chung này. Sự đóng góp và thái độ khích lệ của các bạn làm cho chúng tôi không giờ phút nào dám nguội lạnh đối với trách nhiệm hướng dẫn của mình. Mặc dầu tình thế khó khăn, giá giấy và lương thầy thợ phải chịu sự tăng cao, báo **Đời Mới** vẫn giữ đúng mực của nó, nghĩa là không lên giá báo, không bớt trang, không giảm phần tô điểm; trong lúc ấy phải giảm số báo xuất bản, vì mất cả bạn đọc Bắc Việt.

Xét vì trong hiện tình nước ta, có rất ít báo chỉ xây dựng, nên chúng tôi không được phép thối lui; trái lại, sự thế càng khó chúng tôi càng phải thêm nỗ lực.

Như vậy, điều mà chúng tôi yêu cầu với Bạn là mỗi bạn đọc cố tìm nhà báo thêm vài độc giả mới. Chắc các bạn cũng đã làm việc ấy một lần rồi, đã cố vẽ cho báo **Đời Mới**, đã cho bạn mượn báo đọc. Phần in truyền như thế ấy cũng là xứng đáng, nhưng điều cần hơn là thêm độc giả dài hạn, độc giả mua báo, để củng cố nền tài chính của nhà báo, mà cũng là thêm phần tô điểm cơ quan của các bạn.

Chúng tôi tin rằng các bạn sẽ không phụ lòng. Và các bạn nên đề ý cho rằng sự cố gắng có giới hạn. Sự phải chịu lỗ là lâu ngày, nhà báo không tránh được sụp đổ.

Bắt đầu từ đây, chúng tôi sẽ bớt dần về phần luận thuyết để thay vào phần khai trí, trẻ trung và vui tươi. Mong các bạn sẽ góp ý kiến với chúng tôi để tìm phương phổ cập tờ báo.

Loại bài về **"NHÂN BẢN MỚI"** sẽ tạm ngưng và tiểu thuyết **"LÀM LẠI CUỘC ĐỜI"** sẽ chấm dứt, Bạn **Định tâm Thành** sẽ triển khai mục **"Nước Việt đáng yêu"**. Phần văn nghệ, phóng sự, điều tra, khảo cứu, sẽ được chú ý hơn trước.

Xin các bạn nhận cho và tiếp tục bắt tay với chúng tôi để góp phần xây dựng nội bộ quốc gia.

Trần Văn Ân

cần khải

Thư từ, bài vở xin gửi về Tòa Soạn, 447 đại lộ Trần Hưng Đạo - Chợ Quán. Điện thoại 793 Chợ Lớn

- Nhà báo không có lệ trả lại bản thảo.
- Bài viết về tòa soạn xin nhớ viết lên một mặt giấy.
- Các bạn nhớ cho biết địa chỉ riêng ngoài biệt hiệu thường ký dưới bài.

In tại nhà in riêng **ĐỜI MỚI**

Chủ nhiệm: **TRẦN VĂN AN** - Quản lý: **TRÁC ANH**
447, Đại lộ Trần Hưng Đạo, Chợ Quán - Điện thoại 793 - Hộp thư 353 Saigon

Hộp thư tòa soạn

Bạn Song Hát Tâm (Hải phòng):

Hoan nghênh ý kiến của bạn. Số Xuân đã bắt đầu tiến hành rồi. Nếu có thể, bạn gửi cho ảnh cảnh đẹp phương bắc thì quý hóa biết mấy. **Đời Mới** chờ đón màu sắc Xuân khắp nơi. Thân mến.

Bạn Minh Thông (S.P. 58450):

Cảm ơn bạn đã tặng bản nhạc. Sẽ đăng. Thân mến.

Trần Đăng Mỹ (S.P. 82984):

Bạn nên gửi cho những sáng tác văn nghệ. Thân mến.

Bạn Chúc Phương (Nhà trang):

Bạn giàu ý tưởng. Khả quan. Tuy bút thì bạn nên viết thật cô đọng hơn. Nên tìm những ảnh cảnh vật lạ. Thân mến.

Có Công Tôn Nữ H. H. (Huế):

Bức ảnh cô tặng đẹp lắm. Khi nào xong xin chiều ý cô. Đa tạ.

Bạn Nguyễn Hữu Hưng (Sài Gòn):

Bạn cứ gửi. Bài viết rõ ràng lên một mặt giấy. Đề tài theo hướng, và tôn chỉ của **Đời Mới** - Thân mến.

Bạn Trường Xuân (K.B.C. 4511):

Cảm ơn lời bạn quá khen, văn bạn khá. Nhưng đề tài ấy không ổn. Bạn thất vọng gì mà ghê thế? Thân mến.

Bạn Thế Hoài (Sài Gòn):

Hoan nghênh. Chúng tôi rất sẵn sàng.

Bạn Vạn Phước (Nhatrang):

Chỉ gặp trong mộng thôi ư? Chúc bạn tiến bộ nhiều hơn. Thân mến.

Bạn Minh Chí:

Khả quan lắm. Cố gắng nữa nhé. Thân mến.

Bạn Tô Thủy Yên (Tân Kỉnh):

Bạn nên viết thành Hồi Kỳ những mẩu chuyện nhớ thương, những kỷ niệm êm đềm ở miền Bắc. Thân mến.

Bạn Hương Quy. (Đà Nẵng):

Đã nhận đủ. Sẽ chiều ý bạn.

Bạn Hiền Lương. (Đà Nẵng):

Bạn Hương Quy (trên) muốn biết địa chỉ của bạn vì bạn ấy đã thông cảm qua lời thơ hay của bạn. Sáng tác nhiều nữa chứ. Thân mến.

Bạn Hoàng Lan Hương (Huế):

Bạn viết thơ vui lắm. Việc gì mà ngăn hờ bạn. Sẽ chiều ý bạn. Bạn muốn thể nào cứ việc ghi chú lên bài của bạn. Chúc bạn sáng tác hàng. Thân mến.

Bạn Anh Mặc (K.B.C. 4556):

Khả quan. Sẽ đăng. Thân mến.

Bạn Thế Hoài (G. B. P.):

Thơ bạn, âm điệu nhẹ nhàng. Nên tìm đề tài mới lạ. Thân mến.

Bạn Mộng Thành (Đalat):

Văn bạn lưu loát. Nhưng đề tài không lạ. Chúc bạn tiến. Thân mến.

Bạn Thế Viên (Huế):

Đồng ý với bạn là không thể mập mờ được. Nhưng bài V.N.C.T.L.K. của bạn vẫn chưa rõ. Đồng đảo quần chúng nào? Bạn nên dứt khoát và nói trắng ra. Chúc bạn tiến. Thân mến.

Bạn Trần Thanh Thảo (Sài Gòn):

Truyện "trình thám" của bạn không được lý kỳ lắm. Cảm ơn bạn. Đợi loạt bài khác.

THÊM MỘT ĐỨA TRAI THÊM MỘT TÊN LÍNH

NGHE NÓI người Nhựt sanh con rất nhiều. Mỗi năm thêm mấy triệu dân. Mà đất thì không rộng được; chẳng những còn bị nạn đói động luôn. Thực vậy thì cũng không gia tăng. Khiến nên cả nước người ta đâm ra sợ hãi, rồi các bà đua nhau giảm con. Mà bớt con chưa phải là tuyệt đối không đẻ, vì không thể không đẻ phần nào. Các bà Nhựt vẫn sanh; chỉ có khác là họ sanh non.

Chánh phủ không ngăn cấm phá thai. Có nhiều hội chuyên khuyến dụ và dạy dỗ phụ nữ tránh thọ thai, hoặc phá ngay lúc đầu khi lỡ có mang. Ấy cũng là một phong trào.

Nước Nhựt đánh giặc. Chết một số thanh niên khá đông. Giặc hết, nạn lo ăn càng rắc rối. Nhưng dân tộc Phù Tang là một dân tộc luôn luôn muốn quật cường. Mặc dầu thiếu ăn, thiếu ở, họ vẫn tìm lối phát triển.

Gần đây bỗng nhiên các bà không đua nhau phá thai như trước. Khách ngoại quốc lấy làm lạ. Đề ý. Thì ra người Nhựt không sợ con đông nữa. Họ muốn thêm con trai. Mà con trai để làm tên lính.

Bạn đọc giật mình chẳng?

Bây giờ, theo lời du khách kể, thì mỗi khi các bà sanh, có bạn hỏi thăm ông chồng Bà sanh trai hay gái, thì ông trả lời: "một tên lính", nếu là con trai.

Chắc là Bạn khó chịu và sợ cho tiền đồ nhân loại, sợ người ta sẽ đua nhau mà giết người, sợ quân phiệt sẽ tái sanh bên nước Nhựt rồi có ngày phong trào "Đại To A" sẽ còn tái diễn.

Cũng như Bạn, mới nghe qua tôi lấy làm lo, bởi vì dân tộc ta bị kẹt giữa hai con voi Hoa và Ấn, không làm sao sanh đẻ cho đủ số dân để mà đương đầu với sự lấn áp của ngàn triệu người. Sợ người Nhựt quá đông họ tràn xuống mà mình phải chết ngộp. Tuy vậy, xét kỹ ra Bá Đương thấy có chỗ hay. Vì là người Nhựt thêm đông sẽ gây được cái thế thắng bằng với Trung Hoa và Đại Ấn: mình sẽ nhờ đó mà sống được.

Có lẽ nước Nhựt học đòi Nga Hoa, muốn tăng gia sản xuất bằng cách thêm tay làm việc. Nói thì là muốn thêm lính, chứ biết đâu họ không muốn thêm dân thợ, dân cày. Không biết chừng người Nhựt có cái ần ý bớt miệng ăn, thêm tay làm. Và bớt miệng ăn như ở Nga Hoa là bỏ cho chết các ông già bà cả không còn làm việc được.

Nghĩ ra hay lắm đấy. Thực thà mà nói thì Nga xô và Trung cộng đã áp dụng phương pháp rất thực tế, là không nuôi những người không thể sản xuất. Như vậy đâu có sợ sanh đẻ. Và rồi đây xã hội của họ sẽ không còn ông già bà cả, nghĩa là không còn miệng ăn thừa. Ông Nhựt đi sau, có lẽ phương pháp còn khoa học hơn.

Bá Đương tôi phục lắm.

Nhưng nghĩ lại sợ lắm, sợ chánh sách Nga Hoa sẽ truyền nhiễm sang đất Việt, làm cho thằng tôi không còn ông bà.

DƯƠNG BÁ ĐƯƠNG

Thế giới có gì lạ?

■ Chánh phủ Nga đã mời ông chủ tịch Quốc hội Pháp Le Troquer sang viếng Moscou cùng với một phái đoàn nghị sĩ Pháp đầu các chánh hướng vào cuối tháng 11. Ông chủ tịch phúc đáp rằng vì công việc Quốc hội bận bịu nên các nghị sĩ Pháp chưa thể đi được trước cuối tháng giêng 1954.

■ Một phi cơ quân sự B 29 của Mỹ hôm 7-11 bị phân lực cơ Mig 15 của Nga bắn rớt trên không phận Namuro, vùng Bắc Nhật Bản. Mười người trong số 12 nhơn viên trong phi cơ thoát nạn vì nhảy dù kịp. Đại sứ Mỹ ở Moscou đã chánh thức phân đối chánh phủ Nga Sô.

11 người nhảy dù đã xuống địa phận Hakkai-do, tỏ ra phi cơ Mỹ bị phi cơ Nga bắn trên không phận Nhật Bản.

■ Trung hoa đã chánh thức thông báo rằng dân số nước này lên tới 602 triệu trong đó 3.384 thọ quá 100 tuổi.

■ Phu bản tàu ở Anh đình công đã làm việc trở lại từ ngày 1-11. Trong khi 340 chiếc tàu nằm ở tại bốn, số thiệt hại về hàng hóa, lên tới 200 triệu Anh kim, tính ra 20 tỷ bạc Đông Dương.

■ Thủ tướng Miến điện U Nu qua viếng Bắc kinh vào trung tuần tháng 11.

■ Tại L.H.Q. một số các quốc gia Tây phương đã quyết định ủng hộ đơn của hai nước Cao Miên và Ai Lao xin gia nhập làm hội viên. Về Việt Nam, ông Trần văn Chương, quan sát viên ở L.H.Q. vừa gửi thư cho ông tổng thư ký nhắc rằng nước Việt Nam « xac nhận ý muốn gia nhập L.H.Q. ».

■ Tại nước Bỉ vừa diễn ra một vụ tiết lộ bí mật quốc phòng như ở Pháp. Hai vị tướng bị bắt giam cùng một số sĩ quan. Những tay gián điệp này cho quân địch biết các điều bí mật về phòng thủ Bắc Đại tây dương.

■ Kết quả chánh thức của cuộc bầu cử nghị viện Mỹ cho biết: tại Hạ nghị viện, đảng dân chủ chiếm 232 ghế, đảng cộng hòa 203; tại Thượng nghị viện, đảng dân chủ 48, cộng hòa 46. Cuộc bầu Tổng thống theo tiểu bang thì dân chủ được 27 ghế, cộng hòa 21.

■ Một tin đăng trong báo chí Hồng Kông làm xao xuyến các giới: tin ấy nói rằng Thủ tướng Nehru có ý muốn điều đình với Anh để trả Hồng Kông cho Trung Cộng. Một yếu nhơn trong chánh giới tuyên bố rằng Nehru xen vào việc không liên hệ tới ông và giúp sức cho cộng sản.

■ Nam tư lập phu đang là cô gái đẹp mà Nga Mỹ đều muốn cưới. Cuộc tranh đua đang ráo riết để thầu phục Tito.

Mỹ gửi ông Stassen, giám đốc cơ quan Viện trợ, qua thủ đô Nam tư nghiên cứu xem có thể « liên kết » nước này vào công cuộc phòng thủ Bắc Đại Tây dương; tổng trưởng kinh tế Nam tư sẽ qua Washington hội đàm về cuộc viện trợ kinh tế.

Về phía Nga thì Moscou hàng hải chấp thuận Hiệp ước về Trieste, cho lệnh các nước chư hầu cấm các sách công kích Tito và không được phá sóng điện do đài bá âm Belgrade phát thanh; Nga còn sắp ký thương ước với Nam tư, trao đổi hàng hóa đáng 2 tỷ.

■ Nga lại o bế Nhật nữa. Moscou vừa đề nghị với Tokio mở cuộc điều đình thương mại giữa hai nước.

■ Cuộc thảo luận ở L.H.Q. về hợp doanh nguyên tử đang tiến hành khá quan. Tổng thống Mỹ hy vọng sẽ có thể thực hiện đề nghị của ông và nguyên tử năng sẽ được áp dụng vào các mục tiêu hòa bình.

ĐỐI VỚI Đông Dương việc quan trọng nhất trong tuần là cuộc hành trình của đại tướng Lawton Collins, tổng tham mưu trưởng Mỹ, đặc sứ của Tổng thống Eisenhower. Ông được phái qua Đông Dương, liền sau khi kết liễu cuộc tuyên cử Huê kỳ, khi Tổng thống đã rảnh trí, khỏi bận rộn đến sự tranh cử.

Cuộc hành trình của đại tướng Collins được chánh thức loan báo ngày 3-11 và đại tướng đã tới Saigon ngày 7-11. Lần này sứ mạng của ông chắc là quan trọng lắm. Theo tin chánh thức, thì đại tướng lãnh trách vụ hòa hợp tất cả những tổ chức của Mỹ ở Đông Dương để cuộc viện trợ có hiệu lực. Phát ngôn viên của Bạch Cung thêm rằng Huê Kỳ lưu tâm nhất đến chánh tình Việt Nam sau khi ngưng chiến và cố gắng sao cho độc lập và an ninh của nước này khỏi bị hăm dọa.

Dư luận báo chí cho chúng ta biết rõ thêm về sứ mạng của vị đặc sứ Mỹ. Báo « France Soir » viết rằng sau hai tháng ở Đông Dương, đại tướng Collins sẽ ấn định với chánh phủ ông một chánh sách rõ rệt ủng hộ Việt Nam. Báo « New York Times » viết: « Cuộc hành trình của đại tướng Collins tỏ ra Huê kỳ đã hiểu tình thế quá nghiêm trọng. Cố nhiên chúng ta phải hiệp tác chặt chẽ với người Pháp vì họ biết rõ tình hình V.N. hơn ta và họ có đạo binh viễn chinh, do đó mà bảo vệ được an ninh Việt Nam. Phải hành động mau lẹ và cương quyết ». Liền khi ở máy bay xuống, đại tướng được các nhà báo phỏng vấn, chỉ tuyên bố vắn tắt: « Tôi đến đây để nghiên cứu tại chỗ tất cả các phương diện của vấn đề Việt Nam và xem chúng tôi sẽ phải làm gì để tăng cường sự viện trợ nước này ».

Đồng thời ở Mỹ, ngày 9-11, Ông F. Dulles, ngoại trưởng, bắt đầu tấn công V.M. bằng câu tuyên bố rằng ở Bắc Việt Việt Minh đã hành động trái với thỏa hiệp Genève.

Có thể kết luận rằng sau khi đại tướng Collins hoàn thành sứ mạng, chánh tình Việt Nam sẽ bước vào một giai đoạn quyết liệt.

CUỘC BẦU CỬ ở Mỹ làm cho đảng dân chủ đắc thắng, dầu sao, sẽ có ảnh hưởng không nhiều thì ít đến chánh sách Mỹ ở Đông Dương. Trong cùng số báo này, ở một trường khác, có bài bình luận về cuộc bầu cử ấy. Chúng tôi ở đây chỉ nhận định thêm rằng đảng cộng hòa thất bại là vì các sự thất sách của Mac Cathy (khủng bố công chức), của Wilson (so sánh người thất nghiệp với chó) song uy tín của Tổng thống Eisenhower vẫn còn đối với đảng dân chủ. Ngoại chánh của Mỹ từ đây có thể là một chánh sách lưỡng đảng.

ĐẠI TƯỚNG COLLINS
ở máy bay xuống

TRONG KHI Nam Việt đón rước đặc sứ Mỹ thì ở Bắc Việt, nhà đương cuộc Việt Minh cũng có những cử chỉ thân Nga rõ rệt hơn trước. Trong bữa tiệc đãi đại sứ Nga, ông Hồ Chí Minh đã không ngần ngại mà tuyên bố: « Dân Việt Nam chiến đấu cho hòa bình Á Châu và thế giới, DƯỚI SỰ LÃNH ĐẠO CỦA NGA SÔ ». Tiệc đi, tiệc lại, Nga và Việt Minh càng tỏ tình thân thiện mật thiết. Các kỹ thuật gia Nga, Hoa, đã sẵn sàng ở biên giới để thay thế các kỹ thuật gia Pháp ở Hanoi trong trường hợp những người này mãn giao kèo không giúp việc cho V.M. nữa.

Đối với Pháp, thái độ V.M. ở Hanoi chưa rõ rệt ra sao. Hôm trước căng thẳng, hôm sau tình bang giao lại có vẻ êm dịu. Song Việt Minh tuyên bố chỉ bảo đảm cho các kỹ thuật gia Pháp mà thôi, còn các quyền lợi văn hóa, kinh tế Pháp thì họ chưa đã động tới. Các cuộc tiếp xúc của ông Sainteny với nhà đương cuộc V.M. không đi đến kết quả gì cụ thể. Pháp nóng lòng đã phải cử một đại biểu nữa tới Bắc Việt để dò hỏi thăm ý của V.M. Đó là giáo sư Capitant, một người đã có tiếp xúc với V.M. hồi còn chiến tranh và sẵn được cảm tình của họ.

Dư luận trong báo giới và chánh giới Paris đã bắt đầu xao xuyến và nghi ngờ cái ảo vọng « sống chung » ở Bắc Việt. Ông nghị Frédéric Dupont trong phái đoàn nghị sĩ Pháp qua Đông Dương, lúc về nước, phải nhận định rằng V.M. đang « lảng gia sự tuyên truyền và các phương tiện quân sự ». Nghị sĩ Bardoux viết thư chất vấn tổng trưởng liên quốc về sự tăng gia viện trợ của Trung Cộng cho Bắc Việt.

THỦ TƯỚNG Mendès France chưa tìm thấy lối thoát cho vấn đề Bắc Việt lại còn phải đối phó với tình hình nghiêm trọng ở Bắc Phi nữa. Các cuộc điều đình với các nhà lãnh tụ quốc gia ở Tunisie chưa thấy kết quả cụ thể gì thì bên Algérie bùng nổ những cuộc lưu huyết khắp các nơi; tình hình Maroc cũng khẩn trương vì phong trào bạo động lại tiếp diễn sau một thời gian tạm yên. Chánh phủ Pháp đã phải gọi gấp binh lực qua tăng cường Bắc Phi và lập lại được trật tự song chưa thể nào thấu phục lại lòng dân. Theo các nhà đương cuộc Algérie thì các vụ bạo động do phái Hồi giáo ở Le Caire xúi dục. Thủ đô Ai cập bấy lâu nay vẫn là trung tâm hoạt động của tổ chức « Huynh đệ Hồi giáo ». Bấy giờ thừa lúc Liên Hiệp Quốc nhóm, tổ chức này phải thúc đẩy các phong trào quốc gia ở Bắc Phi nổi dậy để có lý do cho các nước ở L.H.Q. yêu cầu sự can thiệp quốc tế giải quyết vấn đề các lãnh thổ Pháp ở Bắc Phi. Cần phải nói thêm rằng lực lượng Hồi giáo gồm tới 350 triệu dân phân phối trong 37 nước.

Cách đây hai năm khi các nước A rập ở L.H.Q. đã từng đem vấn đề Bắc Phi ra phiên nhóm đại hội, gây được tiếng vang trong giới quốc tế; song đại biểu Pháp nhất định cãi rằng đó là vấn đề nội bộ của Pháp, các nước không có quyền can thiệp.

Thủ tướng Mendès France còn bận tâm về một việc nữa là sự tham chánh của đảng xã hội. Phương thức tham chánh vẫn còn là điều bất đồng giữa ông và ban chấp hành đảng ấy. Ông Mendès France tự ý chọn 6 nghị sĩ xã hội mà mời tham gia nội các, còn ban chấp hành đòi tự lãnh lấy việc lựa chọn người.

Điểm bất đồng thứ hai là chương trình kinh tế, xã hội của Thủ tướng. Ông Guy Mollet, tổng thư ký đảng xã hội, đòi ông Mendès France cho biết rõ những bảo đảm sự cải thiện đời sống các giai cấp cần lao. Thủ tướng Phép chỉ trả lời bằng bốn tuyên ngôn của ông, khi ông ra Quốc hội xin tấn phong; trong bốn tuyên ngôn ấy có ghi đại cương các điều cải cách.

Và lại hiện nay Quốc hội thảo luận về ngân sách đang xét những đề nghị tăng lương cho công chức và nâng cao mức lương tối thiểu của thợ thuyền, y theo lời ông Mendès France đã hứa. Ban chấp hành đảng xã hội chưa hài lòng và cho rằng sự tăng lương ấy còn nhỏ nhen, chưa đáng kể.

Bạn chấp hành, nhất là ông Guy Mollet thì khe khắt với việc tham chánh song đa số các đại biểu địa phương của đảng xã hội thì tán thành. Các quan sát viên có thể lạc quan về kết quả phiên nhóm đại hội bất thường trong hai ngày 10 và 11.

Lúc viết bài này, chưa có tin đích xác, dầu sao ông Mendès France cũng có nhiều hy vọng được đảng xã hội ủng hộ trước khi qua viếng Canada và Huê kỳ.

KHÁCH QUAN (10-11-51)

Tin tức trong nước

● Hai phái đoàn nghị sĩ Pháp tới Đông Dương công cán về sự chỉ đạo quân phi trong đạo binh viễn chinh, đã trở về Pháp hôm 8-4.

● Ngày 6-5 Thủ tướng Ngô Đình Diệm đã phát lợi hiệu triệu hội « International Rescue Committee » giúp đỡ cho các trí thức tị nạn ở Nam Việt. Lợi hiệu triệu bằng tiếng Anh được phát thanh ở Huê kỳ.

● Số dân Bùi Chu, Phát Diệm trốn ra Hải phòng càng ngày càng nhiều và có làm người tố cáo V.M. đã áp bức dân chúng không cho đi. Vì vậy phái đoàn Pháp ở Ủy ban Quốc tế đã yêu cầu duyệt những đội binh đang chờ và ngừng lại nhiều lần trước các binh sĩ, để ủy lạo họ.

● Theo một tin đăng trong báo Dân Chúng ở Hải phòng, thì chiều hôm 5-11 tại Hanoi trước sự Công an có chừng 10.000 người biểu tình phản đối V.M. đã ngăn cản họ đi xuống Hải phòng để đi cư vào Nam. Cán bộ V.M. ráng thuyết phục dân chúng và Công an bắt nhiều người trong 2 tiếng đồng hồ.

● Trung tướng Nguyễn văn Hinh, tổng tham mưu trưởng quân đội quốc gia Việt Nam, hôm 6-5 đã có mặt ở Hải phòng để dự cuộc duyệt binh nhơn dịp đơn vị cuối cùng của Việt Nam rời Bắc Việt vào Nam. Trung tướng cùng các yếu nhơn duyệt những đội binh đang chờ và ngừng lại nhiều lần trước các binh sĩ, để ủy lạo họ.

● Từ mồng 7-11 g'ai đoạn triệt binh cuối cùng của V.M. ở mũi Cà mau đã khởi sự. Một tàu Nga được phép tới chỗ lán lán 30.000 V.M. tập kết và trên 2000 V.M. ở Cao Miên về. Cuộc triệt binh này phải hoàn tất ngày 7-2-55.

● Đông Dương sắp tiếp hai nghị sĩ quan trọng Huê kỳ đi quan sát tình hình Viễn Đông. Đó là ông James Richards, nghị sĩ dân chủ và John Vorys, nghị sĩ cộng hòa. Ông Richards sẽ là chủ tịch ủy ban ngoại giao ở Hạ nghị viện từ đầu năm 1955 vì sự đắc thắng vừa rồi của đảng ông.

Các nước liên kết

CAO MIÊN. — Chánh phủ Cao Miên vừa chịu một tang lớn. Cựu thủ tướng Chan Nak trưởng phái đoàn C.M. tại Hội nghị tay tư hôm 7-11 từ trần bất thình lình ở Paris do một chứng bệnh ở phổi. Ông hưởng thọ 63 tuổi. Thi hài ông được đưa về nước, làm lễ quốc tang.

— Hôm lên viếng Cao Miên, theo một nguồn tin bán chánh thức, Thủ tướng Nehru có tiếp xúc với Sơn Ngọc Thành. Các giới tốt ý ngạc nhiên về cử chỉ của Thủ tướng, vì Sơn chưa quy thuận quốc gia Cao Miên, còn duy trì cuộc kháng chiến và đang bị chánh quyền tập nã.

— Có tin rằng Ấn độ sắp nhậm nhận chánh phủ Cao Miên.

— Vua Sihanouk đáp lời mời của chánh phủ Miến Điện, sẽ tới Rangoon ngày 15-11 và ở đây chừng 10 ngày. Khi trở về ngài sẽ ghé Bangkok vài giờ.

AILAO. — Cuộc khủng hoảng chánh trị Ailao đã tới tuần lễ thứ ba. Đã có hai yếu nhơn là ông Katay và ông Khammao lần lượt nhậm lập nội các mà không thành công, đều phải khước từ. Sau đó, Ailao quốc vương đã cho lệnh đồng ưng thái tử yêu cầu ông Sananikon dung hòa các đảng mà lập nội các.

Ý VÀ VIỆC

của DI TẾ

Tác xi phải biết « tác xê »

Ông giám đốc cảnh sát Trần Văn Tư vừa gọi thợ như Đồi Mới đang lên cho dân chúng hay rằng: có một số tài xế taxi kiếm chuyện kéo dờ với hành khách, hoặc đòi thêm tiền, hoặc không chịu chở; ông giám đốc khuyến hành khách nếu gặp trường hợp ấy nên kêu lính liên lạc nhà chức trách xử trí. Cảnh sát đã được lệnh lưu tâm đến các trường hợp trên.

Thật là con sâu làm nhàu nổi cạnh. Cố nhiên không phải tất cả anh em tài xế taxi đều xấu. Nhưng phải nhận rằng có vài « ông » làm tăng thêm và thay thế hành khách đau người ta nài nỉ « ông » đi giùm kiểm soát cho người bệnh; khi đến giờ ăn của « ông » ấy hay khi đường gần không đông tiền là « ông » cứ rồ ga chạy tuốt. Các « ông » làm nghề taxi muốn « tác xê » nặng mới bỏ công mà.

Nghề đoàn tài xế trường cũng nên ra một thông cáo yêu cầu hành khách biết số xe các « ông làm taxi » gọi cho nghiệp đoàn để khai trừ bớt « con chiên ghê » hầu giữ thanh danh cho nghề.

Lao động... 1954-1955

Không lúc nào lao động được chú ý như lúc này. Trong một tuần, ba tin về lao động: bộ xã lao động cầu ý kiến anh em thợ thuyền và lo diệt trừ các « ô chuột » tức các nhà lá thiếu vệ sinh và thay thế bằng nhà khoảng thoáng, rộng rãi; mười bốn học bổng được cấp cho thợ để sang Pháp luyện tập thêm cho lành nghề; sau đến ông tân đô trưởng Trần Văn Hương cũng tuyên bố chú trọng nâng cao mức sống của lao động cho họ bớt cực.

Vạn sự đại do kinh tế. Thiết tưởng muốn lao động sống dễ thở hơn, không gì bằng cải thiện nền kinh tế gia đình họ trước đã. Các nước có muốn vạn hợp tác xã cho thợ thuyền có thể mua đồ ăn thực dụng rẻ tiền, khỏi phải nuôi các tay trung gian đầu cơ. Sao chưa có ai nghĩ đến việc lập hợp tác xã dưới đủ các hình thức (tiêu thụ, sản xuất, giúp vốn) cho lao động được nhờ?

Lập sở « bài trừ mao hóa văn chương »

Một bạn đồng nghiệp hàng ngày vừa kéo còi « a lết » và cho biết rằng: Sau khi các tiểu thuyết anh hùng kiêu hiệp,

cao hồi, khiến dân bị đánh « nốc ao » trên trường hai các báo, thì chúng lại « thổi thán » thành nhơn vật các tiểu thuyết khác mạng danh là « tâm lý, xã hội tiểu thuyết ».

Té ra có thứ hàng giả mạo thì văn chương cũng lắm. Mạo giả lắm chứ! Và các « tác giả mạo giả » cũng có óc quyền hiển đáng phục sát đất. Với bọn con buôn vô lương tâm, đã có sở « trưng trị mao hóa » đã bài trừ các hàng hóa làm giả, như nước mắm thiếu « zốt » chẳng hạn. Chẳng lẽ phải có một sở « trưng trị mao hóa văn chương » nữa sao?

Tiền không có mà hồi hám. Tiền do tiểu thuyết khiến dân, kiêu hiệp, sanh ra cũng là thứ tiền... thơn tho lắm vậy.

Đây, con đẻ của các ông !

Bốn thanh niên cao bồi vừa bị bắt ở Tân Định vì « mua phép » tấn công mấy nữ sinh cho rõ mặt anh hùng kiêu hiệp. Chúng còn có tội nữa là bấy lâu khinh thường ông đốc trường chúng học.

Đọc tin này ở báo Sài Gòn, tôi lại thấy thêm một tin nữa ở báo Pháp: một thiếu niên 13 tuổi giết một bà già và khi bị bắt nói rằng nó « cầm kích » vì một cuốn phim trong đó cũng có « nhữ » giết người nên nó mới thí nghiệm.

Giết người! khinh thầy! giờ trò thiếu giáo dục ở ngoài đường! Đó chẳng phải là những con đẻ của tiểu thuyết, phim ảnh sao?

Nghèo... lối chú Hòa

Xe hơi tung bụi đầy đường mà còn la nghèo! Có nhà lầu đáng bạc triệu mà cũng than túng thiếu.

Hạng nghèo túng ấy, tôi xin gọi là « nghèo... lối chú Hòa ».

Bây giờ lại có một trò nhỏ quan niệm một anh nhà nghèo cũng ngộ. Trò ấy là con của danh ca triệu phú Tino Rossi. Thấy giáo cho bài luận đề tài như vậy: « Trò hãy tả cảnh gia đình một người nghèo ».

Cậu Tino bèn làm bài đại đề như sau: « Hồi trước có một anh nghèo xơ xác. Anh nghèo đến nỗi bếp nhà anh cũng nghèo, tài xế của anh cũng nghèo, và chị ở giữ con của anh cũng nghèo nữa. »

Thế là hạng nghèo có bồi bếp, tài xế và chị ở. Thì ra công tử Tino tưởng người nghèo cũng ở nơi cửa cao nhà rộng như cậu.

Hồi xưa bên Tàu có ông vua được triều thần tâu rằng: « Dân đang đói! » thì nhà vua hỏi: « Dân đói sao chẳng nấu cháo thịt mà ăn! »

Bao giờ người đời hiểu thấu được cảnh dân nghèo?

ĐÍNH CHÁNH

Trong bài « VẤN ĐỀ SÁNG TÁC THƠ »: ý kiến sau buổi thảo luận văn nghệ của một nhóm các bạn ở Huế, đăng trong Đồi Mới số 138, vì lỗi của ấn công, nên có câu:

— Phục vụ nông dân (nội dung).

Xin các bạn đọc lại là:

— Phục vụ NHÂN DÂN (nội dung)

Vậy xin đính chánh cho khỏi sai ý nghĩa. — T.S.Đ.M.

Cùng quý vị thương gia

Các nhà buôn cần đăng quảng cáo vào SỐ XUÂN ĐỜI MỚI 1955, xin mời lại ngay ty Quản lý Đồi Mới đề thương lượng sớm. Chúng tôi chỉ nhận quảng cáo đến đầu tháng 12-54 là hết hạn.

QUẢN LÝ ĐỜI MỚI

Biết đất đứng

LÀ CHIẾN SĨ tất là phải có lập trường, tức là có đất đứng. Có đất đứng tất là phải đứng chung với những ai cùng một lập trường với mình.

Ấy thế mà, trong lúc này, có nhiều kẻ tự xưng là Chiến Sĩ, đã bỏ hàng ngũ Độc tài Phình dân, sang đứng chung trên mảnh đất Tự do Dân chủ này, rồi lại cứ dài môi ra mà chê bai thối bêu chế độ Dân Chủ, Tự Do.

Hãy miễn bàn về thái độ của một thiếu số một mặt hai lòng — của bọn kiêu khích — len lỏi vào hàng ngũ « quốc gia » để phá rối, ở đây chỉ cần nhận định về thái độ làm lạc của số người « bất mãn thường xuyên », họ: hạng người ở đâu và lúc nào cũng không hài lòng, hạng người « được voi đòi tiên », hạng người không biết đất đứng hay đứng hơn, đó là hạng người không có đất đứng.

Hạng người ấy đi tới đâu là lập tức làm tiêu tán chỉ khí của người khác. Trước ngày 20-7-54 thì bọn họ còn tìm được chỗ trốn tránh: là trùm chăn cho thật kín rồi cố sức bắt cho được rận ở trong chăn — cái đó chỉ có hại cho họ, chứ chưa có hại cho xã hội bằng lúc này, là lúc họ bắt buộc phải có thái độ, nghĩa là phải chui ra ngoài tấm chăn ấm áp.

Thì họ đã chui ra!

Nhưng chui ra để mà la lối lên rằng: vớt chẵn đi vì chẵn nào cũng có rận cả!

Chăn nào cũng có rận — đất nào cũng có trùn, có sâu, có bọ — cái đó đúng. Song nếu là chiến sĩ chân thành thì phải tìm hết cách tẩy uế chăn, tẩy uế đất đi, nghĩa là phải « tham gia » vào công tác tẩy uế xã hội, chứ không phải là chỉ chỉ trích suông, chỉ trích số bở đầu.

Vì chỉ trích « lấy được » như vậy tức là không biết đất đứng, hơn nữa, đó là thái độ phá hoại: trước khi bước sang vùng « quốc gia » thì đã phải cần nhắc kỹ lưỡng về đặc điểm Tự do, Dân Chủ của vùng này rồi. Mà đã là Dân Chủ, Tự Do thì ai cũng có quyền chọn lựa thái độ của mình, chứ không ai có quyền trói buộc ai, lừa gạt ai như ở vùng Độc Tài, Phình Dân.

Như vậy, có sao lại còn có thái độ: « ở nơi Tự Do mà cứ đòi chế độ Độc Tài »? và « ở nơi Độc Tài lại đòi chế độ Tự do »?

Thái độ đó là thái độ bất mãn, phi lý, vô chính phủ.

Đã là chiến sĩ cách mạng thì không thể có được thái độ ấy.

BẤT HỮ

TU CHÍNH CON NGƯỜI MỚI — PHỤC VỤ QUYỀN LỢI DÀI

ĐÀO TẠO THỂ HỆ MỚI

TRONG lúc tranh đấu xây dựng cuộc đời mới, chúng tôi không nghĩ đến thể hệ ngày mai, vấn đề

giáo dục thiếu nhi mà từ lâu, chưa có một phương pháp nào khả dĩ thích hợp và đầy đủ. Lối giáo dục mới của các tân học đường Decroly, Montessori, hoặc đào tạo Les Junkers du Parti, đội tráng sĩ Ardensburgen les Burgs de l'ordre... chưa hề triệt để hoạt động ở nước nhà.

Hần là một khuyết điểm lớn.

Cần phải nghiên cứu PHỤC VỤ QUYỀN LỢI DÀI, đặt hẳn tương lai vào lớp ấu, thiếu nhi vô tư lý đó. Hy vọng một ngày reo vui, thể quân bình tái lập, cuộc đấu tranh xô xát giai cấp hay quốc gia êm dịu hẳn. Vấn đề đào tạo tinh thần mới hẳn quan hệ vậy.

Sau những cơn binh lửa, chiến tranh điêu đứng, một số thiếu nhi lâm vào hoàn cảnh ngặt nghèo, gian khổ, tâm trí chúng đã thác loạn dần và không sao tránh nạn khủng hoảng tinh thần, vật chất, tư tưởng. Đi sâu vào cuộc sống các em bé quê Việt Nam, làm em già trước tuổi, phải chịu đựng gian khổ quá sớm, bom lửa quá nhiều. Đành rằng: khôn ngoan của cuộc sống sâu rộng hơn khôn ngoan của con người (1), nhưng cần phải nhận định rõ tuổi tác, con người và thể xác tối thiểu đã.

Tuổi thiếu nhi cần phát triển đầy đủ tinh thần và cơ thể, khai triển toàn năng lực tiềm ẩn đã: vấn đề kỷ luật sắt đá hẳn chờ có đủ tri phân đoán, phân tích. Lập thể quân bình vững vàng cho thể hệ mới cần tu chỉnh ngay nạn thác loạn, khủng hoảng này (2). Nhà giáo dục mới Decroly đề cao TRUNG TÂM HÙNG THÚ (centre d'intérêt) của con em là thể.

Một số người cho rằng: con người trưởng thành của chúng ta hôm nay mang nhiều tàn tích phong kiến, tư sản, quan liêu, khó lòng điều chỉnh nổi cho thích ứng với xã hội mới đột biến này. Điều đó cũng không ngoa. Bao nhiêu đau thương, thất bại, ê chề tiềm ẩn trong tư tưởng họ,

không thể một sớm một chiều theo bản năng đoàn thể mà tiêu tan mất. Đêm nằm, gác tay suy nghĩ, hẳn cá nhân tính lại chỗi dậy, bản năng, tính cảm cũ lại chấn động, giải phóng: khoa trị liệu nào trị dứt được. Chính huấn tư tưởng thật đã có lợi, nhưng chỉ là một phương tiện vớt vát tạm thời những cuộc cách mạng nội tâm quá nhiều, lệ làng quá mà sức người có hạn! Bao nhiêu nạn biến chế cũng phát nguyên từ bệnh trạng khủng hoảng đó. Âu cũng cần nghiên cứu, điều tra con người « bằng thật, bằng xược ».

Các em thiếu nhi chưa sợ những vết tích xã hội ghi đậm nét. Khả năng tiến bộ và bột phát đầy đủ hơn. Các em đó cũng như ở các nước hậu tiến: cả hai đều may mắn có đủ hoàn cảnh bên trong, bên ngoài để đốt giai đoạn (brûler les étapes) xúc tiến mạnh mẽ. Thừa hưởng gia tài xã hội hiện tại công việc kiến quốc hẳn rảnh rỗi và tinh tế hơn. Và, những cuộc cách mạng nội tâm đơn giản, hẳn là yếu tố phát động tinh thần tiến bộ mạnh. Giòng máu anh hùng đã là sản phẩm của tinh thần: chịu đựng gian khổ, cương quyết đấu tranh—nhen nhúm trong huyết thống ấu, thiếu nhi. Khó hướng dẫn, trau dồi tinh thần, cơ thể vững chắc, thể hệ ngày mai hẳn rực rỡ.

Các kỹ sư tâm hồn quân chúng đã từng nêu rõ vai trò cần yếu của thiếu nhi trong sáng tác phẩm của họ: Lutsin (Lỗ Tấn) trong « CUỒNG NHÂN NHẬT KÝ » đã lên tiếng: Xã hội Trung hoa toàn là người ăn thịt người, anh em, thầy thuốc cũng toàn là bọn người đồ tể. Cần cứu lấy con nít, cứu lấy con nít! André Cayatte cho rằng chúng ta toàn là quân ám sát (trong: Nous sommes tous les assassins) nhưng cũng hy vọng vào lớp ấu niên rồi kêu gọi cứu giúp. Văn sĩ Riunosuke Skutagawa trong Rashomon dù cho bất mãn xã hội Phủ tạng quá khủng hoảng « trẻ sinh ra đã bóc lột rồi! » nhưng vẫn từ bi « nuôi thêm một đứa con hoang nào có thiệt thòi gì lắm ». Nói đầu xa, thầy Mạnh Tử cũng từng kêu gọi

nhân tâm của con người với thiếu nhi (3).

Ngày nay vấn đề giáo dục mới thiếu nhi để đào tạo những cán bộ lớp mới được bàn trường ở các nước. Ở Ý có những ấu đoàn Balilla, ở Đức có đoàn Judoen, ở Nga có đoàn võ bị v.v... Nền giáo dục chủ trí và chủ lý (intellectualisme et rationalisme) các nước phương Tây cốt tạo lớp người tư tưởng (ở Pháp) hoặc hành động (Mỹ, Anh). Khác hẳn ở Ý, Đức, Nga, chánh quyền đào tạo những thanh niên khuôn mẫu thuộc quốc quyền.

Về với Việt Nam, liệu thể nào?

Một tinh thần Á đông, một cuộc điện đổi mới, một quá trình đấu tranh bất khuất, liệu phải thiết lập một cơ sở giáo huấn thích hợp và cần yếu.

KIỂM ĐẠT

(1) La sagesse de la vie est toujours plus profonde et plus large que la sagesse des hommes — M. GORKI.

(2) Xem bài Lập lại thể quân bình của Kiểm Đạt.

(3) Trong Công Tôn Sáu thượng, Không Tử có viết:

Người ta ai cũng có lòng bất nhẫn. Nay người ta chợt trông thấy đứa trẻ con sắp sửa ngã vào giếng, ai cũng phải chợt dạ thương xót, không phải là vì kết giao với cha mẹ đứa trẻ con đâu, không phải vì để cầu tiếng khen với làng mạc, bè bạn đâu không phải là vì ghét cái tiếng chê « bất nhân » mà thể đó.

Ciữa các bạn chơi ảnh

Chúng tôi mở ra mục này, thể theo sáng kiến của nhiều bạn đọc, để các bạn mới chụp hình, hoặc biết chụp mà chưa thạo, có thể viết thư hỏi « Đồi Mới ». Chúng tôi sẽ tra cứu đăng trả lời các bạn. Như vậy các bạn sẽ trau dồi cho nghệ thuật của mình thêm tấn triển và sẽ ghi lại trong cuốn « an bom » gia đình những kỷ niệm cũ dưới những ánh sáng out trow.

Giữa các bạn chơi ảnh

Còn là nơi trao đổi ý kiến giữa các bạn, để phê bình lẫn nhau, hầu tiến đến chỗ toàn thiện, toàn bích. Một bức hình của bạn gửi tới in lên « Đồi Mới » sẽ được các bạn khác tìm chỗ hay, đỡ mà khuyến khích nhau, giúp cho nhau cải thiện nghệ thuật.

Giữa các bạn chơi ảnh

Còn là nơi ghi những kỷ niệm êm đềm hoặc cảm động trong đời sống của các bạn, đã được ghi vào bức ảnh và đăng lên « Đồi Mới »: Một cuộc lễ thượng thọ, một đám cưới, một kỷ niệm sanh nhật. Các bức ảnh ấy sẽ được lập chỉ nầy dành cho một chỗ tốt.

Chúng tôi đã nhận được ít nhiều ảnh của bạn đọc, trong các số tới sẽ đăng lên.

XVIII

— Nhân hòa thì thắng nào là thắng không vỗ tay vào, mà mây lại... bảnh trai nữa (!)

Phải bạo dạn lên mới được chứ. Cờ đến tay không phải là đại. Rồi hối hận cũng không kịp. Cơ hội qua... ngồi đấy mà ngẫm ngẫm lời thơ... thất vọng. Yêu là yêu chứ không phải là thờ... Dẽ lắm... « nó » cũng muốn như mình muốn chứ nào ai kềm ai (?) Hay bắt lực thì đề... tao (?)

— Ừ... ừ... rồi tao cũng đến phải làm dữ mới được. Sống chết một keo cho rõ trắng đen chứ mà mất ăn mất ngủ mãi cũng hại lắm... chẳng đi đến đâu cả.

— Cứ « tổng tấn công, cả thủy lục không » vào mây. Đánh cho tao hoang, đánh cho võ vàng ra mà bắt lấy « tù binh ».

— Được... thế nào cũng theo kế hoạch « dê già ». Nhưng mà mây phải làm « cổ vấn tối cao » cho tao và thúc đẩy tinh thần tao mới được. Không, đến trước mặt nàng lại... dần đi ra, rồi lú sặc thì thất tiêu sự nghiệp.

— Cứ tin tưởng ở bản lĩnh của tao... Tất cả con gái đều biến thành cừ non hết, nếu mình biết dắt dẫn đúng cơ hội.

— Nói như mây thì ai mà chẳng nói được, nhưng nhúng tay vào mà dắt dẫn mới thấy toé phở.

— Thì mây cứ xem tao đấy. Chẳng bách chiến bách thắng là gì ?

— Thôi, ngủ đi. không có rồi ngày mai ai lay dậy được. Rồi lại bị thi hành kỷ luật toi bời.

Trên đường giao thương Việt-Pháp

Muốn giao thiệp, mua bán, mua hay thuê nhà phố, muốn hỏi điều chi ở nước Pháp, ở Paris. Các thương gia, nghiệp chủ, người muốn sang chơi Paris, nên hỏi nơi :

ETUDE DACEL

Branche Orient

71, Bd Sébastopol, Paris 2^e
Việc của Ông Bà sẽ được trông nom từ tể.

— Gió lạnh quá... mắt tao cứ thao láo, Không làm sao mà nhắm nổi.

— Sao mây lại dờ ra thế? Bệnh gia đình lại lên rồi phải không ?

— Có lẽ. Tao cũng không phân tách nổi tâm hồn tao lúc này nữa. Nó cứ man mác... mung lung... mệnh mang...

— Gì nữa mây ?

— Rã rời... đúng là tâm bệnh hồn loạn của thằng « tạch tạch sè »

— Sao lại bệnh loạn? Phong phú, tế nhị đến thế còn gì nữa.

— Phong phú... tế nhị kiểu ấy là phải « cạo » đấy.

— Mây đã bao giờ phải thanh toán đến tận cõi tiếm thức chưa ?

— Mây đã bao giờ phải kiểm thảo đến tận chốn bí ẩn nhất của tâm hồn chưa hở Phong ?

— Như vậy mệt quá mây.

— Thế là hồng đấy nhé. Thế là thiếu tinh thần phê và tự phê. Thế là có tội đấy.

— Tại sao mỗi khi thoáng trong đầu óc một ý nghĩ nhị nhàng là lại phải tự dày vò mình nhỉ ?

— Vì chúng ta là « quân đội c.m. » kia mà.

— Quân đội c.m. nghĩa là phải...

— Thiêu chột, diệt trừ hết những tình cảm yếm mềm, chỉ nghĩ đến mỗi một đích là tranh đấu mà thôi.

— Có phải diệt trừ hết cả tâm hồn phong phú của con người văn nghệ không mây ?

— Có nhiều phong phú lắm. Tự lực văn đoàn mà chẳng phong phú lắm ư? Nhưng đó là thứ phong phú ruộng nát, phục vụ cho tư sản và tiểu tư sản.

— Mây phải công nhận giá trị lịch sử, giá trị giai đoạn của nó chứ.

— Đã hẳn là phải công nhận, nhưng đó là thứ giá trị tồi bại của một thời đại hủ lậu đã qua rồi.

— Tất cả mọi phong trào đều phải qua một định luật tất nhiên : Sơ khai, trưởng thành và tàn lụi. Không có một phong trào nào là không có ưu và khuyết. Nếu chẳng có văn chương cổ điển thì làm gì có lãng mạn mà nếu không có lãng mạn thì này đâu ra hiện thực.

— Mây lại cũng mắc vào vòng lý luận tất nhiên rồi. Tao đã nói là không ai phủ nhận giá trị giai đoạn của nó, nhưng hiện tại cần phải tẩy trừ nó như một bệnh truyền nhiễm.

— Tao với mây chẳng được nuôi dưỡng trong văn chương lãng mạn là gì. Thế mà giờ đây vẫn làm anh, làm chị như thường.

— Chưa đến lúc lạc hậu đấy thôi. Được nuôi dưỡng đầy đủ bằng thuốc độc, thế mới chết. Mây có thấy rõ sự chuyển hướng của Nguyễn huy Tường, Nguyễn Tuân không ?

— Tất cả chỉ là giả dối.

— Sao mây lại có thể phủ nhận một cách bạt mạng như vậy ?

— Vì tao nhận thấy sự giả dối chứ sao.

— Không thể thế được. Phải bình tĩnh mà thảo luận.

— Mới chỉ một năm thôi mà quan niệm của mây khác tao nhiều quá.

— Chưa chắc... đây là minh thảo luận chơi một tí đề

ĐỜI MỚI 140

LOẠN ● tiểu thuyết của Duy Sinh ● LOẠN

kiểm soát sơ sơ lại tư tưởng xem còn thuần túy nữa hay không

— Tao thì chẳng bao giờ muốn trốn tránh con người thực của tao. Chẳng bao giờ tao quên thành phần giai cấp của tao, luôn luôn tao công nhận là tao nằm trong thành phần tiểu tư sản. Rung động và hành động theo khuôn nếp tiểu tư sản.

— Tao cũng thế đấy Phong ạ... tại sao lại phải tự sát giai cấp mình nhỉ !

Tiếng mõ đầu thôn điểm đều hai tiếng :

— Canh hai rồi mây ạ...

— « Nous passons une nuit à la belle étoile ».

— Thế là một đêm trăng trôi qua đề... chẳng làm được gì cả... chỉ mang lại một mối hoang mang, tiếm tàng trong những ý nghĩ vô định.

— Đêm dài quá nhỉ.

— Hết cả chuyện nói.

— Lịm đi cho rồi.

ĐÓN GÁNH KÈO KẾT, đông đưa, nổi nước sóng sánh gió từng giọt trong veo lên bàn chân tê tê, Phong i-ạch lết từng bước. Mấy o thôn nữ đánh trâu, bấm chỉ nhau cười khúc khích. Lết được vài chục thước, chàng lại đặt thạch nổi xuống đất, thở dốc từng hồi. Gió lạnh sớm mùa đông không làm khô nổi lớp mồ hôi lấm tẩm trên trán.

— Thế nào, được mấy gánh rồi mây ? Sao trông mây thiếu nào thế ?

— Thì mây tỉnh, mới tập gánh mà. « Trần xi » có một đôi mà cũng chưa về tới nhà.

— Đề tao gánh đỡ một quãng.

— Thế thì còn gì bằng nữa.

Ròn sắn quần, cúi xuống nấc nhẹ đôi nước, chạy vào vèo, đôi hết vai này sang vai kia, dẻo quẹo quẹo.

— Sao mây gánh ngon đến thế hả.

— Cả năm cả đời ở thôn quê mà không gánh giỏi nữa có mà chết. Tao thì nháy mắt là đầy bể. Ngon như ớt.

— Thôi, đỡ xuống đây mây, không có rồi tao lại bị phê bình là ỷ lại.

— Ỗ lại cái quái gì. Mây dạy quốc văn, bày nhạc cho tao thì không thấy ai phê bình là ỷ lại.

— Thôi, đỡ xuống, tôi xin ông. Học hỏi là một chuyện mà công tác lao động là một chuyện.

Ròn dặt nhẹ đôi nước, mặt không lộ một nét mệt nhọc :

— Hôm nay mây hỏa đầu quân đấy à.

— Ừ.

— Với đứa nào ?

— Với thằng Vịnh.

— Khổ thân mây. « Chết đuối vợ phải bọt ». Hai thằng trối gà không nổi lại gặp nhau.

— Nó lại không đặt được đòn gánh lên vai mới chán chứ. Quẩy thùng không cũng mệt và đau vai như tử.

— Thế chúng mây định nấu cơm nấu nước thế nào đây ?

— « Vịnh bù » nó nhận công tác đi chợ. Còn tao sửa soạn nước, bếp núc.

— Con nhà ấy khôn nhỉ (?) Nhưng.. mua đồ ăn, gạo, củi nó làm sao mang về được.

(đọc tiếp trang sau)

ĐỜI MỚI 140

đủ hạng: Nhí - Nhất - Ngang
214 DIXMUDE - SAIGON

Đừng lầy lắt nữa !
SỨC KHOẺ LÀ HẠNH PHÚC TRÊN
ĐỜI VÀI BA ĐÊM ĐƯỢC UỐNG 1 HOÀN
CỬU LONG

Ta sẽ thấy vui vẻ, hăng hái và
thích làm việc hơn trước

CỬU-LONG-HOÀN
CỦA NHÀ THUỐC VÔ-ĐÌNH-DẦN-CHOLON

LOẠN ● tiểu thuyết của Duy Sinh ● LOẠN ● tiểu thuyết của Duy Sinh ● LOẠN

— Thì nó ồm... nó cấp... nó đội, nó... lết về đến trại là được chứ còn gì nữa!

— Phen này ông cho «Vĩnh bử» ồm đôn. Tưởng là khôn mà ra đại. Mà tưởng đại mà hóa khôn. Với từng ấy tiền, thế nào phân chia cho đủ để chi vào trăm thức bà rần... phát điên mất (?)

— Nó khôn ra phết đấy chứ mày tưởng. Nó đã thảo luận với tao là chỉ mua trần có muối, vừng, lạc, cà chua và tí mỡ thôi. Cũ thì chờ người đi chợ gánh quạ, mua luôn, xịch ngay vào trại.

— Còn cơm thì trên sống, dưới khê tứ bề nhão nhoét chứ?

— Không đến nỗi. Tao đã đi tráng sinh một thời gian, nấu nướng cũng tạm tạm dùng được... mà có sống, khê, khô hay nhão thì... mấy mà chẳng hết. Được cái trung đội mình hầu hết là dạ dày... sọt rác mà (!) Yên trí. Thế còn mày đi đâu bây giờ đấy Ròn?

— Về phép.

— Tươi nhí. Nhớ nói mẹ đi gói quà cho tớ với nhé.

— Được.

— Sao mày không đeo ba lô?

— Nhà gần, vả lại về phép có một ngày, mang làm gì cho mệt xác.

— Nhà mày ở đâu?

— Ngay «ngã ba Thá». Cách năm cây. Hôm nào mày xin phép về nhà tao chơi đi. Làng khá đẹp, có nhiều cau và hồ ao. Tha hồ câu, đánh cá. Đường xá lát toàn gạch, có bụi đá xuống tận sông. Mê lắm. Mày đoán tao bao nhiêu cái «xuân già» rồi nào.

— Ba mươi nhăm chứ mấy.

— Mới ba mươi.

— Q.D. nói đúng thật.

— Sao lại đúng.

— Mày không biết bài thơ... 30...à.

— Ngâm nghe vài câu xem nào.

Phong đăng hắng, cất giọng trầm trầm:

— «Lòng người trai ba mươi...

Vui như trẻ lên mười

Yêu hơn tuổi mười bảy

Buồn như sắc năm mươi...» (1)

— Hay... hay thật là hay... chỉ lý. «Yêu hơn tuổi 17» đúng. Chả thế mà tớ ba tí nhau rồi mà còn mèo chuột với cô hàng nước làm mẹ đi nó cứ găm lên luôn (!) «Vui như trẻ lên mười», càng hay. Tớ đã có lần bỏ làm voi cho thằng Tẹo nó cười, rồi chơi hú tít với chúng nó. «Buồn như sắc năm mươi» thì thật chí lý. Mỗi vụ mùa kém, cót lúa không đầy, vợ con nheo nhóc... lúc ấy mặt nhăn như bị... buồn như cụ già năm mươi thật. Chắc là ông thi sĩ Q.D. nhà ta đúng tam tuần chắc (?). Mày được mấy «nhóc» rồi.

— Tao ấy à... mỗi một mình.

— Thờ chủ nghĩa độc thân chàng? Lấy vợ cho ấm lòng mỗi đêm đông, nắm một mình lạnh bỏ mẹ đi ấy.

Lấy đi mày ạ, nửa đời người rồi còn gì.

(1) Trích bài Thơ 30 của Quang Dũng.

(còn tiếp)

Xem Đời Mới từ số 123

BẠN ĐỌC HƯỜNG ỨNG

VAI TƯỜNG QUÂN ĐỘI TRONG SỰ XÂY DỰNG QUỐC GIA: THU PHỤC DÂN TÂM

BÁ KỲ viết

TRƯỚC TÌNH THẾ nghiêm trọng, quân đội có một nhiệm vụ cần phải thi hành cấp bách: Thu phục dân tâm.

Phải làm thế nào cho nhân dân có một sự TIN TƯỞNG ở quân đội.

.....

Vi thế quân đội phải làm thế nào cho nhân dân trở lại bình tĩnh để lĩnh hội những tư tưởng mà ta muốn phổ biến. Phải làm thế nào cho họ nhận thấy công việc mà quân đội đang làm là chính nghĩa, là hữu ích.

Phải làm sao dân chúng tự giác, thương yêu quân đội chứ không miễn cưỡng, không vì sợ sệt. Làm thế nào cho dân chúng thấy đôi mắt của quân đội là đôi mắt mang lại hạnh phúc chứ không phải chực lợi dụng.

BẰNG CÁCH NÀO?

Như lời ông Trần văn Ân đã nói: «Quân đội phải hòa mình với nhân dân. Quân đội không thể thoát ly nhân dân»

Phải quan niệm: Dân chúng không phải là sản phẩm để quân đội diễn tuồng. «Dân chúng là nước, quân đội là cá».

Quân đội TỪ dân ra, vì dân mà tranh đấu, và tranh đấu CHO dân.

.....

.....

Dân chúng tuy là dễ tin đấy, nhưng khi họ biết vì lòng dễ tin mà họ bị lợi dụng thì sự phản ứng của họ không phải là không nguy hiểm. Điều đó lịch sử đã minh chứng.

Ái đem lại cho nhân dân những

nhu cầu, kẻ đó được dân tin tưởng. Không những chỉ như câu vật chất mà cả tinh thần. Nhưng mang lại nhu cầu cho nhân dân không phải là một việc dễ. Cần phải lấy lòng dân trước đã. Phải tìm cách khéo léo «ngọt được tình thương» sẵn có của họ đối với quân đội mà từ lâu loạn ly đã làm cho họ không muốn khêu sáng. Càng bị lợi dụng, càng bị chà đạp, càng bị đau khổ bao nhiêu, thì ngọn lửa tình thương càng âm ỉ cháy trong lòng dân chúng bấy nhiêu để chờ một nơi xứng đáng họ sẽ đem ra ban bố.

Quân đội muốn được nhân dân yêu mến phải đi từ từ vào lòng dân chúng không những chỉ cần có một tinh thần khiêm tốn mà còn phải có một hình thức dịu dàng.

Từ xưa, biết bao nhiêu cuộc sụp đổ của quân đội do sự phản ứng của nhân dân. Nhân dân thật thà, nhưng nhân dân cũng khôn ngoan, nguy hiểm. Những điều nhận xét mà họ cho là chân xác đều phải qua nhiều nghi nan và thử thách.

Vì vậy, quân đội muốn có một nền móng vững chãi cần phải kiên chí, bình tĩnh và thận trọng đối với dân chúng để hòa mình với dân chúng.

Để chấm dứt, tôi nhắc lại:

Quân đội nào được nhân dân thông cảm, quân đội ấy sẽ thành công. Bằng không thì dĩ nhiên là thất bại.

Ban mề thuật, miền sơn cước

B.K.

Cô Nhi Viện

của
MẬT TRẬN QUỐC GIA
CỨU QUỐC

Nhận thấy việc cứu vớt các trẻ con ấy là một việc làm từ thiện, nhơn đạo mà mỗi người từ tâm, giàu lòng bác ái đều nhận có bổn phận gánh vác và giúp đỡ nên Ban Chấp hành Trung ương Mặt Trận Quốc Gia Cứu Quốc quyết định thành lập một nơi nuôi dưỡng những trẻ em ấy lấy tên là «Cô Nhi Viện Mặt Trận Quốc Gia Cứu Quốc», trên một khu đất rộng rãi gần 10.000 thước vuông tại Xuân Trường, tổng An Điền, quận Thủ Đức, tỉnh Gia Định.

Hồi 4 giờ chiều ngày 29 tháng 10 năm 1954, Ban Giám đốc Cô Nhi Viện đã tổ chức một buổi lễ rất đơn giản, để đặt viên gạch đầu tiên tại phần đất nơi trên đồng thời để chấm dứt một điểm tiến bộ trong chương trình hoạt động về công tác xã hội của Mặt Trận Quốc Gia Cứu Quốc.

ĐỜI MỚI

XUÂN 1955

Muốn tranh thủ thời gian và chuẩn bị cho số XUÂN ĐỜI MỚI 1955 được kịp thời, mong các bạn cùng chúng tôi đóng góp, tô điểm cho tập xuân của chúng ta thêm phần toàn thiện và toàn mỹ.

Chúng tôi chỉ nhận bài đến cuối tháng 11 d.l. là hết hạn.

Cuộc thi quốc văn của các học sinh

Để khuyến khích các bạn luyện văn, chúng tôi đã mở cuộc thi «Bài luận quốc văn hay nhất lớp». Các bạn chú ý xem thể lệ có đăng trong Đời Mới. Mỗi bạn dự thi nên gửi thêm cho một tấm hình của bạn.

SAO CHO MỘT NGÀY sống phải có ý vị

HAI MƯƠI BỐN giờ một ngày: Đốt với ai, một ngày cũng giới hạn trong khoảng thời gian: ai cũng sống như nhau, sao có người thấy một ngày vừa qua là ngày buồn bực, có người lo lắng những khó khăn của một ngày mai? Họ không sống một ngày đầy đủ, trong sự hài lòng, không thấy sống vui trong 24 giờ vừa qua.

Nếu biết tổ chức một chút thì ngày của mình sẽ là một ngày có hiệu lực, một ngày vui tươi, ít nhọc mệt.

Buổi sáng muốn thức dậy hồi 6 giờ, bạn đừng để đồ ngủ báo thức đúng giờ; mà nên để sớm 10 phút. Mười phút ấy lợi cho bạn hơn là ngủ quá giấc.

Có 10 phút rảnh rang còn hơn là nghe đồng hồ reo đúng 6 giờ lại đặt mắt nhắm mắt mở, nhay từ trên giường xuống đất vì lo trễ giờ.

Trong 10 phút nằm thây, bạn sẽ có đủ thì giờ vuốt thẳng chon tay cho rần rần; tắm rửa bạn sẽ tỉnh táo để bắt đầu sống một ngày trong lạc quan.

Trái lại, nếu bạn hấp tấp trên giường nhay xuống, trát tim bạn đập mạnh, bạn đã thấy một nhọc nhằn nào giờ đầu trong ngày của bạn rồi bạn sẽ có cảm tưởng: mỗi ngày sống là một ngày vất vả, cực nhọc.

Đừng hấp tấp. Số giờ một ngày không phải là một ngày « chạy » nhưng là một ngày phải « đi » một đoạn đường và đi chắc chắn để tới đích.

Tập oai môn thể dục, rửa mặt súc miệng xong, bạn đi ăn lót lòng. Cách ăn của bạn quan hệ hơn là món ăn. Ăn chậm rãi một bữa điềm tâm tâm thường, thanh đạm, có ích lợi hơn là nuốt vội những món ăn đại bổ: ớt, ớt, ớt, ớt, ớt, ớt. Điềm tâm hấp tấp, làm cho bộ máy tiêu hóa một mệt và một buổi sáng đã cảm thấy gần gũi thân mình phải co rút lại như một tay đưa xe máy chạy nước rút.

BAY GIỜ bước vào một ngày hoạt động, một ngày làm việc. Chậm rãi không phải là mất thì giờ mà lại là lợi thì giờ. Tổ chức sao cho những công việc phải làm trong một ngày có thể thực hiện một cách tuần tự, không phải hối hả, đổ tức là tự thấy mình thở thót rồi. Bạn nên ấn định thời biểu một ngày: mỗi công việc trong ngày khi làm xong cần dự ít phút. Như vậy còn hơn là làm đúng giờ, việc nọ kế tiếp việc kia, « không còn lúc nào mà thở » như có người thường nói.

Xong một công việc còn dư 3 phút thôi, bạn sẽ có cái cảm giác bình tĩnh, yên ổn. Bạn thử tưởng tượng một người nhìn

đồng hồ rồi hốt hoảng nói: « Chết! Tiếc mất 3 phút rồi! » — anh ta lại đặt nhảy lên xe hơi để đi tới chỗ đã hẹn — ngồi trên xe anh không an tâm vì việc tới trễ — và khi xe ngừng, anh nhay phốc xuống để kéo lại thì giờ: bao nhiêu cử chỉ làm rối bộ thần kinh, mệt nhọc cho gần chết. Biết sắp đặt thời biểu của mình để đến nơi hẹn sớm được ba phút thay vì trễ ba phút, thì tránh được bao sự bức tức mà còn thấy khoan khoái tâm thần.

Có người nói: « Tôi không dư được một phút nào! Vì công việc ngập đầu! Ngập cổ! » Nếu nghĩ đến cả một đời người còn dài lắm, còn biết bao nhiêu

của TẾ XUYỀN

thì giờ, thì là tất phải dồn hết công việc vào một ngày hay một buổi. Đối người là sống để làm việc, để đi tới một cái đích

mà mình nhắm. Đời không phải một cuộc chạy đua nước rút, nhưng một cuộc tranh đua khôn khéo. Con rùa thắng con thỏ trong cuộc chạy đua! Người không hấp tấp, biết đi chậm rãi, tiết kiệm thì giờ, sẽ thành công hơn người làm việc « đầu tắt mặt tối » suốt ngày.

Thử nhìn lại ngày hôm qua, bạn sẽ thấy bao nhiêu giờ đã lãng phí vì mơ mộng vì nói phảm và bao nhiêu công việc đã dồn hết vào mấy giờ làm việc có thể nói là « nhọc nhằn ». Nếu biết sắp đặt thời biểu một ngày bạn sẽ dư thì giờ và hết một ngày sẽ hài lòng, thoải mái vì các việc ấn định trong thời biểu đã được thực hành xong. Những người làm việc lớn thường tổ chức ngày hôm sau của họ vào lúc sắp đi ngủ hôm trước; nếu lúc này tình thần mới mệt thì họ để đến sáng hôm sau, vào lúc thức dậy.

Họ lấy giấy biên rõ từng việc phải làm và làm trong bao lâu; ghi vào giấy có lợi là đầu óc khỏi phải mệt nhọc ghi nhớ; mỗi việc đáng làm xong trong một giờ chẳng hạn, đều được là 5 phút để nghỉ ngơi sau khi làm. Rồi trong ngày có một việc thất bại mà bắt đầu phải quinquet, thì ta bỏ lãng việc ấy đi, nghĩ đến việc khác. Như vậy ta tập tính coi thường thất bại mà chỉ nghĩ đến thành công.

Một ngày có tổ chức bao giờ cũng kết liễu trong vui vẻ. Khi lên giường trước khi ngủ, bạn ôn lại các việc đã làm trong ngày, bạn sẽ thấy thoải mái song cũng có khi thấy có việc chưa xong, có việc phải làm lại. Nhưng bạn sẽ không buồn vì bạn còn có ngày mai để làm tiếp tục trong trật tự. Lần lần, đời bạn sẽ là đời sống trong tổ chức, trong phương pháp. Bao nhiêu thành công trên đời là nhờ biết tổ chức, biết làm theo phương pháp hết.

QUỐC GIA S.O.S.

III

HÀI. Chúng tôi không ngớt nhắc đi nhắc lại rằng « quốc gia » là nguy thật. Chúng tôi giác ngộ nguy cơ cũng như đếm một với một là hai. Và chúng tôi muốn đồng bào cũng giác ngộ như chúng tôi để gây một ý thức hy sinh và quật khởi.

Nguy cơ đang chực chờ chúng ta khác hẳn nguy cơ từ xưa tới nay, khác hơn nạn chiến tranh. Bị chiến tranh ta còn hi vọng chiến thắng, và dù chiến bại ta sẽ còn có thể điều đình, còn cứu vãn tình thế phần nào. Chỉ như nguy cơ mà chúng tôi thấy đây là nạn « diệt tộc » trong tay con sư tử Trung Cộng. Bị hãm trong chế độ cảnh sát trị của sáu trăm triệu người thì đời đời kiếp kiếp người Việt chúng ta không mong gì cất đầu được. Và 10 triệu người (Việt quốc chỉ có 10 triệu người) trộn với 600 triệu thật là một giọt nước nhỏ trong ao.

Tuy rằng chúng ta còn xa cách Trung Cộng, nhưng thật ra thì họ rất gần chúng ta về mặt ảnh hưởng và sự chi phối của họ rất là chặt chẽ. Không khéo rồi một hôm khi ta tỉnh giấc là ta bị bao vây ngay. Dù ta có ở dinh thự, lâu đài, to mầu, ta cũng « chết ngộp ». Những người đua nhau hưởng thụ, chơi bời, kiêu lập của cải cho cá nhân mà không để quyền lợi dân tộc lên trên, là chúng đang nhảy múa trên miệng núi sắp phun lửa.

Tình cảnh của phe « quốc gia » ngày nay chẳng khác nào tàu đi biển chở khăm, gặp cơn sóng to. Hễ tàu chìm là tất cả người ở trên tàu sẽ bị chết đuối. Như vậy, ngồi đó mà tiếc của, đếm tiền đếm bạc, là chết một cách dần dần. Việc phải làm gấp rút là không để tàu chìm, là quảng xuống biển của cải, đồ đạc, chỉ để lại vật cần thiết mà thôi. Ấy là làm cho tàu có điều kiện lướt sóng hầu cứu tất cả số người ở trên tàu. Trong lúc nguy khốn ấy, nếu còn ganh tị nhau, oán thù nhau vì kẻ sang người hèn, vì người hưởng thụ nhiều kẻ ăn ít, nếu còn rầy rà xô đẩy nhau làm cho tàu mau đắm, là hành động của người ngu xuẩn vậy.

Phải. Một ngày qua, với bao nhiêu

CÓ CHÁNH TRỊ VIỆT-NAM CHỜ KHÔNG CÓ CHÁNH TRỊ ÔNG A. HAY ÔNG B.

tiểu chúng bên ngoài đưa lại, với nội bộ đen tối thêm lên, chúng tôi tin rằng phe « quốc gia » làm cảnh S O S. Cho nên chúng tôi kêu to S.O.S. Trước tình thế ấy, chúng tôi trở lại đặt vấn đề cơ sở, là đường lối chánh trị của người Việt Nam.

NHỨT ĐỊNH GIỮ LẬP TRƯỜNG DÂN TỘC

Đã bao phen chúng tôi nêu cao lập trường dân tộc, là vì nếu ta không vững tâm kiên chí với lập trường ấy, là ta có thể đi con đường diệt tộc. Có tin chắc ở lập trường dân tộc của chúng ta mới cố giữ đơn vị quốc gia —

dân tộc, mới biết rằng sống bên cạnh con sư tử đối Trung Cộng là bắt buộc ta phải thủ thế luôn luôn; thủ thế nội bộ và gây thế ngoại biên, làm cho ta nhờ cái thế « hai cọng nhím mới » mà nai không bị soi.

Giữa người Việt chúng ta một khi ta tin ở hiệu quả của lập trường dân tộc, ở cái thế quân bình cường quốc, là tự nhiên ta sẽ đặc biệt chú trọng đến sự xây dựng nội bộ, lấy nội bộ làm chánh yếu. Do đó, chúng ta không để cho nước bạn làm lạc, hoặc hữu ý hoặc vô tình, mà tiếp tục chánh sách cá nhân, chỉ biết làm « chánh trị Ông A hay chánh trị Ông B » chờ không đặt căn cứ chánh trị Việt Nam, tức là không kiên cố lập trường dân tộc của chúng ta.

Trước đây, người Pháp lúc nào cũng chủ trương đề cao Ông A, Ông B; làm chánh trị với tên A, tên B, chỉ biết quyền lợi của nhóm người phụng sự, người Pháp đã gây cho xứ sở ta một tai vạ lớn lao vô cùng. Tình thế đã thay đổi. Từ cảnh giặc nóng chúng ta bước sang cảnh « giặc chánh trị » giặc tranh thủ nhân dân, thì dù đối với Pháp hay đối với Mỹ, ta phải quyết tranh đấu cho sự thực thi « chánh trị nhân dân Việt Nam ».

Ta phải làm cho các nước bạn hiểu rằng không có cá nhân nào là ba đầu sáu tay, không có đoàn thể nào dù là có trăm vạn người, đủ sức đương đầu thời cuộc để gỡ rối cho dân tộc. Đường lối phải áp dụng là đường lối chung; cái thế phải xây dựng là cái thế nhân dân; sức phải gom góp là sức của toàn dân.

Làm cho nước bạn phải nhìn nhận đường lối ấy là tự ta phải quả quyết rút bỏ chủ nghĩa cá nhân, tự ta phải xây dựng lập trường chung. Không trách được nước bạn, mà phải kiểm

★ TRẦN VĂN AN viết ★

thảo « bản thân » phe « quốc gia » vậy.

Vì lẽ ấy nên trước hết chúng tôi đặt mục tiêu tranh thủ là cứu chiếc tàu sắp chìm. Có thức tỉnh nguy cơ hãn hãn mới quên được cá nhân, mới không tiếc những cái gì không còn phải tiếc. Xét ra thì hạng người còn tiếc lợi ích cá nhân trong hiện tình nước nhà, như là vì quyền lợi tư nhân mà làm hại quyền lợi chung, là hạng người có tội với non sông đất nước vậy.

Không thể có chánh trị Ông A, Ông B được. Chánh trị xây dựng bên cá nhân một người không khi nào thu hút được quần chúng. Phải có chánh trị quần chúng mới lôi kéo được quần chúng. Và lôi kéo trên đường lối phục vụ dân tộc, bảo vệ đơn vị quốc gia dân tộc, chờ không phải mị dân để đưa nhân dân lâm cảnh « vô chủ ». Chủ nghĩa « cá nhân » và thuyết « vô chủ » đều là tai hại cho dân tộc cả.

Trước cảnh nguy nan, điều tối cần là phải phân biệt việc phải làm trước và việc phải làm sau, tức là qui định sự quan trọng nhiều ít của công tác và sự kiện.

Hiện giờ ta phải có can đảm mà nhìn nhận rằng trong xã hội có hai hạng người làm cho người ta thấy rõ rệt, là hạng người nhát gan, sợ sệt, dự bị đầu hàng thời cuộc, nếu không

đã đầu hàng rồi; và hạng chỉ biết hưởng thụ, và càng thấy nguy cơ họ càng lo hưởng thụ ráo riết cho chết không hối tiếc. Đầu hàng cũng là một quan niệm hưởng thụ không ra mặt. Hạng này còn nguy hiểm hơn hạng hưởng thụ ra mặt.

Còn quảng đại quần chúng cần cù làm việc thì không mấy để ý tới thời cuộc.

Hạng người mà ta phải nâng đỡ về mọi phương diện là hạng giác ngộ tình thế, dám tranh đấu, và tranh đấu với lập trường dân tộc. Tiếc vì hạng người này còn là số ít hơn hết. Thế nên người Việt sáng suốt cần giúp hạng người này trấn áp tinh thần đầu hàng và óc hưởng thụ.

Điều mà người Việt ta phải làm cấp bách là xây dựng bức thành kiên cố tinh thần và vật chất, để bảo vệ quốc gia — dân tộc.

Nhưng bảo vệ quốc gia — dân tộc không có nghĩa là duy trì những bất công xã hội, không có nghĩa là kiên cố địa vị của phong kiến và thực dân. Muốn góp sức toàn dân dưới sự lãnh đạo của dân người tranh đấu tất phải đặt vấn đề lãnh đạo và vấn đề xây dựng công lý xã hội. Có như thế mới đòi hỏi được ở nhân dân những nỗ lực cần thiết.

T.V.A

LÊ KHÁNH THÀNH trường cán bộ tuyên truyền

SAIGON. — Sáng 3-11 hồi 9 giờ, đã cử hành lễ khai mạc trường Cán Bộ Tuyên Truyền, đặt dưới quyền điều dật của ông Tổng trưởng Bộ Thông tin và Truyền Thông.

Hồi 9 giờ 15, sau khi một nhơn viên trong ban tổ chức đọc chương trình buổi lễ, khán giả đứng dậy chào quốc thiều, rồi mặc niệm trong một phút vọng vọng linh các anh hùng chết vì nước.

Trong bài diễn văn bằng tiếng Pháp, ông Tổng trưởng Bộ Thông tin và Truyền Thông nói cách quan trọng của cuộc tranh đấu chánh trị ở Việt Nam, cuộc tranh đấu mà phần thắng lợi sẽ thuộc về chánh phủ quốc gia ở ngày tổng tuyển cử vào năm 1956.

Ông Tổng trưởng tỏ ý tin tưởng ở nguồn sinh lực của dân tộc Việt Nam, một dân tộc trải mấy ngàn năm lịch sử, chưa bao giờ chịu phục vụ một ngoại bang nào.

Ông Tổng trưởng kết luận: « nói tóm lại các cán bộ tuyên truyền sẽ làm cho dân chúng hiểu chương trình hoạt động của chánh phủ quốc gia, nhằm vào việc: — Thực hiện những cải cách cần thiết. — Thiết lập một chế độ dân chủ thật sự. — Phục hồi giá trị tinh thần và luân lý của giới trẻ. »

Biểu hiệu của đảng Dân chủ

CUỘC BẦU

CỦ ở Thượng Hạ nghị viện Huê Kỳ ngày mùng 2 tháng 11 đã kết liễu bằng cuộc đắc thắng rõ rệt của đảng dân chủ.

Tổng thống Eisenhower là người của đảng cộng hòa, cầm quyền đã hai năm nay. Đảng dân chủ đối lập với đảng cộng hòa, nay nắm đa số ở cả hai nghị viện có ảnh hưởng gì đến chánh sách của Tổng thống Eisenhower không?

Đó là một điều mà bạn đọc muốn biết vì có bạn không am tường bộ máy chánh trị của các nước, tưởng chừng rằng phải đa số sẽ xoay đổi hẳn chánh hướng của Mỹ hay lật đổ Tổng thống như ở Quốc hội Pháp phải đa số thường lật đổ Thủ tướng và lên cầm quyền.

Chế độ chánh trị Huê Kỳ không như ở Pháp. Chúng tôi cần giải thích rõ ràng để giúp bạn đọc có thể tìm hiểu thời cuộc một phần nào.

Bầu cử Nghị viện ra sao?

Theo khoản thứ nhất của Hiến pháp Huê Kỳ thì tất cả quyền lập pháp được giao phó cho một Quốc hội gồm có một Thượng nghị viện và một Viện nhân dân đại biểu (hay gọi là Hạ nghị viện). Viện nhân dân đại biểu gồm những nhơn viên do dân chúng các nước liên bang cử bầu lên hai năm một lần... Số dân biểu ở Hạ nghị viện không quá tỷ số 1 người thay mặt cho 30.000 dân.

Về Thượng nghị viện, Hiến pháp Huê Kỳ ấn định rằng: «Thượng nghị viện gồm có những đại biểu của các nước liên bang, cứ mỗi nước được cử 2 người, do dân chúng nước ấy bổ nhiệm, với nhiệm kỳ 6 năm, song cách 2 năm lại bầu lại một phần ba».

Với những bạn đọc chưa thông thạo những danh từ chánh trị cho lắm, tôi xin phép nói rõ thêm rằng Huê Kỳ gồm 48 nước liên bang.

Danh từ «Quốc hội» dùng trong đoạn trên là nói tắt danh từ «Quốc dân đại hội» dùng để dịch chữ Congrès, không đồng nghĩa với «Quốc hội» Pháp; vì chữ Quốc hội ở Pháp đã là thành ngữ để chỉ Hạ nghị viện.

Bây giờ trở lại vấn đề bầu cử. Năm 1950 toàn thể Hạ nghị viện Huê Kỳ đã được bầu lên. Năm 1952 phải bầu lại tất cả Hạ nghị viện (hai năm một

TÌM HIỂU THỜI CUỘC

SAU CUỘC ĐẮC THẮNG

CỦA ĐẢNG DÂN CHỦ MỸ

CHÁNH SÁCH CỦA TỔNG THỐNG

EISENHOWER SẼ RA SAO?

nhiệm kỳ) và 1 phần 3 Thượng nghị viện. Năm 1954 lại bầu lại Hạ nghị viện và một phần ba Thượng nghị viện nữa.

Đến năm 1956, Thượng nghị viện sẽ được bầu lại toàn thể tức là thay đổi hết 96 đại biểu của 48 nước liên bang.

Quyền Tổng thống và quyền Nghị viện

Hai nghị viện mà đa số là người đảng dân chủ sẽ có ảnh hưởng gì đến một vị tổng thống thuộc đảng cộng hòa?

Muốn biết điều ấy, chúng ta thử tìm hiểu quyền hạn của Tổng thống và của hai nghị viện.

Tổng thống Huê Kỳ có quyền hành rộng lớn, không như Thủ tướng một nước dân chủ có thể bị nghị viện lật đổ. Do dân bầu lên, ông Tổng thống ở tại chức trong suốt nhiệm kỳ 4 năm không hề sợ Thượng Hạ nghị viện bỏ thăm bất tín nhiệm đến phải từ chức như ở nước Pháp.

Ông vừa làm Quốc trưởng, vừa làm Thủ tướng, vừa làm đảng trưởng của đảng ông. Một tay ông nắm hết quyền hành chánh. Ông coi ngó sự thi hành các đạo luật do nghị viện đã chuẩn y. Ông điều khiển bộ máy hành chánh, tức toàn thể chánh phủ. Ông còn là Tổng tư lệnh tất cả quân lực Huê Kỳ và chỉ huy, định đoạt chánh sách ngoại giao.

Đối với quyền lập pháp tức là nghị viện, Tổng thống có thể đề nghị các dự án để nghị viện thảo luận, rồi thông qua hay bác bỏ. Ông còn có lợi khi đặc lực đối với nghị viện là quyền phủ quyết (veto). Ví dụ đạo luật nào đã được nghị viện chấp thuận mà Tổng thống không ưng ý là ông có thể đem quyền phủ quyết ra, không cho thi hành.

Với những quyền hành rộng rãi như thế, cần phải có một người tài năng lắm mới đảm lãnh vô hại.

Dân chúng khi bỏ thăm rất thận trọng. Lord Bryce bình phẩm về tổng thống quyền ở Huê Kỳ đã nói rằng nếu có một ông Tổng thống tâm thường thì sẽ gây lắm hiểm họa không những cho nền dân chủ Mỹ mà còn cho hoàn cầu là khác nữa.

Vì Mỹ cũng như Nga có thể do một hành động thiếu suy nghĩ mà đầu hôm sớm mai lôi kéo nhơn loại vào một cuộc thế giới chiến tranh tàn

Biểu hiệu của đảng Cộng hòa (tranh vẽ của Paris Presse)

khốc. Tổng thống Huê Kỳ với toàn quyền hành động trong bộ máy chánh phủ của ông, được chọn hay cách chức các tổng trưởng, thứ trưởng tùy theo ý ông.

Người ta đã thấy có vị Tổng thống đòi tổng trưởng quốc phòng trong hồi đang có chiến tranh gay gắt và Tổng thống Truman đã cách chức đại soái Mac Arthur trong khi đang chỉ huy mặt trận Caoly, mà không có một tiếng động gì có thể làm lung lay địa vị của Tổng thống.

Sự hợp tác cần thiết

Trước một thế lực khổng lồ của Tổng thống, Quốc hội Mỹ chịu bó tay sao? Không đâu. Dầu ông Tổng thống có quyền độc đoán đến đâu, nhưng cử tri tức dân chúng là những phần tử phải kiêng nể; những nghị sĩ do dân bầu lên khi phát biểu ý kiến gì thì đó là ý dân mà vị tổng thống

không thể bỏ qua được. Khi cần thì hành một quyết định quan trọng gì về ngoại giao, quân sự, tổng thống đều hỏi ý kiến nghị viện.

Trong những lúc tình hình quốc tế căng thẳng, chúng ta đã thấy nghị viện yêu cầu Tổng thống cho mình biết trước khi can thiệp vào chiến sự một nước ngoài vì lo một hành vi thất sách có thể gây ra thế giới chiến tranh. Mỗi lần có sự yêu cầu của nghị viện, Tổng thống đều có nhận lời.

Như vậy dầu phương thức «phân chia công quyền» rất rành rẽ, dứt khoát ở Mỹ, song quyền hành chánh vẫn liên lạc, vẫn dung hòa với quyền lập pháp để tránh những việc trống đánh xuôi, kèn thổi ngược.

Sau khi đảng dân chủ toàn thắng ở Thượng, Hạ nghị viện, Tổng thống Eisenhower có tuyên bố rằng chánh sách ngoại giao sẽ tiếp tục; các yếu nhơn đảng dân chủ cũng tuyên bố sẵn sàng ủng hộ chánh phủ để có sự liên tục trong công việc nội trị, ngoại giao.

Đó là hai bên dân chủ, cộng hòa, mặc nhiên tìm một sự dung hòa, với sự châm chế lẫn cho nhau. Không phải như từ trước tới giờ, Tổng thống Eisenhower với sự ủng hộ của đảng cộng hòa ở nghị viện, có thể tự ý thi hành chánh sách của đảng ông. Dung hòa ít nhiều quan điểm của dân chủ và cộng hòa mà vẫn không đảo ngược chánh sách đối ngoại của Mỹ từ 1952 tới giờ, đó sẽ là viễn ảnh chánh trị Mỹ sau cuộc bầu cử mùng 2 tháng 11. Đảng cộng hòa sẽ vẫn là cái xe chạy theo đường cũ song cái xe ấy có thêm cái thắng là đảng dân chủ, để tốp bớt tốc lực khi quá hăng hái.

Các điều lợi của đảng dân chủ

Đảng dân chủ đắc thắng, sẽ có những lợi lộc gì? Chiếm đa số trong hai nghị viện, các nghị sĩ dân chủ sẽ bầu người trong đảng mình lên chức chủ tịch các ủy ban quan hệ trong nghị viện, ví dụ ủy ban ngoại giao, ủy ban quốc phòng. Cố nhiên đảng cộng hòa cũng có địa vị song không được quyền chỉ huy.

Ta thử tưởng tượng khi chủ tịch ủy ban ngoại giao lên tiếng yêu cầu giúp Đài Loan hay bỏ Đài Loan thì vị Tổng thống dầu muốn thi hành một biện pháp ngược lại cũng phải kiêng nể.

Điều lợi thứ hai của đảng dân chủ là hy vọng đắc thắng trong cuộc bầu cử Tổng thống năm 1956. Người ta đã

(Xem tiếp trang 30)

ĐỜI MỚI số 140

Rời Saigon, Họa mi sẽ bay qua Hương cảng?

● Theo nguồn tin bán công khai và bán «thao thức» thì đệ nhất nữ tài tử son trẻ của ban Thăng Long chỉ danh hợp ca sẽ cất cánh bay sang Hương cảng. Và cũng theo «chuyện» hậu phụ diễn thì chuyến bắc du này có liên quan mật thiết tới nghệ thuật «Xi-da-ma» lắm lắm.

— Nữ danh ca này sẽ thủ vai chính trong một cuốn phim Việt nào chăng?

— Vai này sẽ mặc theo «mốt» Thượng hải, ăn «bủ tiếu» và hát «Hồn Việt Nam» chăng?

— Không! Tin «rỉ rào» cho hay rằng người ta sẽ như giọng oanh duyên dáng của nữ danh ca này để «đắp lè» cho một vai trong một cuốn phim của Tàu.

Nghe dân nhàn đề canh phòng «ngọc thê» đang khăng an trong khi thân gái dặm trường và cũng như đề làm cô vấn tởi cao cho có ta thì phải có một điều kiện «hắc búa» được đặt ra bất hăng phim này phải chịu thêm tổn phí cho một trong hai ông «WAI» đi phụ trách «ghếch đờ co» cho họa mi đất Việt.

Cô Phùng Há qua Mỹ

● Một mẫu chuyện nghe lỏm ngoài hành lang rạp «en-nô-vê-hát» do bốn báo đặc phát viên «Nghề nhãng».

— Ê! Nay chừng trung tuần tháng ni đoàn ta đi Mỹ hử?

Chu cha! đặc phát viên Nghề nhãng giật mình đánh dớp.

— Chả chả đoàn Phùng Há qua Mỹ trước trình bày «Luống cày rơm máu» chăng?

Nhưng này háy «màn màn» đã nè. Chừng hừng rồi. Có nghĩa là đi Mỹ tho chắc không phải đi Mỹ Quốc như cái lối nói nửa chừng nửa vớt của anh chàng ăm ắp ấy.

«Ô-rơ-lui» về bến cũ

● Thì ra cái cô đào Thúy Nga khá ắt xinh xinh luôn luôn thích đóng những vai «cù» thiên hạ cười trời chết ấy lại có một bầu tâm sự tình duyên rất là ba bề bầy mối, máu thuẫn dăm ba phe.

Còn nhớ ngày nào có «ô-rơ-voa» anh chàng Văn Phước đề ôm cầm thuyền ai? Thuyền chàng Minh Chi. Nhưng thuyền qua nhiều bến lao đao nên thuyền mong về bến cũ. Có nghĩa là cô chàng «ô-rơ-voa» đến bất tận mà bây giờ có Thúy này lại muốn «ô-rơ-lui» về với bến Văn Phước để chàng, nàng ca lại khúc «Bến cũ đò xưa». Thiệt là hay quá! Nghe dân Văn Phước rất kể cả, quên tuổi tuốt chuyện cũ để làm lại cuộc đời cho vui vẻ cả đôi bên.

Chuyến đi của Út Trà Ôn

● Đoàn Thanh Minh đang sống trong giai đoạn quyết liệt nhất.

Tin đồn Út Trà Ôn sẽ dứt áo ra đi nay đã thành chính thức.

Và chuyến đi của «Vua vọng cổ» này sẽ gây cả giấy mừng thêm với sự dứt tình của một số đào kép nữa.

Thật là hoang mang và ông bầu Nghĩa phải một phen toát mồ hôi trán.

Út Trà Ôn đất Bắc lên giá

● Nghệ sĩ «Ô-nôm» nhà mình yêu «sách chẳng tằm vào đầu so với ngoại quốc. Thế mà vừa rồi Huỳnh Thái «vọng cổ» số sách của đất Bắc đã làm cho mấy ông bầu, bà bầu rục rịch thề lười. Nguyên do chỉ vì muốn được Huỳnh Thái đầu quân thì trước hết phải đặt cọc 500.000\$ và mỗi đêm phải trả đúng 800 đồng.

Quá xá ớn nên chưa có ông bầu bà bầu nào «cò kè bớt một thêm hai» cả.

Cô Kim Chung ở đâu?

● ĐỒNG BẢO yêu sân khấu ở Sài Thành này luôn luôn bị giật gân bởi những tin nóng hổi là: Đoàn Kim Chung và đoàn Bạch Lường sẽ ra mắt nay mai với những vở ca kịch đặc biệt... Rồi dân mộ điệu ngóng mãi mà chẳng thấy tăm hơi đâu cả.

À thì ra là tin vịt (!) Và nghe đâu 2 đoàn ấy đang còn chuẩn bị để Nam tiến. Hiện thời hình như tạm đóng đô ở Hải phòng.

Kéo nhau qua Nam Việt

● Bây giờ mời bạn đọc vào Chợ lớn xem sân khấu «các chú» có gì lạ! Mấy tuần này, các gánh tuồng Quảng Đông ở Hương cảng rầm rộ đua nhau Nam tiến. Trước hết là gánh Đại Kim Long với tài tử «Tân Mã Sư Tăng» song toán cả thình lình sắc, đã làm mê một trái tim của làm cô gái đồng bào họ Tường.

Tân Mã Sư Tăng là học trò của Mã Sư Tăng (người đóng Kim Trọng trong phim Kim Vân Kiều đầu đã trên 50 tuổi). Họ Mã đã nổi tiếng ở Âu Mỹ và truyền nghề cho học trò mệnh danh là Tân Mã Sư. Gánh Đại Kim Long hốt bạc các khán bọn thì đến gánh Đại La Thiên cũng từ Hồng Kông đổ bộ Cholon với kếp chạch là Hà Phi Phạm và đào chánh Dư Lệ Chân. Điều kiện của Hà Phi Phạm là họ Hà lãnh mỗi đêm 70 phần 100 số tiền bán vé, để phân phát cho mình và Dư Lệ Chân cũng một kếp thứ ba nữa là Bán Nhứt An. Hai kếp một đào án «phần sư tử» ấy, còn 30 phần 100, chủ phải trả các vai phụ và các nhơn công khác; sau chốt dư bao nhiêu mới là tiền lời.

Nay lại đến gánh thứ ba nữa cũng là gánh Đại Kim Long số 2. Vì lần trước có một phần «xung phong» tới Cholon, nay đến «đại đội» đổ bộ với Mã Sư Tăng (thầy chớ không phải trò). Thêm nữa có đào Hồng Tuyền Nữ là người đã cùng với Mã Sư Tăng (thầy) đóng vai Thúy Kiều trong cuốn phim đã chiếu ở Saigon. Lần này, ta sẽ thấy Kim Trọng và Thúy Kiều «bằng thịt bằng xương» chớ không phải thấy trên màn ảnh chẳng biết họ Mã có dám đem lên sân khấu một vở tuồng Kim Vân Kiều không?

Trước kia trên sân khấu Việt Nam có «cô đào vạn rười» — đó là danh hiệu mà các báo đặt cho cô vì cô ăn tới mười lăm ngàn trong 15 phút lên sân khấu. Nay Hồng Tuyền Nữ cũng là «cô đào vạn ba» vì cô hát trả có mỗi ngày mười ba ngàn, dầu cô hát hay nghị và trước khi qua Chợ lớn, phải trả có 4 tháng lương trước, tức là xui xui 390.000 đồng thôi. Còn Mã Sư Tăng là chàng cô ăn lương có 9.000 đồng một tối.

Đó là tin các báo Hoa văn ở Chợ lớn đã đăng. Chúng tôi trích ra hiễn bạn đọc và khỏi phê bình.

TUỐNG GIẶC nà tài nghệ «dân vận» đã cao cường đến bậc ấy thì cũng chẳng lấy gì làm lạ khi thấy:

« Các tướng sĩ ai cũng sợ, duy chỉ có ông Phạm Đình Trọng là đánh được Hữu Cầu mà thôi, cho nên Hữu Cầu đảo mã mệ ông ấy đỡ xuống sông. »

Đã hữu dũng thì thường thường là vô mưu, mà hề đã

« kém văn hóa » thì đến lúc có mưu tất mưu đó cũng khó lòng vượt quá cái mức... man dã của mỗi thù tiểu nhân. Cho nên sau đây rồi sẽ thấy cả đến vị khai sáng nhà Nguyễn cũng phạm vào tội quật mã nhà Tây Sơn lên, lấy sọ Nguyễn Huệ làm đồ... đi tiểu, và sau đó « Chinh phủ Bảo Hộ » văn minh là thế mà cũng đảo mã Phan Đình Phùng lên, tán xác ra tro bụi rồi đem tung khắp miền Lĩnh Cẩm, Hương Sơn... để làm gì vậy? nếu không phải là để rửa hờn. Mà trò đời vẫn thế, ân báo ân, oán báo oán. Cho nên:

« Từ đó, Phạm Đình Trọng thế không sống ở đời với Nguyễn Hữu Cầu. Cũng vì lẽ ấy cho nên năm binh dần (1749),

Hữu Cầu cho người đem vàng về dứt lốt cho Bồ Thế Giai và người nội giám là Nguyễn Phương Đình để xin về hàng, Trịnh Doanh thuận cho và lại phong cho làm Hoàng Nghĩa Hầu, lại tại quan Thiêm Tri là Nguyễn Phi Sảng đem tờ dụ ra bảo Phan Đình Trọng đừng đánh Nguyễn Hữu Cầu nữa. Phạm Đình Trọng khẳng khái một mực không chịu, bảo Nguyễn Phi Sảng rằng: « Những người làm tướng ở ngoài dầu có mệnh vua cũng có điều không nên chịu. Ông vàng mệnh vua, đi gọi giặc về hàng thì ông có đi, tôi vàng mệnh vua đi đánh giặc, thì tôi có đánh. » Nói xong cất quân đi ngay. »

Cải lệnh trên mà làm được việc thì quả là trung thần, song đằng này thái độ của Trọng có hai điểm đáng trách: một là mạng thù nhà ra để giải quyết việc nước; hai là thiếu đức độ của người tướng hùng (không có độ lượng bao dung địch, nhất là địch có tài mà đang làm bước khốn). Thành thử mới kéo dài cuộc can qua ra, thêm hại cho nhân dân vô kể. Thực vậy, tính ngoan cố của Trọng; sự yếu đuối đã gây ra mầm chia rẽ nội bộ. Chứng cứ:

« Lúc ấy Phạm Đình Trọng có một

ĐẠI LOẠN

(trong cảnh rạch đôi sơn hà)

(II)

người ở huyện Thanh Hóa, huyện Tư Kỳ, huyện Vĩnh Lại và huyện Thượng Hồng, đặt làm 4 cơ, giao cho hai người thủ hạ cai quản. Ở Phủ Liêu bọn Bồ Thế Giai nhân lấy điều ấy mà nói đem với Trịnh Doanh. Nhưng Trịnh Doanh vốn biết Phạm Đình Trọng là người trung thành, không nói gì đến việc đó, lại làm một bài thơ đưa ra cho ông ấy để ông ấy yên lòng ».

Rồi cũng vì tính chật hẹp của Trọng mà:

« Nguyễn Hữu Cầu tuy đã xin về hàng, nhưng vẫn cứ cướp phá các nơi, sau lại về phá ở đất Sơn Nam. Một hôm, Phạm Đình Trọng đánh đuổi Hữu Cầu ở Cẩm Giàng, Hữu Cầu nói với thủ hạ rằng: « Ta vừa mới thua, có tin về Kinh, tất nhiên không ai phòng bị, nay ta lên về đánh có lẽ được. » Nói đoạn, ngay đêm hôm ấy kéo quân về bên Bồ Đề. Đến nơi thì trời vừa sáng; có tin báo, Trịnh Doanh tự đem quân ra giữ ở bên Nam Tân. Phạm Đình Trọng biết tin ấy lập tức đem quân về đánh mặt sau, Hữu Cầu lại thua bỏ chạy. »

« Từ khi thua trận Bồ Đề rồi, Hữu Cầu về cùng với Hoàng Công Chất cướp ở huyện Thần Khê và Thanh Quan. Phạm Đình Trọng và Hoàng Ngũ Phúc lại đem binh xuống đánh đuổi. »

« Hoàng Công Chất chạy vào Thanh Hóa, Hữu Cầu chạy vào Nghệ An hợp đảng với tên Diên ở Hương Lâm (thuộc huyện Nam Đàn). Phạm Đình Trọng đem quân vào đánh phá trại giặc, rồi đuổi Hữu Cầu ra đến làng Hoàng Mai bắt được, đóng cũi đem về nộp chúa Trịnh. Bấy giờ là năm tân vị (1751) tức là năm Cảnh Hưng thứ 12 ».

Thế là đại biểu của phe tư sản lần đầu tiên nổi lên chống phe phong kiến thì đã chịu « đóng cũi », cũng như sau đó 36 năm (1787) người đại biểu

thứ nhì của tư sản cũng lại thất thế trước đại biểu của phe nông dân (là Tây Sơn), và cũng như gần đây đại biểu thứ mấy mươi của tư sản, là Trần Trọng Kim cùng đồng hội, đã chịu... « nhường quyền » cho đại biểu của dân cây (là Việt Minh) vậy. Há có phải vì giai cấp tư sản ở xứ này, vốn

chỉ là « chi nhánh » của tư sản quốc tế (là đế quốc) nên không thể giữ nổi vai trò lãnh đạo nhân dân chăng? Đó thiết tưởng cũng là một điều khiến cho người học sử cần suy nghĩ vậy.

Tư sản bản xứ vừa có thể ủng hộ của dân nghèo lại vừa được đế quốc Tàu tiếp sức ở mặt biển thế mà cũng chẳng hạ nổi phong kiến thì trách nào những « đũa con hoang » khác của phong kiến là bọn Nguyễn Danh Phương, Hoàng Công Chất và Lê Duy Mật lại không thất bại trước uy thế của Chúa?

Bởi vậy, cho nên:

« Năm canh thân (1740) Tể và tên Bồng làm loạn ở đất Sơn Tây, quan Chính tây đại tướng quân là Võ Tá Lý đánh bắt được cả hai tên ấy ở huyện An Lạc (thuộc phủ Vĩnh Tường). Bấy giờ thủ hạ tên Tể là Nguyễn Danh Phương tục gọi là quận Hèo, đem dư đảng về nói dối xin hàng. »

« Lúc bấy giờ tên Cầu, tên Chất đang làm loạn ở phía đông nam, cho nên Trịnh Doanh cũng tạm cho hàng. »

« Năm Giáp tý (1474) tên Phương đem hơn một vạn quân về giữ đất Việt Trì, sang phá cướp ở bên huyện Bạch Hạc. Bấy giờ quan Đốc xuất Sơn Tây là Văn Đình Ưc đem binh đến vây đánh, Danh Phương chạy sang giữ làng Thanh Lĩnh (huyện Bình Xuyên, đất Thái Nguyên). Từ đó Danh Phương lập đội đồn ở núi Ngọc bội (giáp huyện Bình Xuyên và huyện Tam Dương) trung đồn ở đất Hương Canh, ngoại đồn ở đất Ưc Kỳ, rồi tự xưng là Thuận thiên khai vận đại nhân, làm cung điện, đặt quan thuộc, thu các thuế ở đất Tuyên Quang, thành thế lực lấy trong hơn 10 năm trời, THÀNH RA MỘT NƯỚC RIÊNG TRONG NƯỚC NAM vậy. »

« Năm Canh Ngọ (1750) Trịnh Doanh tự đem đại quân đi đuổi g Thái Nguyên đến đánh phá được đồn Ưc Kỳ. Khi quân tiến lên đến đồn Hương Canh, giặc bản

sung, đạn ra như mưa, quan quân không tiến lên được. Trịnh Doanh nói lấy gương ra cho ông Nguyễn Phan mà nói rằng: « ĐỒN NÀY KHÔNG PHẢI ĐƯỢC THÌ LẤY QUÂN PHÁP MÀ TRỊ! » Nguyễn Phan đem quân sẵn vào rồi cỡi áo chiến bào ra, xuống ngựa đi bộ, vào bảo những người thủ hạ rằng: « Quân sĩ có tên ở trong sổ sách, việc gì đã có quân pháp. CHÚNG BAY LÀ NGƯỜI RIÊNG CỦA TA mà hôm nay là buổi ta phải bỏ mình để giúp nước, và lại chính là ngày chúng bay đến ơn cho ta. Vậy ai có cha già con dại thì cho lui ra, còn thì nên cùng với ta mà liều một trận sống chết để báo đền ơn nước, cho khỏi phụ cái tiếng râu mày! » Thủ hạ không ai chịu lui, đều xin cùng xông vào, phá được đồn Hương Canh. Danh Phương rút quân về giữ đồn Ngọc Bội, quân Trịnh Doanh tiến lên đuổi đánh. Nguyễn Phan sai thủ hạ cầm cờ đồn binh cho tự tiện đi trước mà vào, đại quân theo sau. Giặc giữ không nổi bỏ chạy tan cả. Nguyễn Danh Phương chạy vào núi Bộc Tôn, quan quân đuổi đến làng Tỉnh huyện Lập Thạch thì bắt được. Trịnh Doanh đem quân về Kinh đô, đi đến làng Xuân hi, huyện Kim Anh, gặp người của Phạm Đình Trọng giải Nguyễn Hữu Cầu đến. Trịnh Doanh bèn mở tiệc khao quân, bắt tên Phương dâng rượu, tên Cầu thôi kèn, ba quân hôm ấy thật là vui vẻ. »

« Về đến Kinh sư, tên Cầu và tên Phương đều phải chém cổ. »

Giữa một thời đại loạn đang lúc chống nhau với Triều đình mà riêng một biên thù, « làm cung điện, đặt quan thuộc » thì quả là Phương cũng chỉ là một thủ phong kiến vì thêm vương bá. Nên mới làm loạn thôi. Còn về phía phủ chúa thì một vị thượng tướng như Nguyễn nhơn mà giữa trận trường, lớn tiếng gọi ba quân « là người riêng của ta » thì phong độ đó hồi không phải là phong độ « tù trưởng » thì còn là phong độ gì nữa?

Cho nên quan ấy tất phải có kết cuộc là một bên cười mà đánh chém, còn một bên khóc mà thôi kèn...

(còn nữa)

Tìm người nà

Nguyễn văn Nhơn: muốn biết tin mẹ Nguyễn thị Gát, em Nguyễn thị Nghĩa và chị Nguyễn thị Lương, thất lạc từ năm 1936 khi còn ở Dầu Tiếng, hình như nay đã về ở Thủ Đức, Mẹ, Chị, Em nhận tin này được hãy đến số 18 Nguyễn đình Chiểu Saigon hỏi thăm Ba là Trần đình Hựu hiện đang trông tin Mẹ, Chị, Em nhiều lắm.

của LOAN GIANG

NÀO: Hôm nay chúng ta kéo nhau đến thăm mảnh vườn của Lê Nga Bé nhé. Tên của chủ vườn đọc lên cũng đã làm cho chúng ta phải suy nghĩ nhiều rồi! Chủ vườn ắt hẳn là một người hiền lành và ngày thơ rất mực, tất nhiên những « dò hoa » của Lê Nga Bé nhé cũng phải là những « dò hoa » non, nhưng non xanh và lành mạnh. Quả thật thế!

Hãy nghe trong « Nhớ mẹ » của tác giả:

Me ơi! Con nhớ me
Những buổi mưa tầm tã
Ướt át tấm thân già
Lặn về nơi quán trọ

Cảm động quá! Đứng là lờ lững của một em bé thơ ngây mong nhớ mẹ già.

Me ơi! Con nhớ me
Những chiều bên cửa sổ
Ngẩn lệ mẹ mong con

Mẹ ơi! xa xôi quá!
Gởi me, cả niềm thương
Con mẹ: xa dặm trường
Sẽ về bên bóng mẹ...

(LÊ NGÀ Bé Nhè)

Nhưng cũng vì còn quá trẻ, (Bé nhè mà!) nên nhiều lúc tác giả cảm thấy như thiếu tiếng để gieo vần thơ hay nổi một cách khác là dùng tiếng không được ổn, như:

Me ơi! Con nhớ me
Chiều nay, tận quê nhà
Lệ chân trên phố vắng
TÌM AN cho chúng con

Trong « Về đi » cũng vậy, lời thơ của Bé nhè có lắm chỗ quá mộc mạc, quá thật thà biến thành một thứ ngây ngô sượng sùng như:

Về đi
Đầy đồng xanh
Cây cỏ thật tốt lành
Chim non ca ríu rít
Thôn nứ, tình ngày ngày

Đến đoạn cuối, Lê Nga Bé nhè đưa ra được ý hay nhưng những « dò hoa » quá nặng nề cần phải nhờ đến lưỡi kéo:

Về đi
Em đợi anh
Nhặt lại bó mạ xanh
Cây sâu cánh ruộng màu
Gây mầm sống dân tộc
Người giữ vườn hoa Đời Mới muốn
giúp tác giả tái lại những « dò hoa » trên đây thành:

Về đây
Em đợi anh
Nhặt lại bó mạ xanh
Cây sâu cánh ruộng màu
Gây mầm cho dân tộc

Như vậy, xem ra có phần nhẹ nhàng hơn trước, phải không bạn Lê Nga Bé nhé? Đến bài Cứ mỗi mùa thu, cũng của cùng một tác giả thì người giữ vườn phân vân không biết có nên sắp xếp những « dò hoa » đó vào cái vườn hoa to lớn của chúng ta không?

Hãy nghe:

Thu à! Có những người tan nát vì thu
đầy!

Có nhiều người giàu sang cũng nhờ thu
Thế thì, thu không riêng gì
Thu thời loạn
Thu bình lửa

Giàu nhờ thu gây loạn
Nghèo tại thu gieo tang thương (i ÓC?)
Và thu ơi! sanh linh đau khổ...

Lê Nga trình bày bài trên đây thẳng thắn, qua hàng giống hệt như một bài thơ. Theo như chỗ người giữ vườn bắt, phải chăng đây là một lời « thơ bằng văn xuôi » như loại bài « con kiến » của Chế Lan Viên?

Nhưng đây là « thơ bằng văn xuôi » đi nữa, đã là thơ, thì đọc lên phải có âm điệu mới được. Khuyến nhờ bạn Lê Nga bớt câu kỳ, và cứ như bao nhiêu bạn ta là hãy giữ lấy lời « trồng hoa » cổ điển mà vẫn « sản xuất » được những « dò hoa » vừa đẹp vừa thơm như:

Tôi có người vợ trẻ
Đẹp như thơ
Tuổi chớm đôi mươi, cười buổi dâng
cờ

Má trắng mịn thơm mùa lúa chín
Ai đã đi mà chẳng từng bị rợn
Rồi yêu thương rào đã mấy ai vui
Tôi lặng buồn nhìn với buổi chia phôi
Tôi nhẹ bước mà nghe hồn nhỏ lệ.

(Y.T)

hay:

Nâng từ biển cả, nâng chảy qua sông
Chào ôi! Nâng mấy tháng giông
Nâng chày cá lồng những kẻ nông binh
Nâng về hút nước đồng xanh
Cây lúa hiền lành thôi hết yên vui

(T.T.)

(đọc tiếp trang 41)

Bạn Nguyễn Trọng Thiện (Mimot—Caomiên):

Không hiểu vô tình hay hữu ý, ông H... vu khống cho tôi ăn cắp đồ trong phòng làm việc của ông, mặc dầu tôi không hề tới phòng của ông trong ngày hôm đó. Ông đã tố cáo tôi trước công lý một cách rất là vô lý.

Nhưng may thay cuộc điều tra được hoàn toàn rõ rệt nghĩa là người ăn cắp đồ không phải là tôi. Biết rằng không thể vu khống cho tôi được ông H... tự bào chữa rằng ông đã nhầm, bởi vì người ăn cắp kia cùng làm một sở với tôi.

Nhưng tôi rất lấy làm lạ là tại sao ông đã nhầm tên, nhầm số, lại nhầm cả con người nữa bởi vì trước công lý ông ta dám chỉ vào người tôi mà nói « chính nó đã ăn cắp ».

Ông H... đã phạm tội danh dơ bẩn như vậy, mà không hề một lời xin lỗi tôi.

Thật là quá lòng quỵn, hình như ông H. tự cho rằng ông là 1 người trí thức (là dân thầy) nên không thèm phải xin lỗi tôi bởi vì tôi chỉ là 1 người dân thuộc giới lao động, có đầu được nhận những lời xin lỗi của ông, mặc dầu ông đã làm 1 việc rất trái phép.

Vậy thưa ông, tôi nên xử trí với ông H. thế nào cho phải lẽ, kẻ người ta bảo tôi là người ngu không hiểu thế nào là lẽ phải ở đời.

TRẢ LỜI.— Đó là một thói quen nên sửa chữa của những « dân thầy ». Họ thường có tác phong quan liêu chịch thượng, chỉ nghĩ đến mình chứ không nghĩ đến người khác.

Ông H. đã cố ý phạm tội danh dơ bẩn của bạn và không « thêm » xin lỗi vì bạn thuộc giới lao động (?). Nhưng sự thật thì bạn lương thiện, mọi người đã rõ, công lý đã minh chứng cho bạn rồi. Thế là dứt khoát; bạn không cần bận tâm đến làm gì nữa. Họ đã « bần tiện » chẳng lẽ ta cũng bần tiện lại như họ ư? Có học mà không biết sống đúng lối xử thế càng đáng bỉ.

Nói về pháp lý, ngay tại phiên tòa xử, bạn có thể kiện ngược lại (reconventionnellement) tiền cáo về tội vu cáo. Hoặc sau đó, bạn cũng còn có thể kiện nữa hình nữa hộ (avec constitution de partie civile) để tòa xét nếu thấy H. có ác ý thì làm án và bắt bồi thường danh giá cho bạn. Song kiện mà làm gì. Được kiện mất mười bốn quan năm, thua kiện 15 quan chẵn. Ông bà mình đời xưa đã nói câu ấy, thật chí lý.

Bạn Minh Nam (Khánh Hội):

Tôi, một thanh niên mới ở Bắc vào. Cảnh lạ xứ người tôi đâm ra chán nản cuộc đời, thêm vào đó một nỗi nhớ nhung bất tận xâm lấn tâm hồn tôi, làm tôi như người mất trí sinh ra đau ốm, chán đời.

— Nguyên ở Hanoi tôi là một học sinh có quen một cô họ cùng trường, từ quen đi đến chỗ yêu tha thiết. Tuy yêu nhưng chúng tôi vẫn cao thượng để chờ một ngày mai hạnh phúc được tối đẹp. Thời gian nếu cứ tiến dần thì đâu đến nỗi. Ai ngờ có tin chia đôi Nam Bắc. Tôi về quê thăm gia đình, cô ta cũng đồng ý.

Rồi bỗng nhiên tôi được người anh cho vô Nam.

Tôi không được một lời từ biệt người yêu. Tôi hối hận vì đã sai hẹn với người yêu. Giờ đây tôi nhớ nàng, tôi mong được gặp nàng. Nhờ ông cho biết cách nào để tôi được:

— Biết tin năng.

— Hay có thể về được cùng nàng. Hiện nay nàng ở Hà Nội. Trong lúc hấp hối mong tin trả lời của ông.

TRẢ LỜI.— « Chán đời vì phải xa người yêu », đó là bạn đã đặt người yêu ngang hàng với lẽ sống của bạn, nên bạn đã sống như Lamartine: « Thiếu một người, cả vũ trụ đều vắng ngắt ».

Trường hợp của bạn hơi khó. Vì hiện thời, thư từ của dân chúng đôi bên vì tuyến vẫn còn trong phạm vi chưa thể trao đổi được. Chỉ có thể gửi thư về Haiphong mà hỏi thăm thôi.

Còn muốn về vùng nàng ở thì cái đó còn khó nữa. Chắc bạn cũng thừa biết LỄ SỐNG không phải chỉ quy tụ ở một người đàn bà.

Nếu bạn và Nàng tha thiết yêu nhau thì bạn hãy tin tưởng « dù xa mặt nhưng chẳng cách lòng và cổ ».

« nghe ngóng tin tức » xem sao. Biết đâu sau khi đã nếm « mùi lạ » của Hanoi mới, họ lại chẳng đi tìm « tự do » như bạn. Trong khi chờ đợi, chúc bạn tìm ra triết lý: « Quên trong Nhớ, và Nhớ để Tin, Tin để mà Hy vọng... »

Bạn Chu Đức (Kontum):

Tôi có một người anh quá lêu lổng, ngày chỉ rong chơi và xài phí không lo gì về việc làm ăn cả, đã bao nhiêu lần khuyên can nhưng vẫn « tịt giữ tánh thành ». Mặc dầu hiện giờ anh đã đến tuổi trưởng thành và đã có vợ, tưởng rằng cái tánh không tốt ấy sẽ theo thời gian boy đi!! nhưng thưa ông, tuyệt nhiên không!!

Bây giờ, vợ chồng anh lại dẫn nhau đi ở một nơi khác, tôi chẳng có một cách gì thêm để lôi anh tôi về nơi thực tại và lại tôi là em.

Vậy mong ông có giả thuyết gì mẫu nhiệm hơn chỉ hộ tôi, để vạch cho anh rõ, và tôi có nên kêu anh trở về không?

TRẢ LỜI.— Không may bạn có phải ông anh « quý » (!) như vậy. Bạn nên nhớ « bậc cha chú » lấy « điều hơn lẽ thiệt khuyên nhủ »; cần nhất là tìm kiếm nguyên do sinh ra lêu lổng động tìm cách cứu chữa — Chẳng hạn « buồn vì gia đình (?) », chán vì cảnh tù túng, ngột ngạt, thất vọng vì tình nên ông anh phải tìm lối « thoát » bằng cách chơi bời », hoặc vì một cơ gì khác chẳng (?)

Bạn nên mời ông anh về « đã thông tư tưởng », viện những cơ « thiêng liêng » đánh vào mặt tình cảm: bốn phạm làm chồng, làm cha, làm anh... Nếu rồi ông anh bạn vẫn « trơ như đá mài »... thì đành chờ « thời gian sửa chữa » hộ. Dù sao, bạn cũng đã giữ tròn bổn phận, không ai trách cứ bạn được nữa; vả lại ông anh bạn đã « quá lớn », « có quyền tự quyết » được rồi.

HOÀI VINH

NỆM LIÊN SƠN

—: gòn bảo đảm —:

Già đặc biệt cho các Dưỡng đường, Học đường, Nhà bảo sanh, Khách sạn và các nhà đóng giường. Nhận nệm cũ làm lại như hồi còn mới — Giá rẻ..

Có thợ đi đo và giao tận nhà

41 Phan thanh Giản (ngã sáu) SAIGON

SẢN XUẤT GIƯỜNG BANG CÂY GỖ ĐU KIỀU, BÁN LUÔN

CẢ NỆM GIÁ RẤT RẺ

333 b, đường Pierre Pasquier (ngã bảy) Cholon

ĐỜI MỚI 140

NHỚ MỘT GIÒNG SÔNG

Đây! Sông Lô
Cát vàng ven bãi.
Đây! Sông Lô
Xuôi chảy về ngàn
Phù sa nước cuộn đỏ loang.
Bèo đi bao cánh lá vàng cuốn trôi.
Sông Lô uốn lượn nước về làng tre xa
Rừng thưa lau lách xa xôi một chiều.
Mái tranh đồi núi đều hiu
Xanh xanh phẳng lặng, dập dìu ven đồi...
Sông Lô rộn rịp trăng về.
Tiếng chèo khua nước say mê trắng vàng.
Nhịp nhàng đôi mái hồ khoan
Sông sâu xuôi nước về làng tre xa
Đôi cô thôn nữ ven nhà,
Sông Lô nước chảy là đã ánh trăng
Xinh xinh chiếc bóng chị Hằng.
Đôi bờ bát ngát làn tàn sóng vàng
Cuộc đời bao thuở bình an
Sông Lô cuộn nước trắng ngàn về khơi
Thu sang lá rụng ven đồi
Trôi theo dòng nước, nước trôi cạnh rừng
Sông Lô dòng nước băng khuâng
Một mùa nước đến, tung bùng ngày vui
Mỗi cười
Miệng nở.
Anh nắng long lanh.
Thanh bình chiếc áo mong manh
Sông Lô cuộn chảy bao quanh ven đồng
Khỏi lam nghỉ ngủt bờ sông.
Mái tranh thấp thoáng đôi dòng lúa khoai
Sông Lô uốn khúc sông dài
Việt Trì, Bắc Việt bên vai nước nhà
Chuông chiều chiều mộ ngân nga
Giòng Lô buồn bã quê nhà nhớ thương.

Rồi một chiều
Mẫu pha sông nước trôi về miền xuôi
Sông Lô thăm cảnh ngậm ngùi
Thu về, sương trắng xa xôi bao ngày
Buồn trông đôi khói thơ ngây
Sông Lô bao xác, ai hoài bên ai
Trôi gợn bao ngày
Thoang thoảng bóng mây
Sông Lô đêm lạnh chân đào
Mái tranh bốc khói cheo leo ven đồi
Sông Lô dòng nước màu trời
Cát vàng ven bãi pha phôi núi rừng
Phù sa máu nhuộm đỏ rừng

Bèo trôi bao cánh ven rừng khóc than
Sông Lô! sầu nhớ trăng vàng.
Đêm dài canh quạnh, hồ khoan vắng hồ.
Sông về bao nẻo quanh co.
Mênh mông bát ngát, xuôi dòng về « mô »,
Nơi đây dòng nước sông Lô!
Nơi đây tang tóc, mồ tở đôi bờ
Rừng lau đồi núi ngàn ngơ.
Đều tàn xao xác bờ phà lúa xanh.

Đêm về bật chuyến đò ngang.
Sông Lô! lặng chảy trên ngàn mênh mông
Sông Lô! Trôi mãi xuôi dòng.
Tóc tang nhớ mãi ven sông một chiều.

Đò ngang mỗi chuyến, nhiều lời tóc tơ.
Sông Lô, sương trắng xa mờ.
Ai về ta sống ta mơ duyên lành
Sông Lô, dòng nước cuộn quanh
Lúa chiêm ven bãi, kinh thành yên vui
Sông Lô hết phút ngậm ngùi
Nước trôi, trôi mãi về xuôi thanh bình.
Dòng Lô, lặng lẽ xinh xinh.
Rồi một hôm.
Thu về lá rụng
Gió heo may hiu hắt dòng sông,
Sông Lô! êm chảy xuôi dòng.
Thanh Thanh trở lại, lúa đồng thu sang.
Nước trôi lặng lẽ mơ màng,
Tàu chờ nơi bến, sang ngang mối tình.
Tôi trở về Nam!
Tàu ơi! chậm chậm nhé
Để tôi nhìn
Tôi nhìn mãi sông Lô.
Vì ai chia xẻ cơ đồ
Bao giờ trở lại sông Lô nơi này.
Nhớ người thôn nữ thơ ngây
Nhớ anh trai tráng, nhớ ngày xa xôi.
Sông Lô! in bóng ven đồi
Khỏi lam hồ hững, đôi môi diễm tình
Nụ cười son đỏe xinh xinh.
Mái tranh thấp thoáng, in hình bóng lau
Tàu đi, đi mãi nơi nào.
Về Nam, giữa Bắc rai rào luyến thương
Chiều rơi tàn hồn bên đường.
Bao giờ trở lại, vẫn vương kinh thành
Dòng Lô; xa hơn tre xanh.
Nước trôi trôi mãi, yên lành về Nam.

Kiến Giang, Cuối thu 54
HOÀNG NGỌC CÁC

MÙA vừa tạnh! Con đường đi vào nhà bác xã Nhót là một ngõ hẻm. Nước đọng ở những hố chân trâu, vô tình bước vào, khó lòng mà nhấc chân lên được. Hôm nay, trời như tối sớm hơn mọi ngày chừng nửa tiếng đồng hồ. Bà Chánh tay cầm cái gậy tre, cố lần mò vượt qua một đoạn đường tối tăm như lối vào địa ngục!

Nghe thấy tiếng động ở ngoài ngõ, bầy chó láng giềng sủa một vài tiếng vu vơ... Nhìn vào khoảng không gian mờ mịt, vợ chồng bác xã sợ như có ma quái hiện về, vì bóng đen cứ im lặng liền dẫn vào cửa. Con chó mực của bác xã, buồn mồm cũng sủa vài tiếng... Như để ra oai, bà Chánh khễ đập đầu gậy tre vào những viên gạch được xếp thành một lối đi, cố tình làm át tiếng chó sủa. Rồi bà thông thả nói trong tiếng thở dài:

— Nhà này cũng nuôi được... chó, cơ à?!

Tiếng người the the nghe chừng đã quen giọng, bác xã gái vội vàng chạy ra cửa.

— A. Cụ chánh. Như không được lễ phép, bác xã gái lại chào thêm.

— Lay cụ ạ. Nhìn con chó mực mang một bộ lông không đen, có một thân hình ốm yếu vì suốt ngày chỉ nằm ở đống tro, bà Chánh đã quên cả những lời chào hỏi của bác xã.

— Các bác nuôi con chó này đã lâu chưa?

Bác xã lạnh miệng, trả lời:

— Dạ, thưa cụ, được hơn năm rồi ạ!

Thấy bà Chánh tỏ vẻ ngạc nhiên, bác xã như muốn tránh những câu hỏi về con vật đáng thương hại kia, để lòng khỏi chút ưu phiền.

— Dạ thưa cụ, chó nhà... nghèo!

Lại một dịp bà Chánh nói với bác xã những lời khôi hài, mỉa mai:

— Chó nhà nghèo? Thiếu cơm nhưng không thiếu... phân!

Ở ĐÂY mỗi khi chiều về trong xóm vắng, người ta nghe tiếng khách đòi nợ nhiều hơn tiếng bàn công ăn việc làm.

Ngồi xuống chiếc giường tre ọp ẹp, bà Chánh đã có lần được nghe bác xã Nhót kể lại lịch sử chiếc «giường...

CHUYỆN NGÂN của VĂN THẾ BẢO

BÁN TRỜI

ba đời» này, nên hết sức thận trọng. Tuy xấu xí, nhưng bác xã giữ gìn rất cẩn thận, vì đây là chiếc giường của ông cụ thân sinh để lại cho nên ngoài những người khách sang trọng như bà Chánh thì không ai được ngồi. Qua một vài cái nhìn vờ vẩn, bà Chánh nhìn thẳng vào mắt bác xã, hỏi.

— Thế nào, các bác cho xin số tiền ấy đi chứ?!

Nét mặt của bác xã Nhót đổi khác, chưa nói được lời nào thì bà Chánh đã nói tiếp.

— Cháo nóng húp quanh, công nợ trả dần — tục ngữ nói thế, các bác không biết ư? — có hai trăm bạc mà ngót bốn mươi năm trời không trả xong.

Nhìn ra ngoài sân, bầu trời tăm tối. Nghĩ đến cuộc kiếm ăn cho hai đứa con, đủ làm cho bác xã ghen ngào.

— Dạ, thưa cụ...

Bác xã gái đỡ lời.

— Thưa cụ, hồi này nhà cháu túng quá. Nuôi được con lợn chưa kịp lớn thì mắc bệnh, bán rẻ mất nửa tiền.

Như một tin mừng, bà Chánh vội cướp lời.

— Thế à! Tiền bán lợn đâu? Thôi đưa tạm tôi mấy chục cũng được. Quả thật, dạo này nhà tôi cũng túng quá! Ông Chánh thua bạc nhiều, tiền mua thuốc phiện đầu tháng chưa có!

Nghe những tiếng thở dài của bà Chánh, bác xã Nhót cũng thở dài.

— Nhưng, thưa cụ đã lấy được đồng tiền nào đâu! giết con lợn ra, chia năm chia bảy, mỗi nhà lấy một phần về, còn tiền thì vẫn chịu cả.

Bà Chánh ngạc nhiên:

— Nhà nghèo mà vẫn còn bán chịu?

— Vâng, thưa cụ, bán chịu được là may, vì thịt lợn chết tôi thì còn bán

cho ai được nữa.

Nhìn quanh quần trong căn nhà tranh của bác xã, bà Chánh biết chẳng tìm ra được một vật nào để bán lấy tiền, nên bà Chánh đành nói bằng giọng kẻ ơn:

— Đây, tùy các bác. Tiền tôi cho ông cụ mượn để lấy lương ăn năm lụt, chứ có phải là tiền cơ bạc đâu! Mà, nếu có phải là tiền cơ bạc, các bác cũng nên nghĩ đến ông cụ mà thư xếp trả tôi để vong linh ông cụ được yên nghỉ nơi suối vàng.

Hai vợ chồng bác xã vẫn im lặng với vẻ mặt mất sắc máu, vì những câu nói mỉa mai của bà Chánh. Bực mình, bà Chánh nhắc lại:

— Ngót bốn mươi năm trời rồi! Hai vợ chồng khỏe mạnh như thế, con ít, mà không trả được hai trăm bạc nợ! Tôi không hiểu các bác làm ăn ra sao?

Một vài ý nghĩ thoáng qua, bác xã Nhót cảm thấy mỗi lần nghe những lời kẻ ơn của bà chánh, sự lo ngại càng đến! Sự thực không phải như vậy. Tiền đánh bạc hay tiền đóng gạo, bác không cần biết. Điều mà bác muốn nói là trong năm năm gần đây, chính tay hai vợ chồng bác đã phải trả số tiền ngót ba trăm bạc rồi. Từ con số ngót trăm đồng của năm ngoái tới nay đã thành hơn hai trăm! Bác xã lắc đầu... và, mỗi khi nghĩ đến khoản tiền lãi mẹ, lãi con, bác cảm thấy cơ nghiệp mất lúc nào không biết chừng!

Biết vậy, bác xã không biết làm gì ngoài công việc khẩn nợ. Gia đình càng ngày càng lâm vào cảnh nghèo túng, không còn một thứ gì bán lấy một trăm bạc. Kể cả miếng đất của ông cha để lại! Bác xã đành suýt soa với bà Chánh bằng những lời van lạy.

— Thưa cụ, cho con khẩn đến sang năm...

Bà Chánh nở một nụ cười nhạt lẻo.

— Sang năm? Tôi có đến đòi nợ bác vào dịp cuối năm, như tháng chạp thì mới khẩn đến... sang năm chứ? Bây giờ mới là đầu tháng ba mà bác lại khẩn đến sang năm thì ai chả muốn... khẩn nợ!

Bác xã vẫn im lặng, bà Chánh nói tiếp.

— Hay là bác bán cái nhà cho tôi vậy.

BÁN NHÀ? Điều đó bác xã đã nghĩ từ lâu! Nhưng, biết đi ở nhờ vào nhà ai được. Quanh đây, những người láng giềng đều chui rúc vào những căn nhà lụp xụp, trời mưa nước giũ xuống đầy nhà, trời nắng trông rõ thấy cả mặt trời! Hơn nữa, nếu có bán nhà cũng chỉ được một số tiền rất nhỏ. Đã nhiều lần, bác xã định xuống ở dưới bếp, hiềm một nỗi gian bếp không kê lọt chiếc giường. Nghĩ vậy, bác xã đành nhắc lại:

— Sang năm con nhất định trả cụ xong xuôi số tiền ấy.

Thấy điều nói quá thừa, bà Chánh khó chịu.

— Sang năm? Sang năm các bác định làm gì? Lợn không có... trâu thì... không, đến đàn gà con cũng không! Con chó kia chỉ vài tháng nữa thì chết... dói!

Bà Chánh như chưa nguôi cơn giận, nên nói một câu khôi hài với ngụ ý mỉa mai.

— Hay là bác định bán... giò?!

Từ này đến giờ, toàn những chuyện bán... và bán!... Bác xã gái chợt nhớ tới người ta đồn câu chuyện bán... giò! Buồn miệng, bác xã gái cũng dục:

— Hay là bố nó bán...

Hiếu ý người vợ muốn nói bằng giọng:

— Bán... giò. à?

Không hiểu câu chuyện đầu đuôi ra sao, bà Chánh đã bực mình lại càng bực mình thêm.

— À, các bác định vỗ nợ phải không? Bán... giò? Ai mua được... giò?

Chưa nguôi được cơn giận, bà Chánh lại nói tiếp bằng giọng dọa nạt:

— Các bác thật là... vô ơn bạc nghĩa! Liệu có muốn ở... tù không? Nếu muốn... thì cứ bảo gái này, sẽ biết tay! Vô nợ ai chứ vô nợ nhà này thì chỉ việc đeo gông vào cổ.

Hai vợ chồng bác xã mặt tái như gà cắt tiết. Bà Chánh đã hiểu lầm câu chuyện bán... giò. Thấy vẻ mặt lầm lũi của bà Chánh sửa soạn

ra về, bác xã đành cố mời bà ở lại để nói rõ câu chuyện bán... giò!

— Dạ, thưa cụ, nhà con nói câu chuyện bán... giò, không phải là chúng con chủ tâm vỗ nợ của cụ.

Như rướm tai, bà Chánh vội ngắt lời:

— Không vỗ nợ? Bác bán... giò cho ai? Giời ơi, bác là người bán... giò không bán tự!

Bác xã cố giữ vẻ bình tĩnh.

— Thưa cụ, câu chuyện bán... giò như thế này...

Bà Chánh vội xua tay:

— Thôi, thôi tôi không thêm nghe.

Thấy vẻ mặt bực tức của bà Chánh càng ngày càng tỏ ra bất mãn, bác xã gái ấp úng được vài tiếng.

— Xin cụ bớt giận!...

Để tránh những lời sỉ vả, đúng hơn là dọa nạt, của bà Chánh, bác xã Nhót vội nói tiếp.

— Thưa cụ, câu chuyện bán... giò là chuyện có thật, chuyện có thật, không một lời bịa đặt!

Đã đến phút bà Chánh cảm thấy những lời biện bạch của bác xã sẽ đi vào con đường bí không nói được lời nào, bà Chánh giả vờ ngồi im lặng để nghe bác xã nói bằng một vẻ mặt thần nhiên.

— Ừ, bác nói cho tôi nghe... « người ta » bán... giò như thế nào?

Như một lời an ủi, bác xã hết sức bình tĩnh để cố nhớ rõ những chi tiết về việc bán... giò!

— Thưa cụ, con được nghe ông chú kể chuyện bên tỉnh Bắc Ninh có một nhà giàu bắt một người phải bán... giò để trả nợ.

Bác xã vừa nói tới đây, bà Chánh vội ngắt lời:

— Bác nói phải có lý đấy nhé.

— Vâng, thưa cụ con xin kể rõ ràng sau khi ký giấy bán... giò, người bán mất khoảng không gian trong địa phận miếng đất của mình

vì vậy, người mua... giò được hưởng những quyền lợi: những cây cối tuy trồng ở đất nhà mình, nhưng tiền bán hoa quả phải chia đôi. Vì những cây ấy đã phải sống nhờ ở khoảng không gian của người mua.

Bà Chánh nghe đã có... lý một chút! vì người mua... giò đã có lợi. Nhưng bà vẫn còn 'thắc mắc.

— Vào trường hợp như mảnh đất của nhà bác, không có một cây nào có hoa quả thì người mua... giò được hưởng quyền lợi gì?

Bác xã vội xua tay, như kẻ say rượu với... trời!

— Ấy, cụ cứ để con kể tiếp, Người mua... giò lợi lắm. cụ ạ! Người bán... giò còn được hưởng quyền lợi như thế này: Muốn làm nhà tùy theo to hay bé mà đóng thuế cho người mua... giò. Hay là: Trời nắng, nếu gia đình người bán... giò có giặt quần áo thì bắt buộc phải phơi ở nhà để đóng thuế. Người ta gọi là thuế: TRỜI NẮNG. Ngược lại, trời mưa mỗi khi muốn hứng nước cũng phải đóng thuế TRỜI MƯA.

Thấy bà Chánh có vẻ hài lòng, bác xã đã đủ sức... nở một nụ cười.

— Như thế người mua... giò, quả thật được hưởng nhiều quyền lợi quá. Thiên hạ không ai... điên đâu cụ ạ. Con nghĩ cứ mỗi năm thu tiền thuế: Trời mưa và trời nắng cũng lợi bằng mấy cho vay lãi mười phần.

Bà Chánh vẫn thắc mắc:

— Nếu người bán... giò đi ở chỗ đất khác thì người mới đến ở khoảng đất ấy có phải đóng thuế cho người mua... giò không?

— Thưa cụ, người ta chỉ mua... giò của những hạng người như chúng con, một hạng người nợ nần quanh năm. Cơ nghiệp ngoài miếng đất của ông cha để lại, không thứ gì bán được. Và, nếu miếng đất ấy bán cũng chẳng ai thêm mua! Vả lại dù có đi ở chỗ khác, người bán giò cũng vẫn phải đóng đủ thứ thuế, vì họ đã là kẻ... KHÔNG CÓ TRỜI.

BÀ CHÁNH đã thấy đủ điều kiện để mua... giò, nên giọng nói bây giờ của bà đã đổi khác.

— Thế thì người mua... giò đã làm ơn cho người bán... giò.

— Vâng! thưa cụ đúng như vậy! Những ý nghĩ mua... giò đã đến với bà Chánh. vì bà Chánh tính tiền nợ đời mãi cũng hết. Đem số nợ đó mua... giò của bác xã sẽ, được thu tiền thuế muôn đời. Nghĩa là hết đời

(xem tiếp trang 42)

“Mẹ cho chia khóa lấy tiền đi chợ”. Thuần vừa nói vừa loay hoay cột lại quai nón. Bà Tâm nhìn con gái âu yếm dặn:

— Nhớ mua

thêm chai tương, hôm nay là rằm đấy! Đến bà hàng mẹ quen, mua mấy đồng chao, bó rau muống với nhớ cả cà muối đấy nhé. Mua thêm đồ ăn mặn cho ông và ba. Tôm, mua độ 300 gờ ram thì vừa...

Bà còn định dặn nhiều nữa, nhưng thấy Thuần sắp vào nhà trong, bà lại thôi. Bà quay sang cô em chồng, cô Nhu, và nói:

— Hôm nay cô à đi chợ lần đầu, chắc còn bỡ ngỡ lắm. Nhưng thôi, tập dần rồi nó cũng quen đi. Mười bốn tuổi đầu rồi chứ còn gì nữa.

Nhu đáp:

— Học trò mới ra trường thì chi bảo sao cho khỏi ngớ ngẩn lúc đầu, sau rồi nó mới khôn ra. Học chữ còn được nữa là những đồ ấy. Chịu khó lạnh tay lạnh chân thì giỏi ngay ấy.

Thuần đã trở ra nhà ngoài, bà Tâm nhắc thêm:

— Nhớ mua gia vị nghe con!

Thuần ngoan ngoan vâng dạ rồi cấp rờ ra đường. Lần đầu đi chợ một mình, Thuần thấy công việc quan trọng quá! Về hơi trễ là không kịp giờ làm cơm. U già tẻ thật. Nhắm ngày bải trường, u lại xin về thăm quê. Sao những ngày còn học, Thuần ở trong trường, nhà lại làm người giúp việc thế! Lúc Thuần về, chị Bép đau nằm nhà thương, u em phải thế chị, giao em cho Thuần. Chăn em, Thuần thích lắm, vì tính Thuần yêu trẻ, nhất là em Hiền, cậu bé trắng hồng, tròn tròn mũm mĩm kháu kháu và xinh đáo để.

Nay lại đến lượt u em về. Thuần lớn nhất nhà, phải ra tay tề gia nội trợ, lo ngày hai bữa cơm nước, chứ còn chờ ai nữa. Thuần bàn khoản quá, chỉ nghĩ đến mấy người bán hàng, Thuần đã thấy lưng túng, ngượng nghịu. Thuần nhớ lúc ở làng, Thuần đã phải một lần gánh trọng trách này rồi, nhưng hồi ấy sao giản dị quá! Các em bây giờ đã đông hơn, chúng nó lại đi học, ngày ba bữa cơm. Chẳng bù với dạo ấy ngày hai buổi cơm với rau dưa. Thuần còn nhớ rõ chị bán cá, răng đen nhánh, cười duyên dáng, thường

TÊN «LÍNH MỚI» TRONG BẾP

của cô MINH CHÍ

mời Thuần mỗi khi Thuần đi qua. Chợ nhà quê, nhỏ lắm. Thuần quen mặt tất cả những người buôn bán.

CHÀ BIẾT ở đây người ta có dễ chịu không? Ước gì được sống những ngày bình dị cũ. Trong mấy năm khói lửa, Thuần sống yên lặng và bình thản. Đứa bé ngây thơ vô tội không hề biết đau thương. Gió mới thổi qua, để lại nhiều dấu tích. Nhưng những dấu tích ấy cũng mờ nhạt như những bác dân cây. Thuần lần lần tiếc ngày qua. Một chiếc xe nhà binh chạy sát

lề đường nghiêng ken kết. Vũng nước nhầy nhụa tóe lên, lấm cả bộ đồ vải trắng của Thuần. Người qua lại đông đảo hơn. Hai hàng xe

xích lô chờ khách phơi mình ngao ngán. Thuần thoàn thoắt qua đường vào chợ. Thuần cố ý đi thật sớm để kịp giờ làm cơm, Thuần biết lần đầu bao giờ cũng chậm chạp. Thế mà, chợ đã nhưng nhúc nhể ra người vào. Dãy hàng tứ giác, trước chợ, cũng đã mở cửa, chào khách bằng những món đồ lật vạt sắp thứ tự trong các lồng kính.

Bốn phía chợ là các gian hàng lựa vải, bánh trái. Thức ăn làm cơm chỉ bán ở khoảng giữa. Hồi hộp, lo âu, Thuần làm về mặt nạn, rành nghề, bước vào hàng tôm cá. Thùng cao rỗng rỗng, đầu đầu Thuần cũng thấy toàn là cá, mà nhiều nhất là cá quả. Đen mượt, ướt át, nhờn nhớt, chúng vùng vằng, bắn nước lên tung tóe. Chúng vọt lên nhau, nằm ngang giữa hỗn độn. Cựa quậy hình như chưa đủ, thỉnh thoảng một vài con lại trườn mình rơi xuống đất. Một con cá trê đầu dẹp lép, hai râu vênh, đen lằng, nhầy vằng ra ngoài.

Thuần đi từ cái giạt mình này đến cái giạt mình khác. Người qua lại loạn xạ. Họ chen chúc nhau. Mạnh ai nấy nói. Âm thanh hỗn loạn. Quang cảnh hỗn loạn.

Nền chợ ướt sền sệt, nhầy nhầy. Mấy tấm xi măng lót trên đường cống gập ghềnh dưới mỗi bước đi. Quết trâu, xác mĩa, nước rửa cá, đất đai mà giầy guốc và chân không đã tha từ bốn phương đến, làm thành một thứ bùn đặc biệt tanh tanh, lờm lờm.

— Bao nhiêu một trăm gờ ram cá này?

— Mười lăm đồng!

— Năm đồng nhé!

— Cà làm đi ba lần thì vừa.

Thuần trở mắt nhìn người bán cá, lòng ngao ngán.

— Tôm tươi, cô! Cẩn mấy trăm cô?

Nghe gọi, Thuần miễn cưỡng ghé lại

MUA XONG mở tôm, Thuần thấy nổi khó khăn vội đi một phần. Ban đầu còn ngại ngùng chưa quen một lát sau, Thuần đã lạnh lẽo, gọn gàng.

Ra khỏi chợ, Thuần thở dài khoan khoái. Gió mát đánh tan lo ngại trong

người. Thuần đi lạnh trên con đường về phía ngoại ô, rồi thức ăn xách bên hông. Dáng lạnh lẽo, Thuần thoàn thoắt đi một mạch về nhà. Tóc rơi xòa trên vùng trán thơ ngây. Mồ hôi nhễ nhại chảy từng hàng từ thái dương dọc theo hai má bầu bầu, đỏ bừng màu nắng hạ.

...Ánh nắng đã vào đến hiên bếp, mà Thuần loay hoay vẫn chưa được món ăn nào. Mớ tôm tươi, ướp mắm muối ngon lành ngoan ngoan nằm gọn trong chiếc đĩa hoa. Rõ đồ vật, đẹp mắt, đượm hương đồng quê, làm tươi cả một góc bếp hẹp. Mấy trái ớt đỏ thắm điểm thêm màu cho mớ cải xanh mát nằm bên bó rau muống đậm đà.

Trái mướp hương suông sẽ cong mình theo vành rá. Mười tai nấm xam xám, nâu nâu, hòa màu rơm đất bên quả thơm chín vàng. Thuần xoắn xuýt trong gian bếp tối, mắt nhấp nhem khói cay, đầu trắng xóa tro bụi. «Xoong» nước nấu canh, mãi chưa thấy sôi, mà chảo mỡ rán đậu vàng khè, gần cháy. Thuần cuống cả lên, chạy ra chạy vào, đun thêm lửa lò này, gạt bớt than lò kia. Đã khó khăn thế, lại còn phải nấu hai thứ, vừa chạy vừa nấu. Mấy lần, Thuần cứ định cho nước mắm vào món xào chay. Đồi đưa cũng làm Thuần lúng túng mãi: Cứ chầm bèn này rồi định chầm bên kia.

Cơm xong, Thuần vừa định lên nhà xem giờ thì chuông đồng hồ chậm chạp buồm buồm hai tiếng. Nhà Thuần xa thành phố nên còi hú chẳng bao giờ nghe. Thuần khoan khoái, nhẹ cả người. Công việc của «lính mới» thế là xong xuôi. Ngoài hiên, nước mát rơi trong lu còn chờ Thuần, chờ người «lính mới» mà hồng ánh lửa, mắt lóng lánh tia vui.

MINH CHÍ

Giá báo Đời Mới dài hạn

ngoài Nam Việt (cả cước phí):

3 tháng 84\$

6 tháng 168\$ 1 năm 336\$

Bưu phiếu xin đề tên Ô. Trác Anh.

Hộp thư 353 Saigon

TÌM CHỖ DẠY HỌC

Sinh viên văn khoa đại học Hà Nội cần tìm chỗ dạy học các tư gia. Hồi ông Văn Thế Bảo tại Hotel International, buồng số 12 số nhà 25 đường Mousses Chợ Lớn vào buổi chiều.

THO' ★ THO'

NHỚ
LŨY THẦY

Tiêu điều lắm!

Người ơi, hàng thành quách cũ.

Xác xơ khóm liễu rủ tóc buồn.

Đưa đại, hoa hèn tàn ử rử.

Tiếng QUỐC thể lương vẳng gọi hồn.

★

Lũy Thầy! Lũy Thầy!

Muôn năm bờ sông Lệ

Đầy, vết tích oai hùng

Gạch tường sứt sùi kể lẽ

Một trang sử kiên trung.

★

Trịnh quân! Trịnh quân!

Xa khơi đảo đạt sóng.

Cánh buồm no gió tiến về đây.

Vũ khí sáng ngời giữa lòng sông rộng

★

Tinh kỳ phơi phới ngất trời mây.

...Uy lực như vũ bão

Nhưng thôi! Dừng lại thôi!

Thành cao, hào rộng: chầm mắt rồi...

★

Đào quân! Đào quân!

Danh thơm truyền muôn thuở

Hồn anh linh vương vấn cõi trời Nam.

Dấu cũ còn dấu, sao gột rửa

Một thời xưa HUYNH ĐỆ TƯƠNG TÂN.

LÊ ĐÀO LINH

ĐÀN
bướm trắng

Nâng vó trên khóm lá
Chim riu rít truyền cành
Hoa cười, môi hể nộ
Ca khúc Nhạc ngày Xanh.

Gió bên đường nghiêng đón
Đàn em nhỏ xinh xinh
Quyện những tà áo trắng
Dâng lên ngát ý lành.

Chuỗi cười pha giọng hát
Mắt ngời ánh sao mai
Tay ôm từng cặp sách
Tung tăng nhịp bước dài.

Em đi trong Nắng Sớm
Say sưa và thơ ngây
Cửa trường hân hoan đón
Những mầm non tương lai
Chúng em học đề ngày mai.
Chung tay góp sức xây Đài vinh quang.

9-54

THÙY HUƠNG

★

TIN TƯỞNG

Bạn, bên tê ranh giới
Tôi, bên ni phương trời...
Bạn ơi, bạn mới biết tôi
Giữa quãng đường đời, rào rạt men hương.

Mà chừ, bạn đã một đường
Tôi một ngã

Tình chúng ta?

Bạn à, «xa mặt cách lòng!»

Rửa được không?

Mấy bữa tẻ, tôi thấy bóng bạn cười,
Hôm nọ, răng hí? vẫn nụ cười
Nhưng đượm buồn rười rượi
Tôi biết rồi: Tạm biệt!

— Tình chúng ta bất diệt, bạn ơi!

Ngày mai, trời sáng lại.

Vai bên vai, bạn cùng tôi sánh bước.
Ta nguyện xây dựng TƯƠNG LAI

KINH THÀNH

Huế

KỊCH XÃ HỘI MỘT HỒI MỘT CẢNH CỦA MINH ĐĂNG KHÁNH

Thăm kịch xã hội này xảy ra trong gia đình ông HỒI LỄ, một thương gia giàu có. Hai vợ chồng vào Sài Gòn kinh doanh đã lâu, có hai con: Lâm và Hoài Đức ăn học ở Hà Nội. Tình thế mới ông bà HỒI LỄ gọi hai con vào Nam để tiếp tục sự học.

THỜI GIAN.— Suốt một đêm mưa gió ngày chủ nhật 26-9-1954... cho đến hừng sáng hôm sau.
KHÔNG GIAN.— Trong phòng khách tại nhà riêng của vợ chồng ông HỒI LỄ ở một phố gần nhà thờ Huyện Sĩ.

BÁI TRÍ.— Rất sang trọng. Một bộ sa-lông kiểu mới. Trên « đi-văng » một máy phát thanh xinh xắn. Góc bên trái kê bộ bàn ghế, sách vở gọn gàng. Trên bàn để một máy điện thoại. Tường treo mấy bức tranh sơn mài, và mấy bức họa của các họa sĩ Tàu danh tiếng.

TÓM TẮT KỶ TRƯỚC

Hiện bố con tới nhà Lâm để van xin Lâm cùng gia đình rủ lòng thương nhận đứa con hoang của cuộc tình duyên vụng trộm giữa Lâm và nàng Lâm. Trác giờ thủ đoạn « phốt tình » rất « sắc sảo » trước mặt bố mẹ. Bà HỒI LỄ bênh con trai, đánh chửi, làm nhục mẹ con Hiền. Nàng uất ức, trong khi quá đau khổ, nàng định giết chết đứa con, giồng máu của họ mà họ không muốn nhận vì sợ mất danh giá của gia đình họ.

VII

HỒI LỄ (quát to).— Không được! Sao lại có thể thế này được. Các người lui ra.

(Ông HỒI LỄ đem đặt thùng bé lên « đi văng » Hoài Đức cuống quýt lấy khăn mù soa lau nước mắt và quát cho đứa bé. Lâm, Trác, Cả Khoan và bà HỒI LỄ bước lại gần, tò mò nhìn thùng bé bị bầm đang nằm lênh lênh... hai tay quờ quạng đưa vào mồm).

BÀ HỒI LỄ (quai dái mồm).— Hừ! Tác quái yêu tinh. Định reo ăn mạng « dô vào » nhà bà à! Đồ khốn nạn!

HOÀI ĐỨC (ngiêng đầu lên).— Mẹ... (rồi nàng không nói được nàng quay lại phía Hiền. Chợt nàng rá lên một tiếng thất thanh. Nàng chạy lại ôm lấy Hiền. Nàng khẽ nâng mặt Hiền lên...

NHÂN VẬT:

ÔNG HỒI LỄ.— Một doanh thương giàu có, hiện đang hoang mang vì thời cuộc. Sống không tìm được hạnh phúc. 49 tuổi.

BÀ HỒI LỄ.— Vợ nhà doanh thương. Nhân tình của Cả Khoan. Thêm khát yêu đương. Đạo đức giả. 40 tuổi.

CẢ KHOAN.— Công chức có thể lực. Trai lơ, xảo quyệt. Thích bỏ dờ nịnh hót để đem quyền lợi lại cho bản thân. 43 tuổi.

LÂM.— Con trai HỒI LỄ. Hoang thất của thời đại. 22 tuổi.

TRÁC.— Bạn thân của Lâm. Thanh niên sa đọa 26 tuổi.

HOÀI ĐỨC.— Con gái HỒI LỄ, em ruột Lâm. Nữ sinh, đẹp thủy mị. Ngay thơ. Trong trắng. Giàu tình cảm. 18 tuổi.

HIỀN.— Người yêu của Lâm, và là nạn nhân của xã hội đau thương. 20 tuổi.

TUẤN.— Con trai Hiền. Lâm. Nguồn hy vọng của « ngày mai trời Hừng Sáng ». 4 tháng.

HOÀI ĐỨC (Định đứng lên).— Ba... **HỒI LỄ** (Đỡ tay lên vai Đức ra hiệu ngồi im, rồi nhìn mọi người, ông bước lại năm cổ áo Lâm tay mạnh).— Lâm! mày đã thấy chưa? Mày đã thấy chưa? Mày đã thấy sự thật chưa? (Ông quát to) Mày giết người! Đồ khốn nạn (nghe ngáo) Lâm ơi! Con ơi là con!...

HOÀI ĐỨC (Lắc đầu).— Ba ơi ba... **HỒI LỄ** (quay lại vợ).— Hừ! Bà ăn chay niệm phật, đồng bóng chùa chiền! Bà chiều chuộng con (quát to) Bà thương con bà như thế à? (Chỉ vào Hiền) Đây không phải là NGƯỜI hả? Bà ngăn cấm? Hừ tôn giáo? Làm đều lành?... (im lặng, rồi lại quát to).

Hả! giai cấp nào ti tiện, giai cấp nào trường giả? Hừ! Trường giả (Vỗ mạnh vào ngực xé toạc mảnh áo).

Có tiền! Giàu có, tưởng dễ gây hạnh phúc sung sướng cho vợ cho con, (nhấn mạnh) cho có danh, có giá! (lắc đầu) Vợ... Con... (chỉ vào mặt vợ) Chính bà, bà không phải là VỢ mà là « NỢ » của tôi. Phải! kiếp trước tôi vụng tu, nên tôi mới gặp phải 1 người đàn bà như bà. Bà phá của! Bà sai phí! Bà ham mê quân bài lá bạc! Quân bài lá bạc! Chênh mảng việc của việc nhà.

HOÀI ĐỨC (sẽ nắm áo cha) Ba ơi ba...

ĐỜI MỚI số 140

LÀM GÌ NỮA .. TAN NÁT!

(Nước mắt HỒI LỄ ràn rụa, ông ôm chặt đứa bé).

HOÀI ĐỨC (Đứng dậy từ từ nắm tay bố... nước mắt).— Ba... Ba... ơi... con...

HỒI LỄ (Vuốt tóc con).— Đức, xem TRỜI SÁNG chưa? Con ra mở cửa cho ba đi con... Thôi con đừng khóc nữa. Ba hối hận lắm rồi con ạ.

HOÀI ĐỨC (Mở rộng hai cánh cửa lớn, phía xa chân trời HƯNG SÁNG cảnh vật rõ dần. Trên nóc tháp cao nhà thờ Huyện Sĩ bắt đầu rền vang hồi chuông long lưu).

HỒI LỄ (Bước lại gần cửa).— Đức, con! Ba HY VỌNG ở con. Con ạ. NHỮNG ĐỨA TRẺ NÀY vô tội. ĐỪNG ĐỂ CHO CHÚNG NÓ KHỎ con nhà. (Ông áp mặt đầy nước mắt vào má mồm của Tuấn ông khẽ thì thầm). Cháu... cháu Tuấn. (Rồi ông đưa đứa bé cho Hoài Đức bế).

HOÀI ĐỨC (khóc to).— Vàng, con sẽ nuôi, con sẽ thương cháu Tuấn (ôm sát Tuấn vào ngực).

HỒI LỄ (Quay lại, quắc mắt nhìn mọi người một lượt rồi ông vịn vai Đức chậm bước. Trong phòng ánh đèn mờ tối chỉ thấy bóng đen của Cả Khoan, bà HỒI LỄ và Lâm. Trác lo sợ cúi gục xuống).

Trời ban mai tạnh ráo, sáng rõ dần (chú ý đèn hậu trường) Chuông đồng hồi vang vọng to thêm. Hồi chuông long lưu. Tiếng chim hót riu rít chuyển cảnh, hòa lẫn với điệu nhạc rộn ràng tươi vui).

MÀN TỪ TỪ HẠ

Mùa mưa Saigon 54

MINH ĐĂNG KHÁNH

G C.— Muốn phóng tác hoặc trình diễn phải được sự thỏa thuận của tác giả. Xem Đời Mới từ số 134.

HƯNG SÁNG * KỊCH CỦA MINH ĐĂNG KHÁNH * HƯNG SÁNG

ĐỜI MỚI số 140

BÀI LUẬN QUỐC VĂN

hay nhứt trong lớp

Đề khuyến khích thanh niên trau dồi quốc văn, mỗi kỳ Đời Mới sẽ đăng một bài luận quốc văn hay nhứt trong lớp, do giáo sư hay chính học sanh, tác giả bài ấy, gửi đến Tòa Soạn.

Trò nào ở ban trung học, bất cứ học trường công hay trường tư, đều có thể gửi bài luận của mình đến « Đời Mới » mỗi khi được chấm với điểm cao nhất. Điều cốt yếu là phải gửi bài có chữ và điểm của giáo sư phê vào, để làm bằng chứng; đồng thời, tác giả nên cho Tòa Soạn Đời Mới biết rõ mình học lớp nào, và danh tánh cùng địa chỉ của vị giáo sư chấm bài phòng khi chúng tôi cần hỏi lại ý kiến của giáo sư.

Sau khi bài đăng lên Đời Mới, tác giả được tặng hai tháng báo.

Sau một thời gian, chúng tôi sẽ sắp những bài luận ấy theo trình độ của tác giả (tức là theo trình độ lớp học) rồi nhờ một ban giám khảo cho điểm.

Những bài hay nhứt sẽ được các phần thưởng đáng giá (sẽ đăng sau).

Mong rằng các giáo sư và học sanh có ý kiến gì về cuộc thi này, sẽ cho chúng tôi biết.

Luôn tiện, chúng tôi kêu gọi các ông chủ tiệm sách, các nhà hảo tâm, các vị văn lưu ý đến nền quốc văn, hãy tặng thêm phần thưởng để góp vào cho cuộc thi này thêm long trọng.

ĐỜI MỚI

BẠN ĐỌC THÂN MẾN

Mỗi lần các bạn nhận được giấy thanh toán tiền mua báo, thiết tha yêu cầu các bạn cho gửi ngay bưu phiếu về ty quản lý để tiện việc sổ sách.

Kính chào thân mến,

Quản lý Đời Mới

TRÁC ANH

★ TÙY BÚT

TRƯỜNG SƠN

Vượt đèo vượt non « đồ » !
Đặng qua rừng hoang « đồ » !

TIẾNG HÁT vang vang cả một khu rừng cây xanh lá, thỉnh thoảng đứt khúc vì hơi thở hỗn hển. Chúng em leo lên đá, vịn vào cành cây, khom cả lưng, sọt cả chân. Hương mai long lanh như ngọc thạch đổ lên áo, thấm ướt hai vai. Vượt mức thứ nhất xong, quay đầu nhìn lối cò nằm rạp, nhàu nát vì những bước chân hung bạo của mình, chúng em mỉm cười khoái trá.

— Cổ lên đoạn nữa anh em ơi ! Lời anh đoàn trưởng mạnh mẽ thúc dục. Lại hò, lại leo. Âm vang náo nhiệt. Lên đỉnh, lên đám mây trắng mờ mờ kia chứ ! Đường gập ghềnh, dốc lớn và dựng đứng, đá trơn mà từng mảng trời xanh lồng qua cành lá êm đềm và ngọt ngào làm sao !

Mức chót là một thử thách lớn. Chúng em thở rốc và nhìn lên bậc mình.

Nhưng đến đỉnh chúng em lại vui ngay ; quên cả mệt nhọc, đứa nhót lá vòng làm quạt, đứa bẻ trúc làm gậy, đứa leo lên phiến đá bằng phẳng làm tiên chơi cờ. Em say sưa nhìn đám hoa văn gần đỉnh nhất. Anh đoàn trưởng nằm lên thảm cỏ xanh, sọt cái khoá cầm của kẻ thủ lĩnh khi chiến thắng được một án vật ghê gớm nhẹ tan, bỗng quay lại hỏi Trâm : làm gì thế hở em ?

— Thưa anh, Trâm đi tìm vết chân và hình bóng con nai vàng dẫm lên lá vàng khô ạ !

Bọn em cười ò.

Vươn vai, anh đoàn trưởng thân mật : « Các em đều được trà công cả đấy chứ ? Có khó nhọc mới có hạnh phúc thật. Cũng như chúng ta, mồ hôi đầm áo, sương tắm ba lô, mới đứng được lên chóp núi cao, nhìn xa thấy rộng, tâm hồn thanh thản như gần với trời. Thích thú là bao !

Chiều nay chơi chán, các em sẽ hạ sơn. Xuống dốc mau lắm song chẳng kém nguy hiểm. Anh muốn bữa leo núi này biến thành một bài học quý giá về cuộc đời ! »

Chuyến leo núi ấy đã chìm trong quá khứ. Tám chín năm qua rồi còn gì !

Mà bóng nhà em cũng sẽ chìm mãi mãi như thế ư ?

Nhà em sau núi biếc. Có động Phong Nha, có con suối Hà Lữ đổ nước vào linh giang kỳ tú. Quê em là quê của anh hùng Lê Trực, đất dựng võ của nhóm Cần Vương Văn Thân.

Ồ núi tím, ô rừng lam ! Trùng trùng điệp điệp, núi rừng nhôai mình ra Quảng Khê, chao chân vào bể cả.

Còn nhớ ngày vào Nam, lên thuyền trên con thuyền

rồng hương muối, vượt trùng dương, ngày ấy em ngây ngất nhìn về quê cũ. Thuyền xa khơi mà bóng dáng hùng vĩ của Trường Sơn cao lên nghênh, chẳng khuất.

Từ đây, gian lao, trường khổ vạch những nét hằn lên vùng trán rộng, em xuôi ngược Bình định, Ninh thuận, vẫn thấy Trường Sơn thanh xuân như độ nào.

Trường Sơn ơi ! Từ Bắc chí Nam, ở đâu người vẫn giữ cái phong độ của một triết nhân Đông Á : bình tĩnh, dung ái, hiền từ.

Trường Sơn ơi ! Thời xưa người đã che chở một Lê Lợi, một Phan Đình Phùng, chốc trời thốc nước, dựng lên một ngọn cờ.

Thời nay người vẫn là một vận lý trường thành của Việt Nam anh dũng, cái xương sống ngang tàng của một dân tộc oanh liệt ?

Trường Sơn ơi !

Thiên hạ có thể xéo thịt, vật lỏng, « làm cỏ » cây cối, chứ mong gì chặt đứt thân người, bẻ gãy xương sống của người.

Còn người, thì Thăng long phù hoa, Trường thi vỹ đại, Hồng Lĩnh đồ sộ, Lam giang kiêu hùng, Đèo Ngang lịch sử Hải Vân Sơn lạnh lùng, Bi sơn trầm mặc, Đại lãnh chênh vênh, Bassac trường tồn, Tháp Mười huyền bí, vẫn còn chung một mối.

Nó, anh, tôi

Chúng ta đều có một mẹ già và đàn em bé dại

Mẹ chúng ta thường chỉ tay vào rừng già và khói đá thì thầm : con Người lưu lạc bên kia chân rừng.

Đàn em bé thơ ngây đã lớn, hẳn chúng đã bao phen thành khẩn ký thác với núi rừng bí hiểm :

Trường Sơn ơi !

Người hãy chuyển hơi thở của những cánh chim giang hồ về bên tổ cũ, sưởi ấm người mẹ hiền đức, và an tĩnh bọn em ta.

Nó, anh, tôi.

Chúng ta nguyện sẽ siết tay nhau chặt chẽ để liên kết đất nước, lấp bằng các hố sâu chia rẽ và xóa tan lần phân ranh ác độc, mỗi khi nhìn vào người thẳng thắn, bất khuất, Trường Sơn ạ !

Sự trầm mặc của người biểu dương một nghị lực xúc tích. Cái im lặng của người hàm chứa một hiệu năng khích lệ vô song.

Và chúng ta, với niềm tin mãnh liệt, sẽ thành công lớn.

ANH MẶC

(Long Thành, một chiều lúa vàng)

KHOA HỌC
VÀ ĐỜI MỚI

NHỮNG MÓN ĂN NGUYÊN TỬ

Thịt để lâu 3 tuần lễ, khoai để được
2 năm mà ăn vẫn bở

THẾ GIỚI đang lo tính áp dụng nguyên tử năng vào công cuộc hòa bình. Nếu các cuộc điều đình giữa Mỹ Nga về hiệp doanh nguyên tử thành tựu được, thì nền kỹ nghệ các nước sẽ tiến bộ rất mau lẹ và dân chúng hoàn toàn cũng được sống một đời cải thiện hơn trước.

Hiện nay các nhà bác học đã nghĩ đến việc áp dụng nguyên tử năng vào thực phẩm. Công dụng của nguyên tử đã được thí nghiệm thành công là giữ cho đồ ăn không hư hao, không biến chất. Nay mai, người ta có thể ăn bánh mì, cơm nguội để dành từ 4 tháng trước, thịt bò để đã 3 tuần lễ và khoai lang tây trữ đã 3 năm. Viện nghiên cứu cách duy trì thực phẩm bằng nguyên tử ở thành phố Chicago đã đi tới được kết quả khả quan như trên.

Từ hai năm nay, các thứ đồ ăn từ rau sống đến thịt, cá, tôm, sò, đều được đem thí nghiệm. Gói vào giấy kiến, những món ăn ấy dưới hiệu lực của nguyên tử năng, đều có thể để lâu được trong thời hạn vài tuần hay vài tháng, có thứ để cả năm, mà không mất chất tươi, vẫn còn đủ

chất bở. Trong 2 năm nay, phòng thí nghiệm ở Chicago đã gắng công tìm tòi, có nhiều kết quả song vẫn còn vài thứ trái cây, vài thứ rau không đưa lại kết quả như ý muốn.

Những ánh sáng yếu của nguyên tử phát ra, có sức diệt trừ hết những chất làm bốc men trong đồ ăn, vì vậy đồ ăn không bị hư. Lập một bộ máy như vậy không tốn phí gì nhiều, người ta khỏi lo rằng « đồ ăn nguyên tử » bị bán giá mắc. Trái lại vì duy trì được lâu, khỏi hư hao, các thực phẩm sẽ nhiều và có thể bán giá hạ.

Các giới lý tài Âu Mỹ đang trù liệu có một ngày kia những thứ thực phẩm nói trên sẽ cách mạng thị trường ; một vài xí nghiệp sẽ bị ảnh hưởng xấu, như các nhà chế tạo tủ lạnh sẽ bán được rất ít. Khi đó, người ta dùng máy nguyên tử mà giữ đồ ăn thay vì tủ lạnh. Trong tủ lạnh hay phòng lạnh, thịt chỉ giữ được tươi trong 2 hay 3 ngày ; còn nếu dùng ánh sáng nguyên tử thì có thể giữ thịt tươi cả 3 tuần lễ mà không biến chất.

Hiện nay tại ba đại học đường Huế kỹ đang dùng những « vũ khí nguyên

tử » để tác chiến với các kỹ sanh trùng của lúa mì tức côn trùng ăn hại lúa trong kho. Cũng dùng ánh sáng yếu của nguyên tử, các nhà bác học diệt được những kỹ sanh trùng ấy mà không làm giảm sinh tố trong hạt lúa.

Hàng mấy ngàn người chịu làm vật thí nghiệm và ăn hàng ngày những « món ăn nguyên tử ». Không một ai bị thiệt mạng hay yếu sức gì hết.

Khoa học giết người đã lắm, nay khoa học phải cứu người để đền lại tội ác.

A.B.C

Hội nghị y khoa và sự sanh đẻ

MỘT HỘI NGHỊ y khoa vừa nhóm ở Genève. Hơn 1000 bác sĩ của 40 nước trên thế giới đã đem những điều nghiên cứu của mình ra trình bày trước Hội nghị để trao đổi ý kiến, góp phần vào nền tiến bộ y khoa.

Trong chương trình nghị sự, có ghi vấn đề sau này : « Sự bảo vệ đứa trẻ trong thai và khi sanh đẻ ». Đây là vấn đề được nghiên cứu và thảo luận cặn kẽ hơn hết. Dưới ánh sáng của khoa học kim thời, các nhà bác học đã tìm ra nhiều phương thức mới mà các gia đình cần phải hiểu rõ để sau này đỡ bả sanh đẻ được « mẹ tròn con vuông ».

Trong phòng trưng bày, có những hình ảnh, những phim, những bảng ghi số, để cho công chúng xem mà thấy rõ từ lúc đứa trẻ còn trong bụng mẹ tới lúc ra chào đời bằng tiếng khóc.

Công chúng chú ý nhất là cái phòng nhỏ bằng pha lê, bên trong có hai đứa nhỏ sanh non, nhờ máy móc nuôi nó sống cũng như ở trong bụng mẹ.

Mấy mớ nuôi nó đủ ngày tháng rồi mới sẽ cho hai đứa nhỏ ra đời. Tóm lại cái phòng bằng pha lê mà khi trời, bụi bặm không lọt vào được đã thay thế cho bụng hai người mẹ đã đẻ hai đứa con non ngày thiếu tháng.

Dầu khoa học tiến bộ, đã có thể cứu được các trẻ sanh non, song các bác sĩ đồng ý rằng chỉ có một cách giữ sao cho đứa trẻ đừng ra đời sớm, mới là phương pháp duy nhất cứu đứa trẻ. Tin vào tiến bộ khoa học được một phần nào mà thôi.

(Dịch theo Voire enfant)

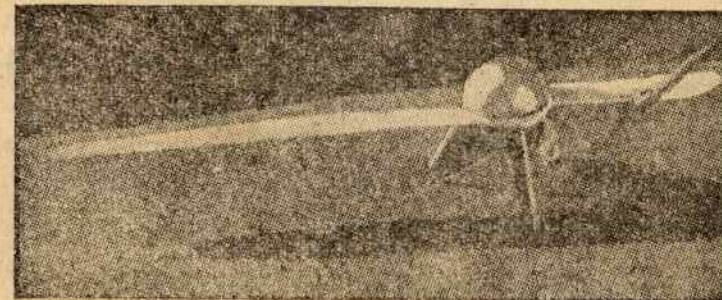
32.000 đồng mua phi cơ trực thăng này

Nhà kỹ sư Đức Hans Lemmerzall đang kêu vốn để chế tạo thứ phi cơ trực thăng bình dân, giá rẻ như chiếc xe hơi 4 ngựa và tiêu thụ xăng cũng không nhiều hơn máy. Nếu ông đủ tiền mở nhà máy chỉ hai năm là thứ phi cơ ấy sẽ bay ra như chuồn chuồn ngày xuân cơ ờ.

Kỹ sư Hans vừa trình bày kiểu phi cơ của ông ở phòng triển lãm quốc tế ở Saint Etienne và được nhiều nhà kỹ nghệ khâm phục. Thứ phi cơ này chở được 2 hành khách, bay với tốc

lực 180 cây số một giờ và mất 7 lít xăng 100 cây số.

Muốn lên hay xuống, nó chỉ cần một chỗ rộng 20 thước vuông. Nó bay thẳng được 500 cây số và có thể chỉ bán với giá 32.000 đồng tức 32.000 đồng bạc.

ĐỜI MỚI số 140

LONG - CHÂU - HÀ SAU NGÀY V.M. TẬP KẾT VỀ CÀ MAU

Phóng sự của CHÂU GIANG và MAI LAN CHÂU

Vì đường giao thông rất khó khăn, phương tiện gửi tin chậm trễ, nên thiên phóng sự « LONG CHÂU HÀ SAU NGÀY TẬP KẾT » phải tạm ngưng từ số ĐỜI MỚI 136.

Nay chúng tôi đã lại liên lạc được với Tòa soạn nên vội vã viết tiếp bài về tặng bạn đọc.

Châu-Giang và Mai-Lan-Châu

III.— Chúng tôi viếng làng « Nam Thái Sơn » của đồng bào Nam Định, Thái Bình.

MỘT SỐ người Bắc Việt được người Pháp đưa vào di cư tại mười con kinh xê ngang kinh Triton, làng Nam Thái Sơn, quận Sóc Xoài, khoảng năm 1939-1940.

Đồng bào di cư ở đây phần nhiều thuộc các tỉnh Nam Định, Thái Bình. Tên làng « Nam Thái Sơn » sở dĩ có, là do tên hai tỉnh Nam Định, Thái Bình ghép vào thành « Nam Thái Sơn ». Dân Bắc Việt ở từng xóm một, nhà tranh vách đất, sạch sẽ cao ráo. Chung quanh ít trồng cây cối, song được gió mát bốn mùa. Những khu rừng xanh gần nhà đã được dân phá để trồng lúa, khoai.

Lúc này vào mùa nước. Nước mênh mông, ruộng lúa tươi tốt.

Nước kinh xanh, một màu xanh đẹp lòng lấy, trông rõ tận đáy kinh. Hai bên bờ, thấy đất và rong, nhiều nhất là lá mã đề.

Trước cảnh sắc thiên nhiên, con thuyền xuôi gió, buồm căng, chúng tôi say đắm nhìn từ phía. Khổ nỗi lúc khát, nếm nước kinh, chúng tôi lại phải phun ra, vì chua lắm! Đó là nước phèn! Xuồng, ghe, cầu, kiệu, làng một màu vàng, vì nước phèn thấm vào.

Nước uống là cả một vấn đề khó khăn. Mùa mưa, người ta hứng nước mưa để uống; mùa hạn thì dùng nước giếng.

Đồng bào Bắc Việt ở đồng sông khổ sở vì nạn muỗi và nước. Không thấy một người nào mặc đồ trắng. Quần áo toàn đen với nhiều miếng vá; trông

thấy ai cũng động lòng. Vì giặt nước phèn, quần áo dầu là vải trắng lâu cũng phải đổi màu vàng lợt.

Dân ở đây tỏ ra tiết kiệm trong mọi việc ăn xài.

Không như những thiếu nữ Sông Hương, núi Ngự với chiếc nón nghiêng nghiêng làm say đắm lòng trai, thiếu nữ ở đây chít khăn đen, cũng vui vẻ duyên dáng, song tỏ ra lam lũ vì sinh sống.

Các trai tráng trong thôn xóm làm ruộng, nuôi trâu, bò, lấy củi. Các thiếu nữ làm thêm nghề khác, ngoài sinh hoạt đồng áng, họ làm nôi đất.

Đất lấy hay mua ở Hòn Đất, cách đây vài chục ngàn thước đem về. Họ chở toàn bằng xuồng.

Bao nhiêu bàn tay khéo léo của các thiếu nữ đã nhồi nhuyến, trộn với cát, nặn thành nôi, cạp rân, v.v... Những người làm nôi tính bỏ đồng hàng ngày được mười mấy cái. Mỗi cái bán được chừng vài ba đồng, thật là rẻ!

Về việc giáo dục, không có một trường học nào của Chánh Phủ dạy hết bậc Tiểu học. Cả thôn xóm, có một trường nghề nặn vải lợp; các bậc phụ huynh phải tự tổ chức lớp dạy đêm « i, tờ » cho con cháu.

Sự sống của đồng bào ở đây, kể cũng nhàn và khá yên tĩnh về mặt tinh thần. Vốn tiện tiện, cặm cùi làm ăn nên nhà cửa và tài sản của họ đều khá cả, nếu sánh với vùng khác ở Long Châu Hà.

Mỗi khi xuồng chúng tôi ngang qua, chậm chậm len vào thôn xóm, chúng tôi thông cảm tình thiêng liêng dân tộc; hầu hết đồng bào ở đây, dù đang làm việc gì cũng ngưng lại, ngừng đầu lên; bộ cùng chúng tôi nhìn nhau, đôi mắt triu mến.

Nam, Bắc, đâu cũng là người Việt cả. Chúng tôi mến nhau trong tình yêu bao la của đất nước.

Long Châu Hà đôi chỗ. Người của Quốc Gia, góp công tranh đấu cho Quốc Gia giờ đây may mắn lại cảm thấy nghĩa chữ Tô quốc.

Thôn ở của đồng bào Bắc Việt, tục gọi « Xóm Huế ». Dân từ này đã có từ xưa xưa, từ ngày nước nhà bị lệ

thuộc; bất kỳ người Bắc hay Trung vào đây đều được gọi là « người Huế » cả. Vì vậy, mới có « Xóm Huế ». Tim thăm Xóm Huế, để biết người, biết sự sinh hoạt, từ phong tục đến nơi cư trú, chúng tôi nghe tiếng nói trong trẻo của các cô, các bà.

Đồng bào sung sướng được cởi bỏ tất cả tâm sự sau khi sống dưới chế độ hà khắc đã qua. Họ mong mỗi ước mơ một chân trời mới, xán lạng buy hoàng.

Thành thật họ cũng cho biết, chính họ đã là một số cán bộ V.M. trong bảy, tám mùa ly loạn.

Cả một làng Nam — Thái Sơn chỉ có độc một cái chợ nhỏ, để đồng bào toàn xã quây quần buôn bán, trao đổi hàng hóa lẫn nhau.

Lúc trước người họp chợ sợ nạn máy bay oanh tạc nên họp vào độ năm giờ chiều nay thì bắt đầu họp từ hai giờ rưỡi. Tất cả phẩm vật ở « thành nhập cảng » được bán với giá đắt lắm. Có nhiều phiên chợ chưa tan thì trời đã tối.

Bơi xuống đi thăm chợ Nam Thái Sơn về tới nơi trọ, thì mọi nhà đã đều an giấc. Đọc bờ kinh còn nhiều khu rừng tràm nhỏ chưa dân phá; đêm vắng vẻ, tiếng chim « bìm-bịp » kêu vang, chúng tôi cảm thấy lạnh cả người.

Nếu đây là nơi có thú dữ, hay sào huyệt của cướp, thì chúng tôi sao chống nổi.

Song ý nghĩ này chỉ phớt qua tâm tưởng chúng tôi thôi, vì dù vắng vẻ thâm u, chúng tôi hiểu rằng an ninh trật tự vẫn hồi rồi, và rừng rậm mênh mông chỉ có tràm thôi, không hề có ác thú.

KỠ SAU:

Viếng Hòn Đất,
Hòn Sóc và Hòn Me

Muốn bán

Villa meublée, đất rộng 1115 thước vuông, có điện nước, dépendances đầy đủ, cách bãi biển Nhatrang 200 th., mát mẻ, cao ráo. Hồi tại 93 D'Ormay (trên gác) Saigon, hay liên thư cho Cosara Nhatrang.

ĐỜI MỚI số 140

Một bản di chúc lạ

Một nhà sáng chế, nguồn gốc Tiếp khắc chết vào năm 1953, để tờ di chúc lại với số gia tài là 673.604 mỹ kim cho 3 người chị và hai người em trai hiện đều trú ngụ ở Tiếp khắc cả. Tờ di chúc đó vừa mới được mở ra, trong nói rõ là những người được hưởng gia tài phải chờ lúc đất nước Tiếp khắc không còn bị Cộng sản đô hộ nữa.

(Paris Presse l'Int)

Người Ý sẽ có quyền xin ly dị chẳng?

Một ông nghị xã hội tên là Luigi Renato Sansone định đem trình trước nghị viện dự định đạo luật của ông cho dân Ý được quyền ly dị.

Hiện nay tất cả các nghị sĩ ở Ý có mở mục điều tra phỏng vấn về vấn đề sôi nổi này. Hiến pháp nước Ý năm 1948 buộc vợ chồng đã cưới hỏi không được ly dị.

Nhiều người phản đối rằng không thể giữ nước Ý như một hòn đảo riêng biệt nân giữa một thế giới tân tiến. Những cặp vợ chồng không hòa hợp với nhau kể cả hàng triệu, vì vậy nên hàng năm có thêm nhiều vụ sinh đẻ trái phép. Vậy cần cho họ có quyền ly dị.

(Paris Presse l'Int)

Ba người Mỹ được giải thưởng Nobet

Ba người Mỹ John F. Enders, Thomas H. Weller và Frederick C. Robbins vừa rồi đã nhận giải thưởng Nobel về y khoa năm 1954. Những bác học này đã có công nhiều trong việc chữa bệnh tê liệt của con nít.

★

Tunisie mua «mù xoa» của Áo

Người ta được biết rằng Tunisie đứng vào hàng thứ tư trong các nước nhập cảng «mù xoa» của Áo.

Sáu tháng đầu năm 1954, Tunisie đã mua đến 2.618.000 quan về «mù xoa».

ĐỜI MỚI số 140

Dĩa bay giết chó

Có nhiều người thợ ở nhà máy Pozzuoli, gần Naples nói quả quyết rằng một con chó quá sợ hãi và đã chết khi thấy chiếc đĩa bay.

Những người thợ ấy nhận thấy một vật màu bạc đứng yên trên không trung. Thình lình vật ấy bay thẳng lên không và tiếng rít kinh khủng. Con chó sủa lên vài tiếng và ngã xuống đất bất tỉnh.

Chế một cái máy làm nước trà

Hội phục hưng kinh tế Mỹ đã chế ra một thứ máy làm ra thứ nước trà hoàn toàn cho dân chúng dùng. Máy được đem thi nghiệm nhiều lần ở trong các viện thuốc ở Ohio.

Máy gồm hai bình chứa: một bình chứa nước nóng, một bình chứa nước lạnh và một nơi chứa nước trà đông đặc. Chỉ bấm vào những nút nhỏ, người uống sẽ có nước trà nóng, nguội tùy ý.

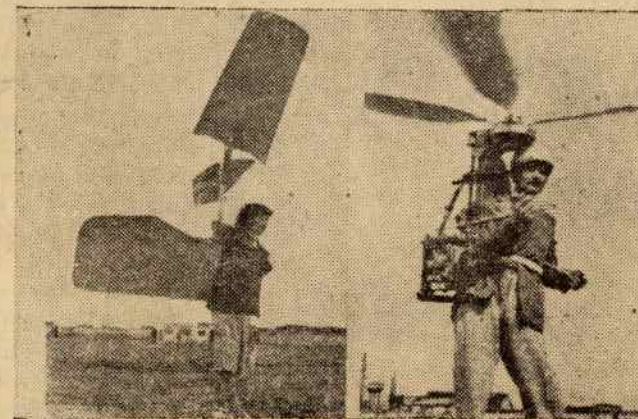
Các bảo Anh rất mừng vui với tin này và cho rằng máy ấy chưa chắc đã chế ra thứ nước trà đủ tinh chất như thứ nước trà do ở một cái bình chế ra.

Sinh 13 người con gái và một con trai

Bà Lloyd Brook vừa chiêm kỷ lục hoàn cầu về việc sinh được nhiều con gái. Bà có cả thảy 13 người con, toàn là gái.

Vừa rồi, bà lại hạ sinh một người con nữa. Chuyện ấy lại là một trai.

Bà tuyên bố: — Thôi, thế là vừa rồi! Chúng tôi không có đến người con thứ 15 nữa đâu!

Máy bay trực thăng cá nhân nặng có 30 ki (bên trái); tốc độ chừng 50km 1 giờ.

Sự sợ hãi làm cho râu các tay đấu bò mọc dài thêm

Jaul Gu'ard, trong cuốn sách của ông nhan đề là: « Fát cả luật đấu bò » có viết:

Ngày mà tay đấu bò phải ra vũ đài thi anh ta cảm thấy khó chịu vô cùng. Vài giờ trước cuộc đấu, sự sợ hãi lên đến cực điểm làm cho cơ thể của anh hoàn toàn bị xáo trộn. Râu mọc thêm ra ghê gớm. Tôi không hiểu các bác sĩ có nhìn nhận sự này không các tay đấu bò đều công nhận như thế.

(France Dimanche Paris)

Điều tra về phòng tắm

Nhà kiến trúc sư Mỹ Robert L. Davidson có mở một cuộc điều tra về phòng tắm và phòng ngủ đang trong tờ tuần báo « Life »:

Davidson kết luận rằng phòng tắm lý tưởng ít nhất phải chứa được 3 người.

Theo ông thì: đàn bà thích tắm trong thùng tắm, đàn ông thích tắm với nước, trong 100 lần tắm có 68 lần tắm để lấy thích thú và thường lâu đến 25 phút. Tắm qua loa chỉ mất hơn 15 phút.

Còn về phòng ngủ Davidson nhận ra rằng, mỗi đêm người đàn ông ngủ 7 giờ 30, đàn bà 7 giờ 45 phút.

- 66% đàn bà mặc áo sơ mi để ngủ.
- 30% mặc áo « pyjama ».
- 4% ngủ trần như nhộng.
- Phần nhiều cặp vợ chồng ngủ chung một giường.
- Đàn ông nằm ngay ngắn.
- 1/3 đàn bà nằm úp bụng xuống giường, 1/4 đàn bà tay hất hông ngoai giường.
- 20% cặp vợ chồng thường dựng đồ đạc trong phòng ngủ.
- Một nửa số cặp vợ chồng cấm ngặt người khác ngồi hoặc nằm trên giường của họ.

Một con chó bị án tử hình được hưởng 3n treo

Nell, một con chó cái lông đen, 13 tháng vừa bị kết án tử hình. Tội của chó là đã cắn một người.

Chủ của con vật đã đưa đơn cho nhà chức trách xin triển hạn vụ án vì Nell vừa mới cho sinh hạ chó con.

Tất cả dân Anh khắp nước Anh đều đưa đơn xin tha cho con vật khỏi bị chết.

(Paris Presse l'Int)

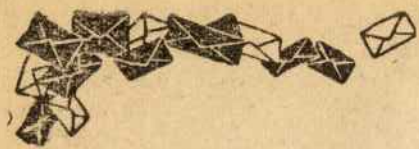
(Life U.S.A.)

Một bộ óc tài tình

Nhà hóa học David Boyd quả thật là một người tài giỏi. Ông đã từng chế ra:

- Một bộ óc điện tử.
- Một ngôi nhà bằng kính có đủ các bộ máy điện tử sản xuất hàng năm cả chục.
- Những cửa ở nhà David Boyd đều có gắn con mắt điện tử có thể tự động mở và đóng được.
- Một chiếc xe lửa nhỏ cho con cái ông chơi với chiếc đầu máy chạy bằng hơi nước.
- Điều đáng ngạc nhiên nhất là David Boyd là một người chưa hề theo một lớp học về máy móc hay về điện nào cả.

(Da ly News, New York Times U.S.A.)

Hộp thư tòa soạn

Bạn Bản Cần (Nhatrang).

Rất hoan nghênh. Tin tưởng. Thân mến.

Bạn Mai Tùng Chương (Phan lý Châm).

Bạn gửi cho những sáng tác văn nghệ. Những bài có đặc tính địa phương của bạn. Thân mến.

Bạn Thái Uyên Nguyên (Huế).

Tùy bút của bạn hay đấy. Nhưng bạn nên viết theo một hướng nhất định, đừng có lối "ôm ừ" như vậy nữa. Thân mến.

Bạn Nguyễn Bật (Huế).

Đang xem bài của bạn. Thân mến.

Bạn Song Hải Tâm (Hải phòng).

Cảm động với những ý kiến thành thực. Xin chiều bạn. Đứng đây bạn ạ. Chào thân mến.

Bạn Huy Phương (Huế).

Bạn Song Hải Tâm. Song Thuận (số 43, đường Cát cụt Hải phòng), muốn biết địa chỉ của bạn để trao đổi tư tưởng. Vào học rồi chứ. Bạn làm không? Thân mến. —Đ.K.

Ô. Nguyễn Phú Phú Lộc (Truôi).

Đã nhận được rồi.

Ô. Lê Văn Bảo (Vientiane).

Xin ông viết thư cho giáo sư N.V. Phùng 28 P. Blanchard (Cité Hérand) Saigon.

Bạn Nguyễn Thanh Ma', Huyền Lam (Hội An).

Mong tin. Dự sáng tác mới. Thân mến. Đ.K.

Lê Duy Lâm (Huế).

Lời thơ của bạn "đẹp" lắm. Nên tìm đề tài mới nhé. Thân mến.

Bạn Võ Kim Hòa (Rạch g'ó).

Những bài luận quốc văn khá nhất lớp và bắt đầu từ niên khóa 1954-55 này. Tin tưởng. Thân mến.

Bạn Nguyễn Quang Huế (Huế).

Bài viết lên 1 mặt giấy, gửi về tòa soạn.

Em Phương Liên (Sài Gòn).

Không bực mình đâu. Sẽ hỏi và nhận tin sau. Cảm ơn lời quá khen của em. Thân mến.

Bạn Minh Tuyền (Nhập ảnh).

Nhiều bạn muốn biết địa chỉ của bạn để trao đổi thư từ về nhiếp ảnh.

Bạn Nam Trung Từ (Đà Nẵng).

Có lẽ trùng tên chăng. Bạn gửi cho chúng tôi xem. Thân mến.

Bạn Nga Can (Hà Lam).

Hoan nghênh ý kiến hay của bạn. Tin tưởng bạn sẽ gửi tặng ảnh. Thân mến.

Bạn Nguyễn Thanh Hùng (Nhatrang).

Vấn đề của bạn nêu ra phải từng pho sách lớn mới có thể đề cập tới được. Không tiện đăng. Bạn gửi cho những sáng tác văn nghệ.

Bạn Phú Sĩ (Sài Gòn).

Bạn nên viết rõ ý định của bạn ở trong truyện ngắn ấy. Bạn nhận xét khá lắm. Thân mến.

Bạn Phong Điền (Huế).

Khả quan. Nhưng nên cô đọng ngắn lại thì hơn. Thân mến.

Bạn Phong Sơn (Huế).

Chắc bạn ấy bận. Sẽ đăng. Cảm ơn.

Bạn Viên Lăng.

Người ta hỏi thăm sao độ này ít sáng tác thế? Nói thăm nhé: bạn đọc ở Huế hồi đấy. Thân mến.

Bạn Nguyễn Thanh Hùng (Nhatrang).

Đồng ý với bạn. Hoan nghênh lắm. Bạn cứ gửi về Tòa Soạn. Nhận được sẽ lần lượt trả lời trên hộp thư.

Bạn Lê Hiệp (Pleiku).

Cố gắng lên. Hứa hẹn đấy. Chào thân mến.

Trần Văn Ngọt (K.B.C. 4355).

Hoan nghênh. Tin tưởng. Thân mến.

Bạn Thu Lan (Tân định).

Cảm ơn bạn đã nghĩ đến phần tô điểm cho Đời Mới. Bạn cứ gửi ảnh phóng to 18x24 để làm bản kèm đẹp hơn.

Cùng các hạn:

Linh Giang (K.B.C. 4325), Quốc Thảo (Huế), Hương Giang, Huyền Linh Thụy, Văn Thanh:

Đã nhận được thư và bài của các bạn, đang xem, Đa tạ, Chào thân mến.

Bình thơ bạn

(tiếp theo trang 17)

Cố cần gì cầu kỳ mà vẫn hát được hoa thơm và đẹp, vì như nhiều người cũng thường nói: «càng giản dị, càng đẹp» kìa mà!

Hãy bước sang vườn hoa của Minh Phương.

Minh Phương tỏ ra là một người chủ vườn già dặn, chỉ tiếc rằng có nhiều đóa hoa, chưa tiện dịp trình bày trước mắt tất cả các bạn mà thôi. Hãy cứ nghe tạm:

Đêm nay

Chiến trường vương gió lạnh
Nhớ thương em anh ghi chắc tay súng
Mắt anh sáng ngời, lòng không nao núng
Anh sẽ đem từng bóng quân thù
Cho đẹp lòng cô gái mùa thu
Thẹn thùng ngần ngại từ anh đi
Lệ thấm mồ hôi mi
Và lòng em thồn thức

Đau thương về tên lịm một giấc mơ
hay:

Chờ nay thân bất đất hành quân
Anh lo rửa cho hết thù dân tộc
Sầu sa đọa, điêu tàn, tang tóc
Ngăn cấm hồn dục giả cõi lòng anh

Thiết tha và cảm động nhường bao!

LOAN GIANG

Sau cuộc đắc thắng của đảng dân chủ...

(Tiếp theo trang 15)

nghiệm thấy rằng khi còn cách cuộc bầu cử Tổng thống hai năm, đảng nào chiếm đa số trong 2 nghị viện, đảng ấy sẽ có nhiều hy vọng.

Như năm 1930, trong khi ông Hoover (đảng Cộng hòa) đang nắm quyền tổng thống, đảng dân chủ thắng số ở nghị viện thì quả nhiên 2 năm sau, ông Roosevelt (đảng dân chủ) đắc cử tổng thống.

Năm 1946 cũng định luật như thế tiếp diễn: hồi đó ông Truman (dân chủ) cầm quyền thì đảng cộng hòa chiếm đa số ở nghị viện, song hai năm sau (1946) đảng dân chủ thắng trở lại và đến 1948 ông Truman đắc cử tổng thống.

Vì vậy nên đảng dân chủ đang hy vọng giành được ghế tổng thống trong cuộc bầu cử 1956... Trừ ra khi có những biến cố quan trọng lật đổ định luật cũ.

T.B.

ĐỜI MỚI số 140

NHA - TRANG SAU NGÀY ĐÌNH CHIẾN

II

Đường phố tập nập

Con đường Graffenil thẳng mà không bằng, nó gãy trĩng về phía chợ. Quán phở Bắc mới mở trời hẳn giữa mấy quán ăn xưa. Hai chữ « Bắc Hà » nổi lên trước quán phở. Ngày cũng như đêm, khó mà có một chỗ ngồi trống. Vài quán bán đồ ăn khác hơi ế, nhón nhác nhìn nhau, thì thào: — Đắt cũ hay đắt người mới.

Hai dãy phố như chạy tự về đằng xa. Chiều đỏ xuống, bóng dáng các chủ lính thừa dân. Xe cộ chạy luồn hồi. Cảnh sát phải lạnh tay lạnh mắt mới hướng dẫn mấy chiếc G.M.C. học bậc hùng hăng như muốn băng lên lễ đường, nghiêng nạt người đạo phố.

Trụ sở Hội ái hữu Việt Bắc ngày nào cũng đông người. Nhan nhản. Những biểu ngữ khắp mọi ngõ đường: «Hãy chia cơm sẻ áo cho đồng bào di cư» «Nhiều điều phải lấy giá gương» «Người trong một nước phải thương nhau cùng...»

Biểu ngữ lẫn các biển quảng cáo phim màu, áp cả chữ «Sadko» đỏ dòng dọc trên biển lá buồm.

Nha trang càng đông người, phố xá càng nới rộng.

Nhà lầu xan xát cất lên hai tầng, rồi ba tầng, phía gần phòng Thông Tin công cộng. Nhạc tây cử inh ỏi. Vài «bar» mở lớn cửa. Các chủ Lê dương say sưa, ăn uống hát om sòm...

Vũ nữ nhón chân trong điệu «Valse», chú Lê dương nghiêng đầu nhẹ nhẹ đưa bước chân theo tiếng nhạc, hầu như lãng quên những chiều mưa, những đêm hãi hùng tận đáy rừng già Việt Bắc...

Thả bộ ra bãi biển

Ta hãy lướt bước về phía bờ biển Nha Trang. Bề là nơi tụ họp những người xa lạ. Người ta dạo bờ, đi hóng mát, nhìn sóng trập trùng, nước xanh, mây trắng.

Xa xa lơ nhơ vài hòn đảo lớn nhỏ, đã đỏ màu sắc xám, vì mặt trời. Gió bề lộng lộng thổi lên, làm bay mái tóc của cô gái Huế. Gió bề mơn man trên má, làm người ta phải chau mày. Các tà áo mỏng, màu tím, màu hồng, màu trắng nguyệt bạch, cánh sen lộng gió tả tơi phơ phất... Màu sắc nổi hẳn lên thì đua với màu xanh của bề, màu trắng của cát. Gió diên

cuồng thổi tung vạt áo cho thân người thon thon của cô gái miền Bắc, và làn tóc tơ mềm dịu của cô gái miền Trung.

Các cô dễ mặc, không nắm lấy tà áo sau nữa, không sửa lại vầng tóc ren rối qua mây. Các cô mãi say sưa gió bề.

Muốn biết ai là khách lạ đến Nha trang, xin mời bạn ra bãi bề trong những buổi chiều nắng tắt. Xa xa trên bãi, kẻ nằm người ngồi, ngón ngang khắp trên cát trắng: vợ kẹp tay chồng, Vespa phình phịch... Mấy chiếc Jeep đỏ xuống bãi bề đủ các sĩ quan: nào Thiếu, Trung và Đại úy... quán nước đá đông nghịt nghịt những người. Quán phở ngoài bề cũng không kém đông.

Ngước tầm mắt về phía xa xa: vôi vôi mấy chiếc tàu thủy nhỏ lên khỏi mặt sóng, phụt khói, vẽ lên chân trời một vết đen tỏa vào lớp mây trời xám xám.

Những chuyến tàu ấy đã vượt trùng dương trong mấy ngày lên đèn trên sóng, nay cập bến, trút vào lòng Nha trang hàng ngàn dân di cư Bắc Việt

Trại di cư

Ngước bước về «sân bay» thăm trại di cư.

Ta thấy mấy dãy nhà tranh, phen thưa lọt gió bề, nằm song song, cao ráo, mát mẻ, chạy dọc theo đường vào phi trường Nhatrang. Đó, trại di cư. Những hình ảnh của ngày năm xưa lần lượt tái diễn: diu đất, bông bề, gồng gánh. Mấy tuần liên tiếp, đồng bào miền Bắc tập tới vào. Trại di cư càng ngày càng đông, sống chen chúc, chật chội, sóng gió nhờ bề vẫn thổi hồng học vào nên không có một cảm giác nóng bức.

Một nghịch cảnh.

Trong lúc đồng bào di cư chui rúc trong mấy nếp nhà tranh gần muốn nứt phen, thì bên kia, hàng dãy Villa rộng rãi, nguy nga, kín cổng.

Trong trại di cư, người ta luồn quần; đàn bà, vạt áo tư thân màu sẫm, với cái quần đen mận mòi, hay quanh tròn với chiếc váy què hương.

Nước da ngăm ngăm ăn nắng miền Nam, càng làm cho hãy hãy đôi má người thôn xứ Bắc.

Vài cụ già khoan khoái thở gió biển để trút sự mệt nhọc trong những ngày chông chênh trên sóng bề. Trẻ

con vô tư, từng bọn, từ tốp, reo cười trên đàn cát...

Đêm Nhatrang

Đêm Nhatrang lại càng tung bừng. Nhạc inh ỏi. «Hợp đêm» mở rộng trong ánh điện với đèn nê-ông sắc sỡ; tiếng nhạc xinh xinh «rum ba».

Giờ giới nghiêm nói rộng, dù tình hình ngấm ngấm có thể xoay trở ngặt nghèo.

Nhatrang sau ngày im tiếng súng, vắng bóng hàng chục chiếc máy bay phun lửa (spitfire) trước đây sần sật xé không trung. Bóng dáng xe hồng thập tự không còn thấy lao mình trên đường nhựa, bằng bằng về bệnh viện nữa... Nay là Nhatrang yên vui. Sóng bề vẫn găm, gió bề vẫn thổi, và sẵn sàng đón những kẻ bỏ què hương.

Danh thắng còn đây

Danh thắng Nhatrang còn đó: Xa xa vôi vôi Tháp Bà, chơ vơ giữa trời, phơi màu, sắc và ghi màu thời gian. Vết tích xưa của Chiêm quốc còn đó.

Hòn chông, sóng gió diên cuồng, chơ vơ giữa lưng trời cao rộng, muôn đời mận tình sống, đá.

Đặt bước đến Hòn Chông, sẽ thấy mình chỉ là hạt cát, mây lông, giữa lòng sâu của vũ trụ.

MÙA ĐÔNG sắp đến nơi đây. Mưa trút xuống Nha thành. Trời như thấp hẳn xuống. Lòng biển diên cuồng gầm thét... Mưa trắng xóa chân trời... Gió trở chiều, thổi lốc từng cơn. Buốt lạnh, mưa gió ngoài trời. Không biết lòng những người ly hương có thấy tôi bởi không nhỉ?

Nhatrang Tân Đông 54.

BẢN CẦN.

Đề được CHÂN LÝ HÓA đời mình nên xem tạp chí

TÌM HIỂU

THÔNG - THIÊN - HỌC

Một cơ-quan tinh-thần, đạo-đức, không đảng phái Tim Chân-lý và Truyền-bá Chân-lý

Giải-quyết nhiều vấn-đề khó-khăn khúc-mắc của đời người.

Chỉ rõ cho biết Ta là gì? và Sự mạng của Ta đối với Ta, đối với Gia-đình, đối với Xã-hội.

Giác-ngộ đời Chơn-lý.

Đồng-bào, Công-chức, tư-chức, thanh-niên nam-nữ Nên xem Tim Hiểu Thông Thiên Học.

Báo-quân: 35 đệ-tá Grimaud—SAIGON

Giám-đốc: NGUYỄN-VĂN-HUÂN

Chủ bút: NGUYỄN-THỊ-HAI

Cuộc biểu diễn rất ngoạn mục
TẠI NHÀ KHIEU VŨ
GRAND MONDE
Do cặp tài tử
JOE, MARIANNA VÀ LISBETH
TRÌNH BÀY

BÁO chỉ đăng những cột lớn về vụ cướp một số vàng lớn lao, trị giá 50 triệu đồng tại phi trường Orly.

Maxe, Riton, và một số tay chân của họ là thủ phạm trong vụ này. Trụ sở của họ là hộp đêm Mystifie. Đa điểm đang tung hứng, vũ nữ trình bày những điệu múa giật gân, phơi da thịt quyến rũ người. Max rủ Riton ra về vì ngăn với cảnh quay cuồng, điên dại của những vũ nữ và cảnh lố lăng của đám mê gái. Tới cửa, hai người tạm biệt, Max hẹn Riton ngày mai sẽ gặp, đoạn chàng leo lên taxi ra về.

— Thưa ông, có một xe hồng thập tự đang đuổi theo ta.

Max nhìn ra sau rồi dục tài xế: — Dặn gaz mạnh thêm chút nữa. Chiếc taxi lao vùn vụt, xe hồng thập tự vẫn bám riết theo sau.

— Chú đậu vào nhà thứ ba... Max xuống vội vàng trả tiền xe rồi biến vào khung cửa sắt... chờ đợi. Chiếc xe hồng thập tự từ từ đậu. Max chạy vụt vào nhà, lên thang máy, mở cửa buồng, lấy khẩu súng, lên đạn ngồi chờ ở cầu thang máy. Hai cái đầu vừa tới. Max chĩa súng vào mặt:

— Làm gì lạ thế Angelo, đi cấp cứu chứ tự do đến đây để thộp người à.

Max bắn hai phát súng chỉ thiên. Angelo và Pierrot vội vàng tụt xuống, chạy ra đường, lên xe rồi « gaz » biến mất. Xe cảnh sát cứu cấp tới, lính uà vào nhà, Max theo một ngõ riêng xuống nhà hàng, vào phòng điện thoại, gọi gấp cho Riton:

— A lô! Riton đấy phải không? Đừng đi đâu hết. Hãy bảo bọn nó đi ngay.

— Có chuyện gì thế? — Không tiện nói ở đây. Rồi mày sẽ biết. Bây giờ bảo bọn nó đi ngay đi. Tao chờ đây.

Riton lấy súng ra trả lời Angelo và Pierrot rồi quay lại ống điện thoại:

— A lô! chúng ra rồi. — Xem xem nó đi thật chưa?

Riton vén màn cửa nhìn ra đường, quay lại cầm ống nói:

— Chúng lên xe đi rồi. — Được. Bây giờ mày lấy xe đi ngay đến đường X. Tao chờ mày.

Chiếc xe dừng lại:

— Mày ngồi sang một bên để tao lái vào « ga-ra » cho

Chiếc xe mất hút vào bên trong. Max dắt Riton sang một gian bên, mở cửa sắt:

— Tao mới mua chiếc « Vedette »

ĐỪNG ĐỤNG ĐẾN TIỀN BẠC (NE TOUCHEZ PAS AU GRISBI)

PHIM PHÁP—Ý ĐƯỢC GIẢI THƯỞNG TÀI TỬ QUỐC TẾ

này đây. Từ hôm mua đến giờ để nó nằm ý ở « ga-ra ».

Max ra phía sau, mở dit xe, bốn năm va li nhỏ nhỏ xếp đều đặn;

— Đây là số vàng trị giá 50 triệu, tao phải để vào

những va li đựng

đạn cho tiện mang.

Mỗi hôm nặng gần

20 cân, đựng toàn vàng nén.

— Tao chưa hiểu ra sao cả.

— Được, lên đây rồi sẽ hiểu.

Hai gã vào thang máy, lên thẳng

buồng. Max khóa kỹ cửa, bật đèn:

— Gian buồng này của mày có tự

bao giờ mà tao không biết?

— Tao mới mua.

— Yên tĩnh hơn cái buồng của mày

vẫn ở. Buồng cũ cũng yên tĩnh đấy

chứ.

— Nhưng bây giờ không yên tĩnh nữa.

Hai gã vào ngồi trong phòng khách.

Max mở rượu:

— Đây là rượu của thằng bạn mới

gửi biếu. Không có

gà vịt, chén tam

bánh khô vậy. Bây

giờ vào việc. Mày

có biết là thằng Angelo nó mời mày

đi vào hai giờ khuya để làm gì không?

Nó mời mày đi để khảo mày xem tao

để vàng ở chỗ nào, nó định « chộp »

mày rồi « tôm » cả tao và số vàng.

Mày đã hiểu chưa. Mày không biết là

tao muốn làm một chuyến cuối cùng

trời thôi ư? Giờ rồi còn gì. Mày nhìn

những nếp ràn trên mặt tao.

Max trao cho Riton một cái kính

hiển vi:

bài của DUY MỸ

Muốn đẹp như
ngôi sao màn ảnh
SIMONE
RENANT
Nhớ dùng
luôn xà-bông
rất trắng
và thơm
hiếu

CL. DAU

MỘT KỶ ĐĂNG HẾT * TRUYỆN PHIM MỘT KỶ ĐĂNG HẾT * TRUYỆN PHIM MỘT KỶ ĐĂNG HẾT

— Mày soi mặt mày nữa. Tao chán nghề này lắm rồi. Tao muốn về hưu cho rồi. Mày hiểu chưa.

Riton ngây người nghe.

— Thôi, bây giờ vào rửa mặt, đánh răng rồi đi ngủ.

Nằm được một chốc, Max mặc quần áo, rón rén ra cửa. Riton nghe động, chồm dậy, mặc quần áo ra đi, sợ ở nơi này nguy hiểm đến tính mạng.

Max lái chiếc « vedette » đến nhà người cậu, Osar, chuyên tiêu thụ hàng lậu. Chàng gặp Merinette, không ngăn ngại Max ôm lấy hôn say đắm.

Oscar mở từng thùng, đặt từng thỏi vàng ra bàn.

— Chừng ấy đấy. Cậu trả bao nhiêu?

— Tao không thích loại này vì muốn tiêu thụ phải đúc nhỏ lại, khó khăn lắm. Nhưng thôi, tao trả 35 triệu.

— Sao cậu dìm giá thế. Chỉ chuyên môn bóc lột.

— Nếu không thì mày mang đi.

— Được, đếm tiền đi.

— Tao chưa có ngay bây giờ. Tao sẽ trả mày sau.

Max ra về lên buồng, không thấy Riton đâu nữa. Chàng hoảng hốt quay điện thoại đến địa điểm:

— Cho tôi gặp ông Ducros.

— Vàng để tôi gọi.

— A lô! Ông Ducros đi rồi.

— Còn Riton đâu.

— Riton vừa được đưa lên xe cứu thương mang đi rồi.

— Ông là ai đấy?

— Max. Thế Josy có đây không?

— Có ta cũng vừa đi.

— Đi theo ngã nào?

— Tôi không được biết.

Max dẫn ống nói xuống bàn. Chàng vận đĩa hát, bài hát đánh dấu ngày chàng và Riton gặp nhau, rồi chàng suy nghĩ miên man:

— Đã hai mươi năm nay rồi, nó

làm phiền mình nhiều quá. Tiền nuôi mẹ nó. Tiền trang su. Đến một cái răng nó đau cũng làm khổ mình. Nếu không có nó mình đã có một sự nghiệp to biết chừng nào. Bỏ nó đi cho rồi... nó can đảm nhưng nó ngu lắm!

Tiếng chuông điện thoại cắt ngang những ý nghĩ đen tối:

— Max, hôm nay anh có thể đến nhà em ăn cơm không?

— Được. Anh luôn luôn sẵn sàng.

Anh thay quần áo rồi tới em ngay.

Ngồi nói chuyện một đôi câu, cô gái có thân hình khêu gợi, lưng lỉnh vào buồng. Max theo sau. Cô gái lên giường nằm, rồi ồng eo:

— Anh yêu em thật ư. Vậy ở lại đây.

Max dậm cì iem, ra khỏi buồng, nghĩ ngợi mung lung:

— Bỏ thằng Riton ư!

Cô gái nói vọng ra:

— Max, vào đây.

Max đành khuất phục theo tiếng gọi của ái tình, nhưng một lúc sau chàng tạm biệt ra về. Tình bạn thiêng liêng đã chiến thắng sự đòi hỏi của xác thịt.

Max tới địa điểm Mystifie gặp Ramon, người mà chàng đã giúp nhiều trong khi túng thiếu.

— Mày muốn cộng tác với tao không? Tiền thì rất nhiều nhưng phải nỗ lực.

Ramon bằng lòng theo ngay. Hai người lên xe đến khách sạn, nơi Josy đang ở. Ramon canh chừng ở ngoài còn Max, vào trong. Một tên chỉ điểm của Angelo thoáng thấy bóng Max, vội vã vào gọi điện thoại báo...

Ramon trông thấy.

Max mở cửa vào buồng. Josy, Lola hoảng hốt. Max nghiêng rằng.

— Josy, chuyện xảy ra như thế nào, kể cho tao nghe.

— Riton vừa tới thì bị đánh và đưa lên xe hồng thập tự.

— Mày thường đi... với thằng Angelo ở đâu?

— Ở khách sạn.

— Hiện tại nó ở đâu?

— Ở buồng đầu kia.

— Còn thằng kia, Bastien, nó thuê mày công việc này bao nhiêu tiền?

— 50 000 quan.

— Những thằng nào cùng làm?

— Detroit, Pierrot.

Max tát thẳng cánh vào mặt Bastien rồi tước lấy số tiền trong túi. Quay lại tát luôn Josy, Lola chạy tới, được luôn một cái nữa. Max ra, đóng ập cửa. Tên chỉ điểm, báo xong, ra xe định chuẩn thì một mũi súng ti ngay sau lưng.

— Đừng đụng đây.

Max ra, Ramon gọi lại, Max đẩy tên chỉ điểm sang một bên, lái xe chạy miết về địa điểm Mystifie.

— Ông Ducros, ông có thể giúp tôi tra tấn thằng chỉ điểm để tìm ra manh mối Angelo.

— Được, mang nó vào đây.

Ba người giải tên chỉ điểm xuống hầm khảo tra. Trong lúc đó, có người báo tin Angelo gọi điện thoại cho Max.

— A lô! Max phải không? Angelo đây. Muốn lấy lại tự do cho Riton.

Anh hãy mang ngay số vàng lại khu rừng B để đổi lấy Riton. Tôi đưa ông nói cho Riton để anh biết hắn đang còn sống.

— A lô! Max, không chấp nhận chút gì cả.

Max bật ống nói quay lại phía Ducros.

— Giờ xuống cõi trời cho thằng Fifi mang thùng súng lên đây.

(Xem tiếp trang 40)

NHÀ CHIẾT TỰ HUỲNH MINH

Tác giả Quyền Đới người trong nét bút

Mà quý Ngài đã nghe danh tài đoán chữ kỳ được cả ngàn bức thư của các giới gởi về xem và khen tặng.

Đám quạ quỳ nói thẳng cuộc đời, sang hay hèn, thành công hay thất bại.

NHẬN TRẢ LỜI BẰNG THƠ

Dành riêng cho quý độc giả hưởng giá xem đặc biệt 50 đồng gởi bằng bưu phiếu, hoặc đủ số tem 50đ, nội trong mười ngày quý Ngài sẽ nhận được bản đoán chữ kỳ

Địa chỉ:
150/9 Frère Louis—SAIGON

Chú ý cần viết chữ và cho biết Nam hay Nữ, tuổi, địa chỉ rõ rệt.

CHEMISE MAY SẴN

Quý Ngài muốn lựa một cái chemise may sẵn cho thật vừa lòng xin mời lại nhà may:

CHÍ THÀNH

117 Frère Louis Saigon

Bảo đảm không rút. Col Indéformable Có nhiều hàng đẹp, nút Manche và Cravate tuyền. Có Chemise Veste đủ màu.

TRUYỆN PHIM MỘT KỶ ĐĂNG HẾT * TRUYỆN PHIM MỘT KỶ ĐĂNG HẾT * TRUYỆN PHIM

LÀM LẠI CUỘC ĐỜI

TRUYỆN DÀI THỜI THẾ của H.P.

CHƯA PHẢI THẾ

(27) TRÍCH TRONG HỒI KÝ của CHÀNG

Sự nhớ tới câu ca mĩa mai của tụi Thiếu Sinh Quân thường đem ra để riếu một cặp chỉ huy «nghiện» chính trị, tôi ngao ngán ngổ ngĩnh. Và, định thôi, chuyển câu chuyện sang lối khác, nhưng chẳng hiểu sao, tự nhiên mình bực bội quá rồi «thả hơi» đặt ra bốn vấn đề then chốt để «cho nó đứt khoát trong cuộc giao dịch giữa người đàn anh này với bọn mình»: một là quan niệm của Văn Nghệ đối với chính trị; hai là thái độ của trí thức đối với Cách Mạng; ba là trật tự giữa cán bộ Cộng Sản với nhau; bốn là vị trí của phái lãnh tụ ngoài Đảng.

Thì ôi thôi! quả là đã đứt khoát rồi!
Tôi chết điếng đi, tưởng đến phải rủ Phương vào ba lô chạy về miền xuôi mất. Nhưng may thay! chủ về khách đang... đối

THẾ MỚI PHẢI

TRÍCH TRONG NHẬT KÝ của NÀNG

Mặt trời nhú mọc đằng chân mây.
Mặt trời ửng hồng trên hai làn môi nồng cháy.
Chúng tôi níu chặt lấy Giây phút Giải phóng ấy bằng một cái hôn.

Chúng tôi là Một rồi. Hỡi Cuộc đời mới! Hãy đợi đây! Hà và Phương có mặt đây rồi.

2-5.— Lên thăm học giả Đ.T.A.

Một bực thầy; một người bạn; một Người.

Ông cũng đau khổ như chúng tôi. Song, không may cho ông — cũng như không may cho cụ Hồ — là, cũng như cụ Hồ, «cái thằng người Khổng Tử» của ông cứ tưởng là rồi sao cũng hòa hoãn được nổi «cái thằng người Sít ta lin» của ông đi, để kết cục là Khổng Tử đã đầu hàng Sít ta lin. Bằng chứng? Đây, cuộc đối thoại giữa ông và Hà:

H.— Thưa anh, dịch địa đi mà nói thì ở đây anh cũng giữ một vai trò tương tự vai trò của Quách Mạt Nhược ở bên Tàu. Vậy xin hỏi anh: giả dụ anh gặp trường hợp của họ Quách (sau khi phê bình ca ngợi một cuốn phim đề cao lao động, rồi bị Công An cảnh cáo là phê bình thiếu điều tra nghiên cứu vì cuốn phim đó của phe Tưởng đánh lộn sông) thì anh có làm bản tự kiểm thảo gửi đi toàn quốc không?

A, sau khi đảo cặp mắt phương dưới theo tư tưởng, cuộn trong làn khói thuốc lá.— Làm chứ! Vì công an họ đủ tài liệu hơn mình. Mời lại... mời lại chính trị lúc này phải

điện bất tương phùng thì thấp thoáng dưới ánh trăng suông, lách nhênh hai bóng người tiến từ ngoài ngõ vào... Chắc là khách quen vì ở đây chỗ thì nhiều mà không thấy chủ nào sửa qua lấy một tiếng... Ủa Hassim... Hassim ở đây?

Phương ngoảnh ngác cũng chưa bằng tới ngõ góc: Vì cái bóng «trắng» đi cùng với cái bóng «đen» (Hassim) lại chính là một ông bạn, người Pháp, nổi khổ với tôi, dạo còn ở Huế, cũng như dạo «về» Paris.

Thế là câu chuyện chuyển sang cái thế tay nắm, và chuyển sang địa hạt quốc tế.

Thì dĩ nhiên là phải nở... như bom napalm vậy!

Khuya lắm tôi mới theo chủ nhân vào phòng sách ngủ...

Nhưng, không an giấc: tư tưởng của A... Nỗi tha hương của thầy bạn Pháp vừa nhập tịch Việt Nam mới... Và... và... sao cái giọng của Hassim vẫn giống giọng của Phương đến thế — nhất là lúc họ cùng hát với nhau?

(TẠM NGỪNG)

lãnh đạo Văn Nghệ.

H, ngó tôi, nhếch mép.— Vàng thì cũng cho là đúng đi nữa thì đây! một thắc mắc nữa: Tào Ngu, kịch sĩ đại tài ấy, sau khi «tham gia» công tác Đảng, sau khi ly dị với tất cả sự nghiệp văn chương đồ sộ của mình, là Lôi Vũ, là Nhật Xuất, là Nguyên dã rồi thì mới đây lại vừa mới... ly dị với Đảng để noi gương Lâm Ngữ Đường mà «chọn tự do» với Kravchenko... Thì, anh, anh nghĩ sao về cử chỉ đó?

A, như bị quất vào «huyệt» cách mạng, vội chồm lên.— Trí thức! Thái độ trí thức mà! Rồi đây, Tào Ngu sẽ lại «chọn tự do» thêm một lần nữa với... với J.P. Sartre. Đúng thế và cũng đau đớn mà nhận rõ lấy chân tướng của bọn mình: dù có được Đĩa bay để đi lên Hỏa Tinh thì chắc rồi cũng đến bất mãn nổi! Đau đớn là đau đớn cho riêng bản thân cái thằng trí thức là mình thôi, chứ nghĩ xem, không có tụi mình bất mãn thì lấy ai để phá vỡ hiện tại, mở lối thoát cho tương lai nhân loại chứ? (giọng bỗng trầm lại) Tuy vậy, mình cũng chớ có được quên rằng mình ở vào cái thế của người Việt, nghĩa là người một nước nhược tiểu — «nhược» là «một» đúng hơn là «yếu»! — nên phải thận trọng lắm, chứ không thể vì mình như... Tào Ngu được...

H.— Nghĩa là?

A.— Mình phải phục tùng Đảng trong lúc này...

H.— Thì cũng cho là đúng đi nữa. Bây giờ đến thắc mắc thứ ba: Đây! trong trại tu dưỡng, tôi có gặp tên H. khu ủy viên mới ở Việt Bắc về... anh có biết câu đầu tiên nó hỏi tôi là câu gì không? Trước hết nhắc với anh rằng: H cùng tôi là học trò cũ của anh. Ấy mà nó hỏi tôi thế này đây: «Dạo này, anh A. đã đỡ lạc hậu chưa?».

(TẠM NGỪNG)

XIX

— Phải rồi, y đi trốn nếu không thì cũng bị đem ra tòa án Đồng minh...

Sắc không hiểu:

— Anh cũng biết ư?

— Sako thuộc vào lớp phạm nhân chiến tranh.

— À ra thế. Thảo nào hẳn bỏ đi chẳng dặn dò một lời.

— Cô không biết gì hết cả à?

— Chuyện riêng của hẳn tôi chả mấy khi để ý. Xưa nay tôi vẫn vô tình. Tiền của hẳn cho thì tiêu, còn hẳn làm cái gì cũng mặc thầy. Bây giờ ở một mình lại rộng rãi. Tối đi làm. Ăn cơm ở hiệu. Nhà khóa lại bỏ mặc cho hàng xóm coi hộ.

— Cái buồng này cô thuê hết bao nhiêu?

— Rẻ thôi. Độ ba trăm. Đồ đồng một nghìn hai. Hai gia đình nữa ở chung. Đèn điện tù mù. Nước không có. Nhưng mà bây giờ kiếm được cái phòng ngủ ở trên tỉnh cũng khó khăn lắm. Tiền thuê đắt như vàng.

Căn phòng của Sắc chừng bốn thước vuông. Một chiếc giường trải nệm trắng chiếm hết gần nửa gian nhà. Cuối giường kê một cái tủ áo nhỏ. Bên đầu giường để một cái bàn phấn thấp, có mặt gương hình bầu dục. Một chiếc

ghế «phô toi» đặt cạnh cái bàn tròn, trên để một bình hoa giấy. Hộp phấn, bàn chải, hoặc lọ nước hoa để bừa bãi trên bàn trang điểm. Trên trần thấp, lủng lẳng một cái bóng điện chụp chao xanh.

— Anh ngồi chơi đi. Để tôi lấy rượu ra uống...

— Thôi, cô đừng cho tôi uống rượu.

— Uống một tý cho vui. Ngày gặp mặt mà...

Sắc cười đông đưa. Cô mở tủ lấy chai rượu và hai chiếc ly.

— Ở đây tôi đủ cả. Rượu này, bếp đèn cồn, trà tàu... Để tiếp khách. Mà cũng ít khi có khách lắm.

Tinh định hỏi Sắc làm ở đâu nhưng trước cách phục sức diêm dúa của nàng, anh đã đoán ra được. Tuy vậy, Sắc cũng bảo:

— Bây giờ tôi đi nhảy, anh ạ. Tôi đã chán ngấy cảnh chông con rồi. Thằng Sako nó như một con gấu. Ghen ghè lắm. Không ai bén mảng được đến nhà. Mình sống như bị giam cầm... À, anh còn nhớ cái hôm nó chột về gặp các anh đến quyền gạo không!

Tinh gật. Anh hình dung đến bộ mặt hung dữ của gã Nhật bản. Anh nói đùa:

— Giá hôm ấy có một đũa thì thế nào cũng như xương rồi!

Sắc vừa rót rượu vừa cười khanh khách. Cặp môi đỏ mọng tinh tú, hàm răng trắng đều, thấp thoáng một mảnh răng vàng duyên dáng. Tinh nhận thấy ở Sắc một vẻ đẹp khêu gợi. Anh bảo:

— Trông cô vẫn trẻ đẹp như xưa!

— Thế ư? Tôi cứ tưởng tôi già đi nhiều lắm chứ?

— Năm nay cô bao nhiêu rồi?

— Năm ba.

— Còn trẻ chán. Cô hơn tôi hai tuổi đấy.

Sắc nhìn Tinh một giây rồi bảo:

— Thế mà trông anh có vẻ già hơn tôi.

(đọc tiếp trang sau)

Kể từ 10-9-54 dời về địa chỉ mới

HO ! HO ! HO !

Thái Bình Bô Phế Tinh

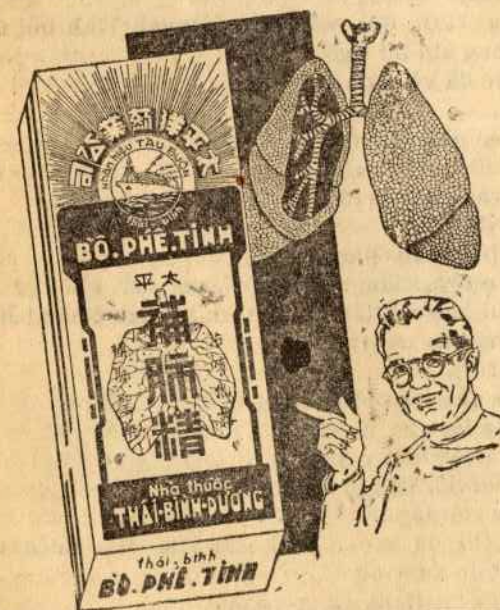
Nhãn hiệu TÀU BUÔN

Chuyên bổ phổi, nhuận phổi, gián hỏa, trừ đàm và trị các chứng ho bất luận mới phát hay ho lâu

Nổi tiếng thật nhiều Có bán khắp nơi Nhà Thuốc

Thái-Bình-Dương

78 Boulevard Gaudot—CHOLON

BỜ MỜI số 140

Thần hiệu HỒI XUÂN TÁN

Chủ trị Cầm mao thường hàn, phát nóng, phát lạnh. Hoặc ăn nhầm đồ lạnh lẽo, cho nên gây ra chứng bệnh ỉa mửa, tay chân co rút, tứ chi rũ liệt, hàm răng ngậm cứng, trong ruột quần đau, tức là chứng bệnh thời dịch rất nguy hiểm đến tánh mạng, lập tức dùng:

HỒI XUÂN TÁN

một ve liền thấy kỳ công cứu cấp, như thánh dược, đi xa mua theo hộ thân.

Nhà thuốc: BÌNH AN CÁC

số: 43 đường Piquet—Cholon

QUÁN QUẢN TỬU ĐIỂM

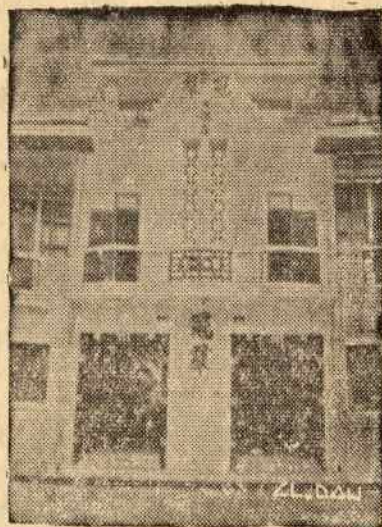
Téléphone: 402

Số 2 và 16 đường
des Artisans
CHOLON

SIÊU QUẢN TỬU ĐIỂM

Téléphone: 580

Số 440, đường
Marins — CHOLON

VIỆT NAM CÓ MỘT

Nhà chuyên môn làm chân giả và tay giả để ráp thay những chân cụt và tay cụt. Theo đúng phương pháp của những nhà chuyên môn Pháp và Mỹ.

Được tín nhiệm của sở quân y Pháp ở Saigon.

Xin mời lại viếng hoặc viết thư

HIỆU BATRU

301, Colonel Grimaud
SAIGON

NIỀM TIN ● tiểu thuyết dài của Vĩnh Lộc

Tình thoáng gặp khuôn mặt hốc hác của mình trong gương, anh cười buồn:

— Có lẽ tại tôi phong trần sớm quá?

— Anh cứ nói thế. Còn tôi thì sao?

— Trông cô chẳng ai dám bảo là người vất vả.

— Ấy thế mà số kiếp vẫn chẳng ra gì đấy. Anh xem, đời gái nhầy...

Giọng Sắc chợt chua chát. Nàng uống một hơi hết ly rượu, móc ví lấy gói thuốc ăng lê ra, đưa mời Tình:

— Anh hút một điếu.

Sắc ngồi trầm ngâm bên khói thuốc, trên tay hãy còn ly rượu cạn. Nàng bảo:

— Minh cũng biết rằng cái kiếp của mình bây giờ chỉ là kiếp con thiêu thân, ham ánh lửa, lăn mồi vào cuộc sống xa hoa...

Nghe Sắc nói, Tình tưởng như nàng đã đọc rất nhiều tiểu thuyết của Lê văn Trương. Một tâm hồn trụy lạc lãng mạn.

— Chị Sắc có nhà không?

Có tiếng nói quen quen ngoài cửa?

— Nhân đây hả! vào đây.

Nhân đẩy cửa. Cô đứng xững xờ. Đôi mắt đen thoáng một vẻ ngỡ ngàng. Nhân mặc một chiếc áo cánh chúc bầu. Khuôn mặt trái soan trắng hồng. Tình không tìm thấy hình dáng cô em ngày nhỏ nữa. Trước mặt anh là một cô gái quê nên nếp với tất cả vẻ xinh xắn, e lệ của tuổi dậy thì.

Lát sau Nhân mới nói được một câu: « Anh Tình... » Hình như đôi má cô vừa ửng đỏ. Hai con mắt lạnh nhìn Tình với vẻ triu mến, ngỡ ngàng.

— Nhân lớn quá. Tôi nhận không ra...

Tình chỉ nói được thế. Không khí ngượng ngập bao quanh lấy hai người. Sắc kéo tay Nhân:

— Ngồi xuống đây đã. Làm gì mà bẽn lễn như cô dâu mới về nhà chồng ấy.

Nhân càng đỏ mặt hơn. Cố gắng lắm, cô mới nói được:

— Trông anh Tình sao mà xanh quá...

Tình mỉm cười thân yêu. Lần thứ ba, anh thú thật:

— Tôi vừa được phóng thích...

— Nghĩa là mới... ở tù ra, đấy em ạ. Sắc cắt nghĩa với nụ cười trầm lặng.

Nhân nhìn Tình, đôi mắt đầy ái ngại. Tình hỏi để khuấy tan không khí ngỡ ngàng:

— Anh Lực đã về chưa?

— Chưa ạ.

— Chị ấy có nhà không?

— Chị ấy cũng đi làm...

Tình tìm câu chuyện một cách khó khăn:

— Còn... Nhân...

— Em ở nhà trông cháu...

— Và bếp nước, cũng như ngày xưa, phải không?

Câu hỏi vui khiến Nhân mỉm cười. Lát sau Nhân bảo:

— Anh sang bên nhà chơi.

Sắc ngăn:

— Để chốc nữa họ về hãy sang chứ.

Nhân đứng lên:

— Thôi, em về trước vậy.

— Ngồi chơi đã, làm gì mà vội thế!

— Sợ cháu nó dậy...

— Nó dậy thì đã sao. Cứ cho nó làm điếc tai hàng xóm một hôm đi xem nào?

— Như chị ấy... Rảnh rang có một mình!

ĐỜI MỚI SỐ 140

NIỀM TIN ● tiểu thuyết dài của Vĩnh Lộc

Nhàn ra về, Sắc bảo:

— Con bé cũng ngoan. Làm quần quật tối ngày. Được cô chị dâu thì cứ xềnh xềnh ra. Ra điều cô ta đi làm mà. Coi em chồng chẳng khác gì con sen!

— Trông Nhân nó cũng không đến nỗi vất vả lắm.

— Tưởng thế đấy chứ. Chắc là anh yên chí về bộ cánh của cô ta. Bề ngoài cả đấy. Che miệng thế gian mà.

Chợt Sắc trông thấy ly rượu của Tình hãy còn đầy:

— Kia, uống đi chứ.

Tình lúng túng nâng ly.

— Nhà tôi thì tự do lắm. Vả lại mình là bạn cũ. Khách sáo làm gì.

Rượu vào người, Tình nóng ran. Gian phòng ảm cúng và cử chỉ thân mật của cô bạn cũ khiến Tình quên được những nỗi lo lắng hồi sớm mai. Anh ngả lưng lên ghế bành, khoan khoái bảo Sắc:

— Cho bỏ những ngày ăn cơm hầm, gối đầu tay, nằm đất, mơ tưởng đến ánh tự do ngoài trời...

Ngoài cửa, tiếng bầy trẻ cười đùa rộn lên.

— Này, có quý khách lại chơi!

Nghe tiếng Sắc, Lực chạy ra. Anh «à» một tiếng rồi vồn vã nắm tay Tình:

— Vào đây! vừa kéo Tình, anh vừa bảo, vui mừng:

Ai ngờ mà lại được gặp nhau nhỉ?

Vợ Lực đương thay áo cho con bên tấm ghế ngựa. Lực bảo vợ:

— Đây là anh Tình bạn nối khố của anh em tôi hồi nhỏ. Còn đây là vợ tôi và cháu gái đầu lòng.

Người đàn bà khẽ nghiêng đầu chào.

Lực đánh chiếc áo sơ mi xanh, tay xắn lên khỏi cùi chỏ. Anh mặc quần đùi. Trông đặc biệt dân lao động ở ngoại ô. Còn vợ Lực thì áo cánh phin trắng nõn. Tình không thể ngờ được vợ Lực lại uốn tóc. Chị ta có một vẻ đẹp sắc sảo. Giáng người đều độ, có vẻ như sinh trưởng ở một gia đình giàu có. Tình nghĩ đến một cuộc hôn nhân khác thường của bạn.

Lực ân cần bảo:

— Anh vào rửa mặt, chân tay đi rồi ra sẽ nói chuyện nhiều.

— Em đã lấy khăn, sà bông rồi đấy. Nhân đứng sau nhắc anh.

Lực bảo vợ:

— Mẹ con Châu vào lấy bộ quần áo để anh Tình thay đi. Quay ra Tình, anh chép miệng: Trông tang thương quá!

Tình bảo: « Tôi có quần áo rồi ».

Lực gỡ gói hành lý của bạn ra, cười chất phác:

— Rập một màu ka-ki thải của lính Liên hiệp Pháp!

Quả thực đó là một bộ quần áo vàng đã cũ, dài rộng quá khổ, người ta phát cho Tình lúc còn ở trong trại tập trung.

— Kia cô Nhân, không đi rót nước mời chị Sắc.

Vợ Lực đơn đã nhắc. Sắc cười thân mật:

— Ôi! Khách người nhà, cô vẽ, nước với nôi.

Nhưng Nhân cũng đem nước ra.

Sau đó Nhân dọn cơm. Vợ Lực cứ ngồi điềm nhiên chơi với đứa con nhỏ. Sắc thấy hơi khó chịu. Đợi cho Tình đi lên, Sắc mới đứng dậy:

— Thôi tôi đi về đây.

(đọc tiếp trang sau)

ĐỜI MỚI SỐ 140

Một người bạn luôn luôn trung thành

Đại tửu lâu

SOAI KINH LAM

496, đường Thủy Bình — CHOLON. Téléphone N° 169

PHÒNG RỘNG RÁI, MÁT MẺ ĐẶC BIỆT CHIẾU ĐÁI AN CẦN

Nhận đủ tiệc trà, tiệc rượu, lãnh bao dọn tại nhà

Retenez cette adresse:

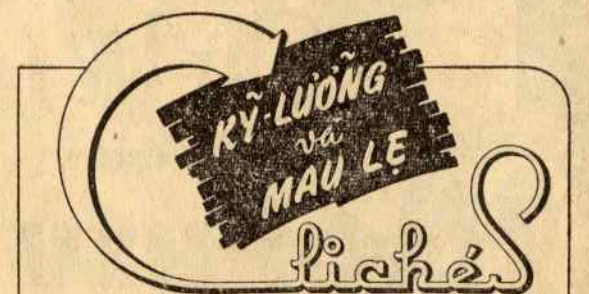
Grand Restaurant SOAI KINH LAM

496 rue des Marins, Cholon

SALLES CONFORTABLES, SPÉCIALITÉS
CHINOISES, ACCUEILS CHALEUREUX.

Chải Brillantine BOBEL

Tức là xức dầu thơm thứ quý nhất

NGUYEN-TRUNG
150 RUE GIA LONG - TEL. 21.503

— Chị ở lại soi cơm một thể. Chả mấy khi lại có cả anh Tinh mới về.
 Lực ân cần mời. Vợ anh léo nhéo :
 — Cơm nhà nghèo, rau muối thôi, chị ạ.
 Không để ý đến câu nói mát mẻ của vợ Lực, Sắc từ chối :
 — Thôi, xin để khi khác. Hôm nay có khách mời đi ăn trên phố.
 Trước khi ra, Sắc dặn :
 — Đến chiều thì anh Tinh phải đi ăn với tôi đấy nhé.
 Vợ Lực nhìn Sắc bằng đôi mắt đồng danh.
 — Bên này có chặt thì tối sang tôi mà nghỉ.
 Sắc nói một cách rất thân thiện. Vợ Lực không nín được nữa :
 — Chết! Ở thế sao được! Chị có một mình...
 Lực đã quen tính Sắc thân mật quá thành ra không để ý giữ gìn gì hết. Anh khẽ lườm vợ rồi bảo :
 — Bên tôi cũng còn rộng chán, chị ạ.
 Thực ra gian nhà của Lực không rộng hơn căn phòng của Sắc là bao nhiêu. Đồ đạc vốn vẹn có một bộ bàn nước cũ, chiếc giường tây mua lại tầm tầm với một cái tủ. Hai vợ chồng Lực và đứa con ngủ ở giường. Còn Nhân kẻ ghế bố nằm cạnh nhà bếp. Ở đây có ngăn một tấm liếp nhỏ. Gian buồng xếp ấy để mấy cái rương với một tủ đựng không có gương.
 Sắc ra về rồi, vợ Lực mới bảo :
 — Đàn bà gì mà ngớ ngẩn quá! Ai lại mời anh Tinh sang... nghỉ bao giờ!
 Lực ngắt lời vợ :

— Thì cô chẳng biết tính chị ấy xưa nay ư. Ăn nói bấp chập mà bụng dạ thì có gì đâu...
 Vợ Lực vẫn chưa chát :
 — Đàn bà ăn nói nó cũng phải ý tứ một chút chứ. Chả sống tự do quen rồi mà!
 Lực mắng át :
 — Thôi cô im đi! Xấu xa gì thì người ta cũng đã là ăn nhân nhà mình. Không có chị ấy thì lúc về vợ chồng rúc vào đâu. Lại còn ai đưa cô đi làm ở sở buôn nữa?
 Vợ Lực nín thinh. Nhân đã bụng nổi cơm ra. Giữa bữa ăn, Lực kể :
 — Tôi bị kẹt lại ở thành phố, anh ạ. Thế rồi mới gặp nhà tôi. Chị Sắc thì gặp con Nhân ở ngoài hậu phương. Lúc ấy bà cụ tôi vừa chết. Trong một trận ném bom ở Thái Bình, hai chị em gặp nhau rồi dắt nhau hồi cư. Còn anh thì ra sao? Có gặp anh Đạm lần nào không?
 (còn tiếp)

ETRAN VAN *Nhà bán Kính thuốc chuyên Môn*
PTIQUE SCIENTIFIQUE
LUNETTERIE
 12. PHAN. THANH. GIẢN SAIGON

Do cựu cai quản nhà bán kính thuốc Solirène-Heumann trên 25 năm kinh nghiệm đảm nhận.

Giữ cho giấy quí Bà mới mãi
Phấn HẢI QUANG
 trắng, mịn không dính quần áo

Thuốc ho trái nhả
PECTO-CHERRY

 TRIỆU HO. NGỪA LAO
 CHO NGƯỜI LỚN
 MÀU ĐỎ HỒNG, MÙI THƠM NGỌT
 RẤT DỄ UỐNG
 Đại lý tại Việt Nam
NHÀ THUỐC KIM-QUAN
 SỞI CHỢ MỚI SAIGON

CHỈ CẦN VÀI HỘP
ĐẠI BỒ
NGŨ TẠNG TINH
 LA-VẠN-LINH
 là ngài có thể hồng
 hào khỏe mạnh
 trở lại

Ăn không ngon, ngủ không yên
 tối ngày mệt nhọc, đi đứng uể oải,
 đó là triệu chứng mất sức, yếu tim
 của ngài!

Chỉ cần vài hộp Đại Bồ Ngũ Tạng
 Tinh La Vạn Linh ngài sẽ ăn ngon
 ngủ khỏe, mạnh mẽ, hăng hái, vui
 vẻ tinh thần, việc làm không biết
 mệt. Đó là một kết quả vĩ đại, nhờ
 đó mà thuốc Đại Bồ Ngũ Tạng Tinh
 La Vạn Linh được nổi tiếng như thế.

Tổng phát hành
 Nhà thuốc **LA VẠN LINH**
CHOLON
 Có đề bán khắp các tiệm thuốc Việt-Hoa

Chải GOMFIX
 Bọn đẹp thêm và dễ tắm gội

Mỗi gia đình sáng suốt
 nên chú ý mua sẵn :

1. — 1 gói
BEKINAN Tiên
 (Euquinine actlée)
 cho trẻ em

Thuốc ban nóng thần hiệu
 Quân thù số 1 ban nóng trẻ em

2. — 1 hộp
LONKINAN Tiên
 (Quinine actlée)
 cho người lớn

Thuốc rét thần hiệu
 Trị ban nóng và rét rất hay

Hygiène --- Santé --- Qualité
Pharmacie Tiên
 98, Bd. Bonard — SAIGON

TÊ BẠI, PHONG THẤP và tất cả các bệnh do máu xấu
 gây ra, chỉ một phương thuốc thần

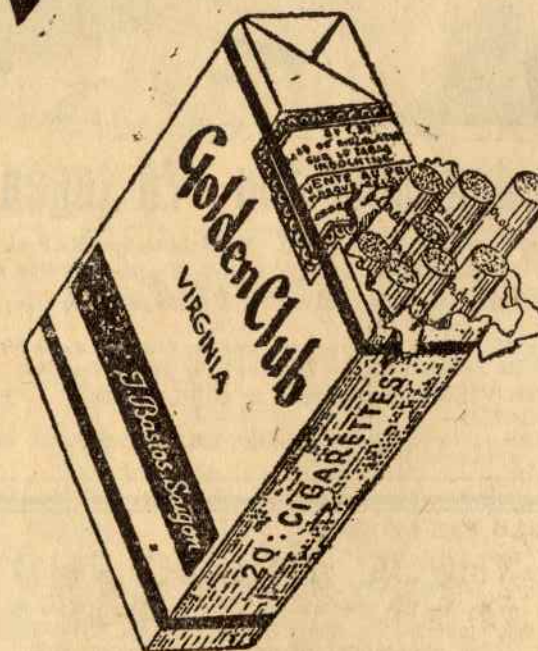
Thuốc rượu **39** **Nguyễn an Cư**

Trị bốn, uất rất công hiệu. Trong 2 tuần uống thuốc rượu 39 sẽ
 thấy hết nhức mỏi, đau lưng, mặt trở nên hồng hào, tươi, khỏe, trẻ
 vui và mau lên cân — Có đề bán khắp nơi đại lý Ta và Tàu.
 10 đồng 1 hộp có cả bột quế

Các bà mẹ hiền hãy lo mua sẵn cho con
 I ve dầu TỪ BI

Chủ trị con nít, ho nóng, làm kinh, bú không tiêu, sinh bụng.
 Sãi, đen, ghẻ, lở thúi lỗ tai
 Có bán khắp nơi các đại lý thuốc Ta và Tàu
 Mua sỉ do nơi : số 54 đường MAC MAHON — SAIGON

Golden Club

HỘI CÔNG-THƯƠNG

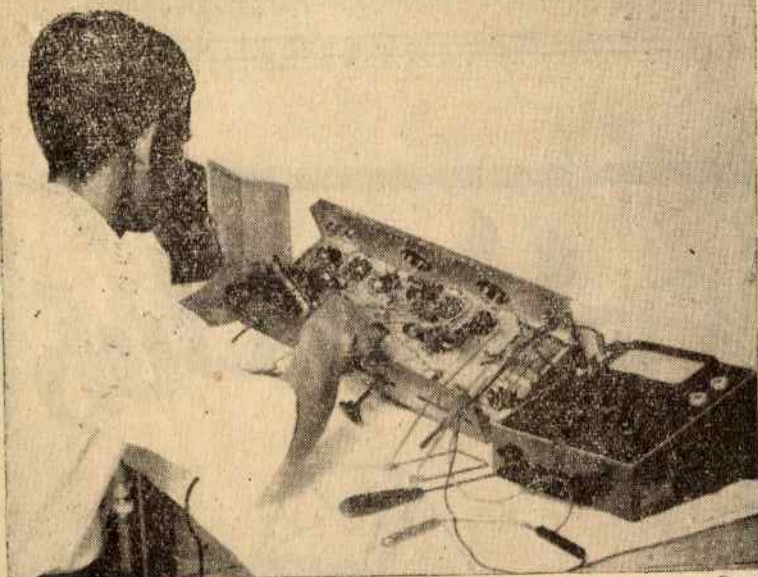
SAIGON

Góc đường Vannier và Georges Guynemer

XUẤT NHẬP CẢNG

Điện Thoại số 22.137

SAIGON

Khóa dạy hàm thụ Vô tuyến điện

Lần thứ nhất trên lãnh thổ VIỆT NAM khóa học RÁP và SỬA máy VÔ TUYẾN ĐIỆN dạy bằng lối HÀM THỤ. Bài cơ để hiểu bằng Việt Ngữ. Thực hành đầy đủ như AU MỸ. Hết khóa sẽ phát CẤP BẰNG và được trọng dụng về ngành chuyên môn.

Bên trường đã đào tạo được rất nhiều anh em theo học được kết quả mỹ mãn. Ghi tên học lúc nào cũng được—Tại trường có khai giảng khóa:
1. HIỆU THÍNH VIÊN V.T.Đ.H.H. — 2. ĐIỆN TÍN VIÊN — 3. RÁP và SỬA máy thu thanh V.T.Đ.
Viết thư hỏi học tại trường Chuyên Nghiệp V.T.Đ. LECTASON 278, đường Trưng Nữ Vương (P. Blanchy) Saigon—Đ T. 22.087.

VIỆN BẢO CHẾ LE NOM

THUỐC TRƯỜNG THỌ

Một dược phẩm bào chế theo phương pháp khoa học tối tân do bao nhiêu sự cố gắng để phối hợp dung hòa với những thuyết của 3 bác sĩ. VORONOFF HAUSER và BOGOMOLETZ.

Đề tăng cường « sinh lực » giúp cho người đời sống lâu, trẻ trung « chậm già » Có biệt tài giúp cho « đàn ông suy nhược », tóc sớm bạc, chống lại « sức hàng hải ». Giúp « phụ nữ giữ gìn nhan sắc tươi thắm bền lâu, xóa bỏ những nét nhăn » trên má.

Giúp cho « trẻ em » sức khỏe « hùng cường tráng kiện ». Muốn làm đại lý do số 30 đường Cl. Grimaud Saigon có bán các tiệm thi ốc Hoa Việt. Tàn y được từ thuốc gia đình Phương ngữ cách trị tại nhà mình—tác giả Bác sĩ Ngô Nhơn Trọng bán theo địa chỉ trên đây.

Đừng đừng đến tiền bạc

(tiếp theo trang 33)

— A lô! Máy đưa ống nói cho thằng Angelo. Tao bảo máy đưa ống nói cho thằng Angelo.
— A lô! Angelo, tao ưng thuận. Đêm nay, 12 giờ.

Fifi khệ nệ bưng thùng lên, Ducros nẩy thùng lấy ra ba khẩu tiểu liên. Trước khi đi, Max còn trao cho mẹ Ramon một số tiền, dặn vợ Ducros yên trí...

Angelo cùng đồng bọn tới trước. Chúng đi làm hai xe. Một xe chở Riton do Angelo lái cùng một tùy tùng. Xe kia do một số tay chân trang bị tạc đạn để hành sự, đậu mé xa.

— Bây giờ mở mắt được cho tao chưa.

— Mở mắt cho Riton.
Ánh đèn pha chiếu thành luồng, xe dừng cách hai mươi thước. Angelo phải một tùy tùng cầm tiểu liên tới. Max sai tùy tùng xách bốn vali vàng ra. Angelo dẫn Riton tới. Hai bên gặp nhau ở giữa khoảng hai xe đậu. Angelo mở vali thứ vàng rồi cười trối cho Riton:

— Riton, mày có thể đứng sang bên đây được chứ.

Riton bước sang, Max bộp vào đầu Riton đẩy về phía bên. Angelo theo mấy vali vàng, viên tùy tùng lên sau, xe rẽ mấy biển đậu. Sắp sửa lên xe, bỗng có tiếng động cơ. Max chớp chớp lấy một khẩu tiểu liên, la lớn:

— Có tiếng động cơ lạ. Nó lừa thế nào được tao. Dân cả ra, nằm sát xuống lề đường.

Chiếc xe chạy đua vượt qua, ba quả tạc đạn liệng trúng vào, xe tan tành, khói mù mịt. Max đặt tiểu liên xuống đất, chờ đợi. Hăm xe, mấy tên nhảy xuống, tiến đến đám khói mù mù xem kết quả thì... tiếng tràng đạn ròn rã nổ, chúng thì nhau gục. Max, và Ducros đứng cả dậy lợm mấy khẩu súng trong xe... Ramon bị tử nạn vì nấp bên hông xe. Riton lái chiếc xe của bọn kia lại Ducros vào xác Ramon đặt lên xe. Max lái, Ducros và Riton ti súng lên kinh, xe lao vùn vụt...

Angelo lấy làm lạ về sự chậm trễ của đồng đảng nhưng hẳn mừng rỡ vì xe đã tới, từng tràng súng nổ tới tấp. Angelo lái xe chạy thẳng. Max rượt theo. Hai bên bắn nhau tới bời:

— Bắn vào bánh xe.
Ducros chửi mửi súng lia xuống bánh, chiếc xe Angelo bị nổ lốp, chệch chệch gần đó... viên tùy tùng của y bị đạn vật ra chết... Riton cũng bị đạn nằm vật.

Chiếc xe của Angelo lật nhào xuống lề đường... Angelo cầm tạc đạn bước ra nhưng chưa kịp ném đã bị một băng đạn gục ngã, trước khi chết, hắn trút toàn lực đập tạc đạn. Chiếc xe bốc cháy. Max nhảy xuống nhếch nhếch nhìn đám lửa bốc ngùn ngụt... thiêu cháy số vàng đất giá.

Riton mò xong còn tỉnh. Mặt hắn rưng rưng nhìn Max:

— Tao không sao cả. Đi ăn cơm rồi đến đây với tao nhé.

Max nheo mắt gật đầu. Chàng và tình nhân ngồi trên chiếc xe lộng lẫy tới khách sạn. Bữa cơm đầy những món ăn ngon đã dọn ra đầy đủ... điện thoại reo.

— A lô! Max đấy à. Riton chết rồi.
— Được, tôi đến sau bữa cơm.

Max đỡ đầu, vịn lại đĩa hát năm xưa mặt chàng hiện lên tất cả vẻ đau khổ, người yêu của chàng nhìn thấy trong khe mắt rần rần hai giọt lệ long lanh...

Phim « ĐỪNG ĐỪNG ĐẾN TIỀN BẠC » đã đưa ra một cốt chuyện ly kỳ, giáo dục khán giả bằng những thí dụ cụ thể về sự bạc bẽo của đồng tiền.

DUY MỸ

Hộp thư Tòa soạn

Bạn Hoàng Ấn Tuyên (K.B.C. 4349):

Hoàn nghênh thiện chí của bạn. Sân sàng tiếp nhận những bài vở của bạn. Thân mến.

Bạn Dạ Ly Hương:

Vui lắm. Bạn nên viết nhiều những loại bài ấy. Thân mến.

Bạn Tô Muội (Huế):

Chưa chi đã lo nếm mùi thất bại. Chịu khó rèn luyện, sẽ thành công. Chúc sáng tác nhiều. Thân mến.

Bạn M.H. (Đà Lạt):

Nếu khả quan xin chiều ý bạn. Thân mến.

Bạn Trần Minh Hòa (K.B.C. 4217):

Bạn chịu khó quá nhỉ. Cảm ơn bạn nhé.

Bạn Hoàng Thùy Mai (Huế):

Đã nhận đủ. Đa tạ. Ở Hội an à? Đi học chưa? Chúc sáng tác khả quan hơn.

Bạn Lê Ngọc Hoa (Huế):

Đã chiều ý bạn mong muốn. Mong đợi sáng tác của bạn.

Bạn Trần Thiện Ai (Saigon):

Có triển vọng. Cố gắng nữa nhé. Thân mến.

Bạn Văn Sơn P.M.T:

Sẽ đăng. Chờ nhé. Thân mến.

Bạn Hán Thương:

Sẽ đăng. Đa tạ.

Bạn Duy Năng (Nhatrang):

Nếu đăng. Sẽ chiều ý bạn. Đa tạ.

Bạn Tam Phương Cát (Hương bình):

Ý bài của bạn hay. Bạn nên tiếp tục nữa nhé. Thân mến.

Bạn Bình Phương (Tuy hòa):

Tờ Báo ấy không phát hành nữa. Cảm ơn bạn cho ý kiến.

Bạn Kinh Thành (Huế):

Đừng sốt một nhé. Tuân tự như tiến mã. Chúc sáng tác nhiều. Thân mến.

Bạn Hoàng Dương (Nhatrang):

Cảm ơn bài hướng ứng của bạn.

Bạn Chúc Giang Bút Đức Vương:

Hoàn nghênh. Bạn gửi cho. Những cảnh đẹp phương Bắc. Đang xem bài của bạn. Thân mến.

Bạn Hoàng Tuấn (Sài gòn):

Rất hoan hỉ. Bạn cứ tiếp tục gửi. Hoặc nếu rảnh mời bạn đến Tòa soạn. Thân mến.

Bạn Khanh Quân (Rochefort):

Đa tạ lời quá khen. Mạnh khỏe chứ. Chúc bạn tiến.

CÙNG CÁC BẠN:

Anh Thư (Saigon), Phong Điền (Huế), Hồ Sơn Hữu (Saigon), Anh Mặc (Long Thành), Linh Giang, Tường Phong (Huế), Trường Xuân (Saigon), Linh Giang:

Bài và thư của các bạn chúng tôi đã nhận được. Đang xem. Chào thân mến.

BẠN ĐỌC THÂN MẾN

Mỗi lần các bạn nhận được giấy thanh toán tiền mua báo, thiết tha yêu cầu các bạn cho gửi ngay bưu phiếu về ty quản lý để tiện việc sổ sách.

Kính chào thân mến,

Quản lý Đới Mới

TRÁC ANH

VĂN CHÁNH THƠ XÃ

115 đường Gia long — Sau chợ Saigon

MỜI VỀ ! đầy đủ thêm

SÁCH HỌC

Pháp và Việt cho học-sanh các trường Pétrus Ký, Gia Long Chasseloup, Marie Curie. Jauréguiberry và các trường tư.

— Các bậc tiểu học, trung học, đại học và các ngành chuyên môn.

CẦN BẢN THẢO giá trị để xuất bản

SẼ XUẤT BẢN! sẵn sọc cách nào cho sự học con em mau tiến tới của NGUYỄN HIẾN LÊ

ĐĂNG TIN CÂY

Pharmacie

HUỲNH-VĂN-HUY

Ex. Pharmacien Principal de L' A. M. I.

N° 117 Boulevard Bonard

SAIGON

Bán đủ các thứ thuốc Âu Mỹ
Thuốc mới, giá rẻ — Tiếp rước vui
vẻ mau mắn.

SÂM
NHUNG

CƯỜNG HUYẾT TINH

Dùng được phẩm hảo hạng, bảo chế rất tinh vi. Giúp người già yếu suy nhược, bồi bổ lại não cân hưng vượng, thêm tuổi sống lâu. Giúp Phụ nữ điều hòa kinh nguyệt để thọ thai. Khi sanh rồi, Huyết xấu, tay chơn lạnh, tê nhức, nên dùng phục hồi sức lực mạnh mẽ và giúp trẻ em hùng cường tráng kiện mau lớn. Tất cả Nam Phụ Lão Ấu trường phục.

Cường huyết tinh

Nhân « Thần hồ » sống đầy đủ sức lực khỏi lo đau ốm.

Nhà thuốc: Thiên bảo Đường

Có bán khắp tiệm thuốc Hoa Việt.

Số 69 Bd. Grudot, CHOLON

BẢN TRỜI

(tiếp theo trang 21)

bà, đến con, cháu, cháu... đều được hưởng một số tiền không bao giờ hết. Ngược lại, những đời con, cháu, cháu... bác Xá cam chịu số phận của kẻ BẢN... TRỜI.

Vì vậy, bà Chánh nói thông thả :
— Thôi, bác cũng bán... giờ cho tôi.
Thấy bác Xá vẫn im lặng, bà Chánh lại nói tiếp.
— Tôi sẽ tính thuế với bác rất nhẹ!
Như một tin mừng, bác Xá gãi vội dục.

— Bỏ nó cứ viết giấy bán... giờ đi, để giữ lấy miếng đất cho các con.
Bác Xá gật đầu với một giáng điệu đặc ý.

— Cụ mua... giờ cho chúng con, thật quả là một nghĩa cử vô cùng cao rộng. Chúng con và các cháu không bao giờ quên ơn hai cụ.

Không bao giờ bằng lúc này, bà Chánh tỏ lòng thương những người nghèo.

— Bán... giờ như vậy, đều có lợi cho hai bên. Bác có miếng đất chẳng lẽ tôi chiếm thì các con bác không có chỗ ở. Mà bất các bác ở tù để thay số tiền nợ thì là một điều không nên.

Bác Xá chỉ gật đầu lia lịa, như kẻ chịu một đặc ơn.

— Vâng, cụ thương chúng con...

Đã bao nhiêu lần đi đòi nợ, lần này bà Chánh mới hài lòng một chút. Ngày mai, nếu bà mua được... giờ của bác Xá, thật là một điều may mắn. Vì hàng ngày bà có thêm một công việc đi đòi thuế. Tuy là số tiền nhỏ, nhưng dần dần cũng thành món tiền khá to. Nghĩ vậy, trước khi ra về bà Chánh an ủi bác Xá một vài câu.

— Bác cứ yên lòng. Ngày mai tôi sẽ sang để làm giấy cho hợp lệ. Bác cứ ở nhà, tiền công đi làm tôi sẽ trả một gấp hai.

Đêm vắng trở về.

Trời hôm nay tuy vắng trăng sao, bác Xá cũng cảm thấy sáng hơn mọi đêm trước. Nhìn hai đứa con ngủ một giấc ngon lành, lòng bác Xá đã bớt sự lo nghĩ cho cuộc sống của ngày mai, dù việc bán giờ chỉ là kế để khất nợ một cách khôn khéo.

Mà thôi! Niềm tin ở ngày mai của bác Xá vẫn không phải là một thẳng bán... giờ không vãn tự! — Để tránh khoản nợ truyền kiếp cho những đời con cháu về sau. Bác Xá thở dài, nhìn bằng quơ.

Gió vẫn thổi!
Trời vẫn mưa!

VĂN THỂ BẢO

141, Đường Thái-lập-Thành (Chợ đui) Saigon

Bác sĩ **HỒ-TRUNG-DUNG**

Bệnh đàn bà và con nít
Chuyên trị : Thăm thai, Dưỡng thai
Hộ sinh

Khám bệnh : Chiều từ 4 đến 7 giờ

Bác sĩ **HOÀNG MỘNG LƯƠNG**

Cựu giám đốc y tế Trung Việt Đại biểu
Hội Quốc tế Chăm cứu

- 1) Chuyên trị bệnh đau mắt.
- 2) Chuyên môn chăm cứu—Trị các bệnh khó bằng phép, **CHÂM CỨU** với các máy y điện tối tân. Bệnh như: đau đầu, đau lưng, tê thấp, tê bại, kinh phong, hen siêng, kinh nguyệt thất thường, bệnh tử cung, bệnh bao tử, bệnh âm suy, dương kém, bệnh cam tích : con nít ốm xanh lâu lớn.

Phòng khám bệnh :

244 Arras Saigon—Trước thành Óma

giờ nói : 21522

Mỗi ngày sớm từ 8 đến 12, chiều từ 3 đến 6 giờ

Chủ nhật nghỉ

BẢO NHI AN « HOÀN CẦU »

Bao Nhi An

Thuốc bổ trẻ em

Chủ trị : Trẻ em gốc ban chưa dứt, thể chất yếu, eo uột, thân hình tiêu tụy, tỷ vị hư nhược, ăn uống không tiêu, thường đổ mồ hôi đầu, bụng và trán hầm hầm nóng, cam tích v.v...

Hoàn-cầu Dược Phòng
99, Quai de-Belgique—SAIGON

CÓ BÁN KHẮP NƠI

BẠN ĐỌC THÂN MẾN

Yêu cầu các hạn mua báo dài hạn mỗi lần đổi địa chỉ tin cho Ty Quản Lý biết để tránh sự lạc báo.

Thư báo đảm gửi về nhà báo xin về địa chỉ :

Ô. Trác Anh, 417 Trần Hưng Đạo (Chợ lớn).

Bưu phiếu, ngân phiếu xin về tên : Ô. Trác Anh hộp thư 333 Saigon.

(Chớ dùng về tên ông chủ nhiệm : Trần Văn An).

Giá báo Đời Mới

dài hạn ở Nam-Việt
và Quân nhân
(cả tiêu cước phí)

3 tháng..	60
6 tháng...	120
1 năm....	240

Bưu phiếu xin về tên :

ông **TRÁC - ANH**

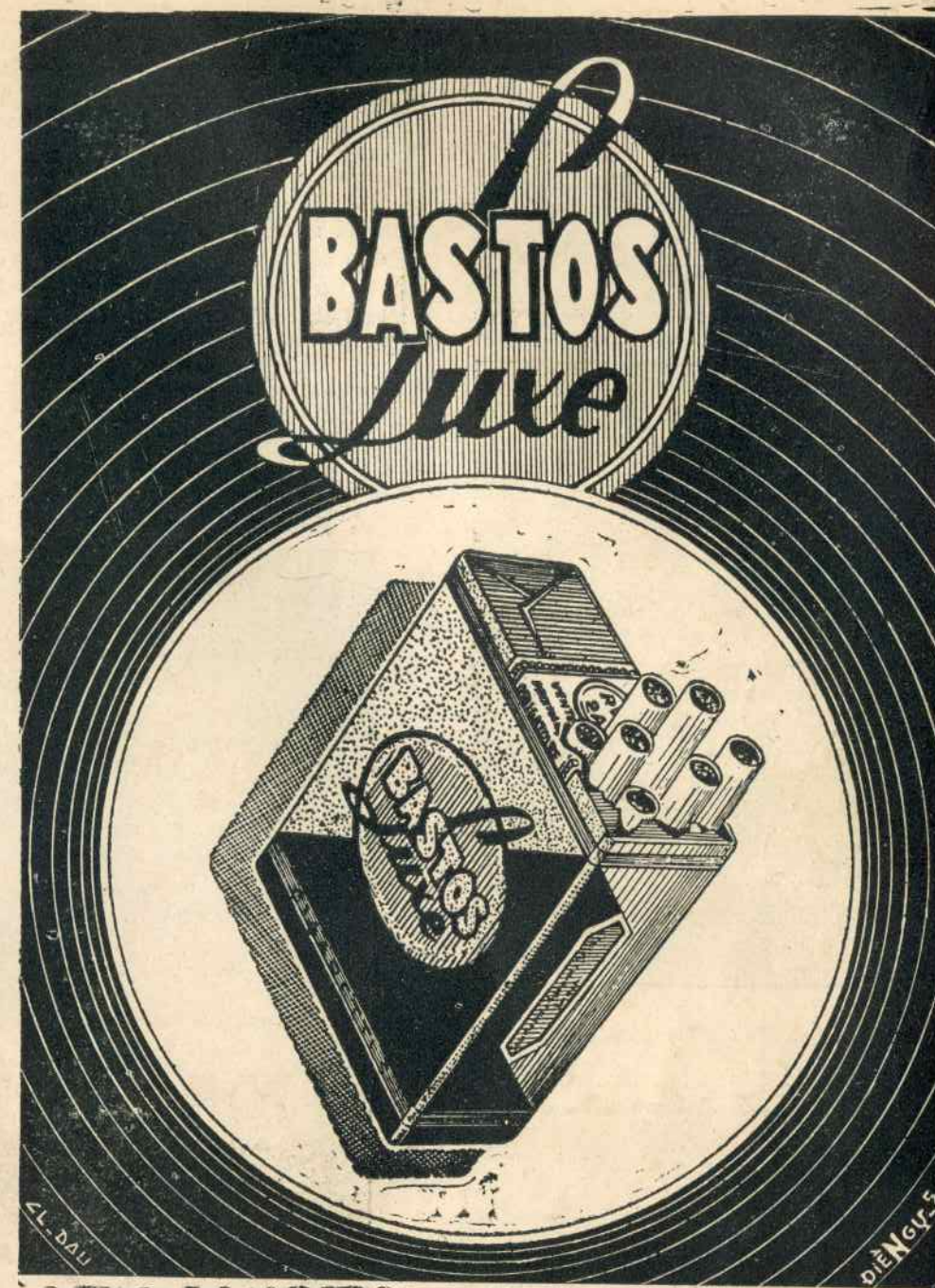
Hộp thư 333—SAIGON

Nhị Thiên Đường

danh tiếng lâu năm

Trị bá chứng hay như
47, rue Canton-Cholon

MỘT GÓI THUỐC HÀO HẠNG

Hãng đúc **TRÍ-ĐỘ**

Số 87, đường Arras—Saigon—Điện thoại số 21.133

Lãnh đúc, tiện rèn và làm đồ nguội các loại cụ và máy móc bằng sắt đồng gang nhôm thép. Kỹ nghệ Việt-Nam rất tinh xảo chẳng kém kỹ nghệ ngoại quốc.

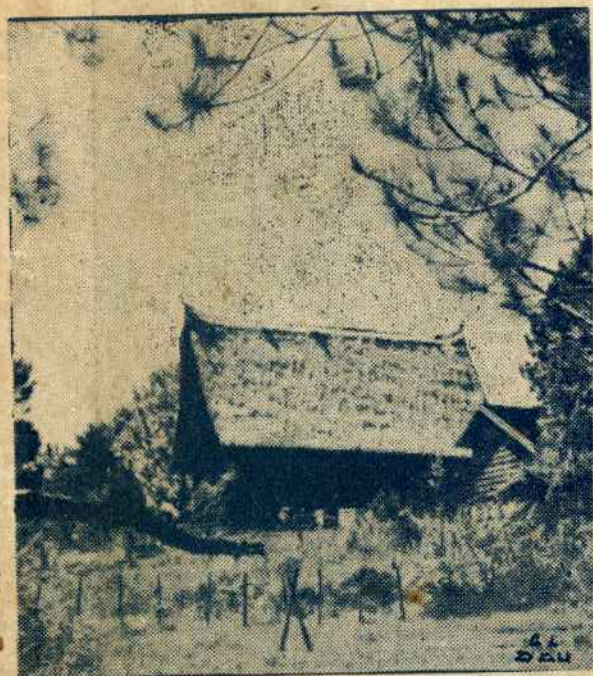
Nhà khiêu vũ

ARC EN CIEL

52-59 đường Jaccareo—CHOLON

Có nhiều món giải trí khiêu vũ đầy đủ tất cả quý khách thành phố

GIỮA CÁC BẠN CHƠI ẢNH

MÁI LÁ — Ảnh của bạn Đặng văn Thông.

BẬT ỐC — Ảnh của bạn Đặng văn Thông.

L.T.S.—Đây là những tấm hình do các bạn đọc xa gần đã tự học hỏi để chụp nên mà các bạn cho là đã thành công một phần nào. Chúng tôi sẽ dành phần phê phán cho các bạn đọc của Đời Mới.

Muốn trao đổi ý kiến cho thêm phần hào hứng giữa chúng ta, mong rằng sẽ tìm được một lối thoát cho nền nhiếp ảnh Việt; có phê bình mới tìm thấy khuyết điểm để sửa chữa. Trao đổi cùng nhau những kinh nghiệm là bổ khuyết thêm cho phần kỹ thuật cũng như nội dung được thêm phần vững chắc.

Đời Mới, cơ quan chung của các bạn, mong các bạn hưởng ứng, tô điểm trang này càng ngày càng hoàn mỹ.

ĐỜI MỚI

MÙA LÚA MỚI — Ảnh của bạn Minh Tuyên.

